

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő

Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs

EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.

TELEFON-SZÁM:

Szerkesztőség: Kiadóhivatal 706.

Atalakulások a Balkánon.

Budapest, október 5.

Annyi meddő vajadás, apró acsarkodás és bandagarázdálkodás után végre történt is valami a Balkánon. Nem is egy, hanem két könnyen összefüggésbe hozható esemény: Ausztria-Magyarország lépéseket tett a berlini kongresszus szignatarius hatalmainál Bosznia és Herzegovina végleges annexiója iránt. Bulgáriát pedig — régi Bolgárország ősi székhelyén, Tirnovóban — önálló fejedelemséggé kiáltották ki. Ferdinánd fejedelem szuverén uralkodó lesz, Bulgária pedig még névlegesen sem hajlandó eltérni ezentúl a török szultán fenhatóságát.

Bizonyára nem véletlen, hogy ez a két esemény így összeesik. És bizonyára az sem véletlen, hogy Bulgária függetlenítése és Bosznia annexiója közvetlen közel követi Kóburg Ferdinánd budapesti útját. Kerülő úton, a tirnovói proklamációból és a párisi osztrák-magyar nagykövetségi diplomáciai lépéséből tudtuk meg ilyenformán azt, hogy tiz nappal ezelőtt miről folyt a szó a mi uralkodónk s a bulgár fejedelem között, fenn Budavárán. Balkán történelmében a legnagyobb újabbkori változás innen, a magyar király palotájából kelteződik.

S mi lesz ezután? Most már, hogy

a tirnovói proklamáció megtörtént s Ferencz József levelei minden nagyhatalomnál bejelentették a készülő annexiót, ez a legfontosabb kérdés. És minden szem Konstantinápoly felé fordul, mert a dolgok mai állása szerint abból az irányból kell eldönteni, hogy merre forduljon az események sodra? Törökország harmincz esztendő óta nem gyakorolt tényleges hatalmat sem Bulgária, sem Bosznia fölött. A berlini kongresszus annakidején kimélni akarta a porta érzékenységét s névleg fenntartotta szuverenitását mind a két tartomány fölött. Akármilyen illuzórium volt is ennek a névleges felsőségnek az értéke szemben a tényleges hatalmi viszonyokkal, bizonyos, hogy Törökországban ma is munkál ugyanez az érzékenység, sőt az ifjutörök mozgalom sikere óta még jobban fokozódott. A török alkotmányos próbálkozás tüzelte a panizlamizmus hevét. Az ifju-törökök Szulejmán dicsőségének renaissanceát ígérték honfitársaiknak. Vajjon nem lesz-e tulságosan keserű, sőt lehetetlen lemondás számukra az, hogy az új érát régi jogok feladásával kezdjék, ha csak papiros-jogok volnának is ezek?

Viszont az is valószínűnek látszik, hogy Bulgária nem egyedül, összerajere támaszkodva határozta el ezt a merész lépést s Törökország, miután egyszer már respektálta a nagy hatalmak végzését, most sem fog nehézségeket okozni,

hogyha tulnyomó erőt lát magával szemben.

A jövő minden esetre kiszámíthatatlan. Hogyha a diplomaták nagyon tevékenyek s az államok életét átforgató események kergetik egymást, könnyen megeshetik, hogy diplomaták helyett hadvezérek veszik át a szót. Törökországból is, Boszniából is mozgosítási hírek érkeznek. Ezek a fölvonulások egyelőre még csak a jegyzékváltások nyomatókosabbá tételére szolgálnak. Reméljük, hogy ezután sem lesz másképp, de készen kell lennünk akármilyen elhatározó eseményre.

Bennünket természetesen elsősorban Bosznia sorsa érdekel. Azután, hogy Törökországban beköszöntött az alkotmányosság, ez a tartomány sem maradhatott meg eddigi állapotában. Az abszolút szultáni hatalommal szemben még megfért valahogy Bosznia rendezetlen közjogi helyzete s Törökország névleges szuverenitása. Egy alkotmányos Törökország mellett azonban nem lehetett többé arról szó, hogy a török szuverenitás névleges meghagyásával kormányozzuk tovább Boszniát. Az ifjutörökök sikere óta panizlam agitátorok lepték el Boszniát, akik azt hirdették, hogy az alkotmányos Törökország most már a maga testéhez csatolja vissza az elszakadt tartományt. A mai állapotok meghagyásával nem lett volna többé biztos nyugalom ebben a nehezen paczifikált

Rejtvények.

Írta: Krúdy Gyula.

(Utánnymás tilos.)

Puki Pál urat, a pesti divatlapok ismert rejtvényszerkesztőjét, egy reggelen, alig hogy kipihegni kezdte éjszakai fáradalmait rendes szállásán, a Hét Bagolyban, kopogtatás zavarta fél álmából. Puki ur, miután óvatossá emberhez méltóan a kulcslyukon át meggyőződést szerzett arról, hogy a kopogtató sem a lakbérhátralékot követelő házmesterek, sem a pénzkölesző saaduceusok fajtájához nem tartozik, hanem a női nem képviselője: feketefőkötős, cvikkeres öreg asszonyság, — ajtót nyitott.

Az öreg hölgy fürgén a szobába lépett és gyors pillantással körülnézett. A Hét Bagoly hónapos-szobái nem tartoznak azon látványosságok közé, amelyek soká lebilincselhetik a szemlélőt; mind a mellett az öreg hölgy alaposan szemügyre vette Puki ur lakát.

— Mivel szolgálhatok? — kérdezte az morgván és összébb fogta télikabátját, amelyet magára kapott.

Az öreg nő pesti német dialektussal felelt:

— A városban azt beszélnek, hogy téns ur jóbarátja lett volna Sirály Edmund gróf urnak?

Puki ur helyreigazította az öreg hölgyet:

— Én nem vagyok téns ur. Én Puki ur vagyok, az egész ország „Puki ur”-ja. Maga, úgy látszik, nem olvas lapokat. Ami az Edmunddal való barátságomat illeti, annak látható jele ott a szögön az a nanking-nadrág, a sarokban pedig az a lehetetlen formájú fehér kalap, a kék bár-

sany szalaggal, amelyet a gróf csupán egyszer vett fel. Én még annyiszor sem.

— Nagyon helyes, Puki ur, — bólongatott az öreg nő, — egyszer mi is hallottuk Edmund gróftól, hogy az ő Puki ur barátja tűzbe-vizbe menne érte. Puki ur a leghüségesebb szív Pest-Budán, csupán rossz társaságba jár. Határozottan van tehetsége a költészethez, de beháborodott a talányokba...

Puki ur a Két pisztoly és ezen a réven a Pestet járó ország korhely-czimborája, a kávéházak hőse és a jurista-heczcek amaz alakja, aki a legtöbb verést kapta és adta az iparoslegényekkel folytatott háborúkban, Puki ur ennyi dicséretet soha sem hallott egyszerre. Gömbölyű fejét, amelyen a rövidre nyírt haját már itt-ott kikezdte az idő, büszkén emelte fel és nagy, naivságot és bizonyos kutyahüiséget kifejező szeméit színészi megindultsággal szegezte az öreg hölgyre:

— Valóban én vagyok az a Puki ur. Tizenhárom-próbás becsületszavamra, én vagyok az... Ám, felvetem a kérdést, ki maga? akinek beszédmodora, ruhájával ellentétben, urinőre, sőt nemesi származásra vall? A talányok mestere vagyok, de kegyed, tizenhárom-próbás becsületszavamra, eddig megfejtethetlen előttem!

Puki ur, midőn e kis szónoklatot kivágta, izmos vállával olyan mozdulatot tett, amelyet úgy is lehetett értelmezni, hogy a látogató foglaljon helyet. Az öreg hölgy letelepedett az egyetlen székre és nyomban kis illatszerez üvegcsét vett elő, amelyet szagolgotott.

— Nincs itt valahol a szomszédban pálinkafőző? — kérdezte nagyot fujva,

Puki ur nevetett.

— Van. A Duna-utczában. De e szobában nem a duna-utczai pálinkafőző szaga érezhető. Hamisítatlan Két pisztoly-szag ez. Akik a Két pisztolyban gyakran megfordulnak, lassan mind ilyen szaguk lesznek. A sirásóknak koporsószaguk van. Azért kerüli az egyébként jóra való helyet a gögös költőknek azon része, amely mindig meghívást remél valamely grófnő szalonjába. Hja, a Két pisztoly! Oda csak a magamforma szegény talánymegfejtők járnak.

Az öreg hölgy szórakozottan hallgatta Puki ur fejtegetését és odavetőleg kérdezte:

— Arról az ócska sárga fogadóról beszél, Puki ur, amelyet az Ország-uton kocsziva néha látni szoktunk?

— Valóban, a Pisztoly az Ország-uton van és...

— Mondja, kedves Puki ur, volt ön már valaha szerelmes? — kottyant közbe az öreg hölgy, aztán mintha megbánta volna kifejezését, sietve így folytatta: — Szerelmes? Csunyan fejeztem ki magam. Fidonc, Marie tánt' hogyan feledkezhetél meg ennyire magadról? A szerelmenek a mai világban általában valami prózai, utálatos jelentőséget tulajdonítanak. Az emberek bizonyos illetlen gondolatokkal vannak a szerelmeiről. Az én időmben, (nem is olyan régen, Puki ur, mint hiszi, mert csak öltözetem öregít), ez másképpen volt. A szerelem a léleknek volt az eszménye, amelyhez a testi érzékeknek semmi köze nem volt. Egykor jól beszéltem magyarul és kedves olvasmányom a „Fanny hagyományai” volt. Nos, „Fanny hagyományai”-ban talál ön, kedves Puki ur, olyan kitételeket, amelynek a mai írók munkáiban előfordulnak?

országban s a monarchiának nem lehetett célja, hogy folytonosan engedje lábai alatt fűteni a puskaporos kamarát. Arról sem lehetett szó, hogy miután harmincz éven keresztül vért és pénzt áldoztunk Boszniáért, most egyszerűen veszendőbe hagyjuk éppen akkor, amidőn elkövetkezett az idő, amikor a befektetés gyümölcsei érne kezdtek. A viszonyok összetelálkozása teremtette tehát a mai kényszerű helyzetet, amelyikben önként kínálkozott az a megoldás, hogy a török szuverenitás laza szálainak elszakításával véglegesen a magunk testéhez kapcsoljuk Boszniát és Hercegovinát. A szultán szuverenitása amugy is sorvadó kötelék volt, aminek az eltépése nem kívánta Törökország egy csepp sziveverét sem. Mi akadály sem volt annak, hogy elvben is érvényesítsük a tényleges állapotokat, hiszen ugy is mi voltunk már az urak odalenn s amugy sem kellett akár csak egy jöttányit is változtatni Európa arculatán.

Semmi kifogásunk tehát az ellen, hogy Bosznia annexióját napirendre tűzték. Ez a nagy közjogi változás mindenestre jelentős problémákat fog felvetni a monarchia sorsának intézői elé. Bizunk azonban a magyar kormányban, hogy bármilyen alakulást vesz is a kérdés, módot talál a magyar érdekek kellő megóvására s a magyar jogi fel fogás érvényesítésére.

Bosznia sorsa mint egy feleletre váró kérdőjel terpeszkedett máig a monarchia horizontján. A biztos, nyugodt közállapotok szempontjából jó munkát végeznek azok, akik merész, kezdeményező fellépéssel azt onnan lekasztják.

Budapest, október 5.

A bán utja. Báró Rauch Pál horvát bán holnap Bécsből Budapestre érkezik és hír szerint este Daruvárra utazik, hogy a helyszínén tanulmányozza a vidék gazdasági viszonyait.

Puki ur összeránczolta a homlokát és fontoskodva mondta:

— Mindennek az a nyomorult P. Horváth az oka . . .

— Nem ismerem az említett urat.

— Lehetetlen! — kiáltott fel szenvedélyesen Puki ur. — Azt a pupos piperkőczt ne ismerné, aki mindig a szalon-dámák kegyét keresi és boldog, ha egy gróf nevét kiejtheti a száján? . . . Tehát ő mindennek az oka. Ujabban már talányaimmal sincs megelégedve, mert néhány népdal bevezető sorát adtam fel rejtvénynek. Csufofólván kérdezte tőlem, hogy tavénynek. Csufofólván kérdezte tőlem, hogy talán juhászbojtároknak szerkeszti-e ő lapját? De mi Habár, — mormogta elcsendesedve, — magam sem tudom, hogyan? Tizenhárompróbas becsületszavamra, a nép nem ismeri a betűket.

Az öreg hölgy figyelmesen hallgatta Puki ur tüzes előadását, bár látszólag azt nem igen értette meg. Az illatszeres ívegét szagolgatta, míg Puki ur széles vállával és görbe lábaival két hosszú lépést engedett meg magának a lakosztályban.

— Puki ur, ön nagyon heves ember! — mondta az öreg hölgy. — Puki ur, önnek nem szabad ennyire hevesnek lennie, ha lovagi szolgálatot akar tenni egy előkelő hölgynek . . .

Puki ur gömbölyű szemét az öreg asszonyra fordította.

— Csak az irodalomban vagyok heves, — mentegetőzött. — Az embert nem akarják elismerni . . . De hagyjuk ezt. Mit kíván tőlem az az előkelő hölgy?

— Előkelő hölgyet mondtam? — ijedezett az öreg asszonyság. — Ó, Marie tánt', ismét eljárt a szájad. Pedig ugy-e, hányszor rádparan-

Bosznia annektálása.

— Döntő események előtt. —

Budapest, október 5.

Gróf Khevenhüller párisi osztrák-magyar nagykövet már átadta a francia köztársaság elnökének azt a levelet, amelyben Ferencz József király értesíti, hogy a megszállott tartományok közjogi helyzetében legközelebb változás fog beállni. Holnap gróf Lüztow római nagykövetünket fogadja Racconigiben az olasz király, Szögyény-Marich berlini és gróf Berchtold pétervári nagyköveteink, akik most szabadságon voltak, szintén visszautaztak állomáshelyeikre, gróf Mensdorf londoni nagykövetünk pedig Balmoralba utazott az angol királyhoz. Nekik is az a megbízásuk, hogy Ferencz József királynak hasonló tartalmu levelét adják át azoknak az államfőknek, akiknél akreditálva vannak.

Bosznia és Hercegovina annektálása dolgában tehát a döntés már megtörtént. Legkésőbbben csütörtökön, amikor a delegációk ülészaka megkezdődik, már hivatalos formában is tudni fogjuk, milyen módon történik a bekebelezés. Ugy a magyar, mint az osztrák kormány a közös külügyminiszterrel egyetértve, bizonyára figyelemmel lesznek a kérdés érzékeny voltára és a legkíméletesebb módot választják. A berlini szerződést aláírt hatalmak érdekeit ez az intézkedés egyáltalában nem érintheti, mert hiszen a bekebelezés tulajdonképpen csak a mostani viszonyoknak megfelelő formában tisztázza azt a tényleg fennálló helyzetet, amely már évtizedek óta az európai politikához tartozik. Az európai államok tényleges területe nem szenved semmiféle változást, sőt a berlini szerződést sem érinti, hogy Magyarország-Ausztria az okkupáció jogán, vagy pedig bekebelezve bírja-e Boszniát és Hercegovinát. A monarchia semmit sem fog nyerni és egyetlen állam sem fog bármit is veszteni. Még a porta sem állíthatja, hogy

csoltak, hogy a világot el ne árulj, kinek a bizalmával keresed fel a kedves Puki urat. De az ilyen fecsegő kakadunak hiába tiltunk meg bármit. Te ostoba, Marie tánt', — sipogta az öreg hölgy és az egyik kezével a másikat megveregette, emígy megbüntetően önmagát.

Puki ur helyénvalónak látta, hogy ismétleten lovagi szavát adja, hogy ő hallgat, mint a sir.

— Nos, tehát, — kiáltott fel az öreg hölgy és szinte könyek szöktek szemébe, — arról van szó, hogy valaki nagyon érdeklődik Edmund gróf után . . .

— Egy előkelő hölgy?

Az öreg asszonyság szemrehányó pillantást vetett Puki urra.

— Kérem, ne éljen vissza egy szegény, de nemes hölgy bizalmával . . .

Puki ur részéről többszörös becsületszavak.

— Igen, — folytatta elmerengve az öreg asszony, — hallottuk, hogy Edmund gróf senkit sem enged magához arra a nádasszigetre, ahová remeteletet élni vonult. Sőt fegyverrel védelmezi magányát, hogy eleget tehessen fogadalmának . . . Nos, mi szeretnénk őt feloldani a fogadalom alól. Meg akarjuk kérni, hogy hagyja ott a pusztai szigetet, térjen vissza az emberek közé . . . Ért engem, kedves Puki ur?

Puki ur nagy fejtét úgy megrázta, hogy az szinte lerepülni látszott törzséről:

— A talányok mestere vagyok ugyan, de ezt nem értem.

Az öreg asszonyság szinte sirva kiáltott fel:

— Pedig meg kell engem értenie . . . Én csak egy szegény, de nemes származásu rokon vagyok a háznál . . . Én vagyok a Marie tánt'. Jobb ruhám vannak, amilyent lát. Ezt csak ál-

az annektálás folytán Törökország gyengébb lesz, mert hiszen tényleg már évtizedek előtt elvesztette ezt a két tartományt, sőt inkább nyerni fog, miután kártérítés fejében a monarchia visszavonja a novibazári szandzsákból a helyőrségeket.

A mi speciális magyar szempontunkból is nagy fontossága az a kérdés, milyen formában történik meg az annektálás? Ma még nem ismerjük hivatalosan ezt a módot — a bécsi jelentéseket sem ismerjük el autentikusoknak — de legközelebb, talán még a delegációk összeülése előtt, nyilvánosságra kerül a hivatalos álláspont. A nemzeti kormány bizonyára meg fogja találni ebben azt a legkedvezőbb formát, amelyben minden irányban megóvjá Magyarország nagy érdekeit. Az annektálás maga is nagy érdekünk, mert lehetetlen eltűrni azt, hogy a török alkotmányosság korszakának kezdetével a megszállott tartományokban azal izgassanak, hogy Európa most már ki-parancsol bennünket abból a tartományból, amelyre három évtizeden keresztül annyi milliót áldoztunk. Magunkhoz kell véglegesen csatolni Bosznia-Hercegovinát, hogy ezzel véget vessünk annak a mozgalomnak, amely már-már veszélyezteti a békés fejlődést, de meg kell történnie az annektálásnak azért is, hogy közjogilag is rendezhesük a két tartomány helyzetét.

A nevezetes eseményről jelentéseink a következők:

Az annexió proklamálása.

A legközelebbi napokban be fog következni Bosznia-Hercegovina bekebelezésének proklamálása. Az uralkodó legfelsőbb elhatározással ki fogja nyilvánítani, hogy Bosznia-Hercegovinára is kiterjeszti teljes szuverenitását és ezekben az országokban is életbe lépteti a monarchiában érvényben levő trónöröklést. Báró Aehrenthal külügyminiszternek legutóbbi kihallgatása alkalmával az uralkodónál a legfelsőbb döntést e kérdésben meghozták. A berlini szerződést aláírt nagyhatalmaknál meghitelt nagyköveteink

öltözetnek vettem magamra . . . S ezért többet nem mondhatok. Ha százszor kérdezi, akkor is csak mindig azt mondhatom, hogy én nem tudok semmit.

Miután ezt elmondta, heves zokogásra fakadt az öreg asszonyság:

— Ó, milyen bánat! Milyen nagy szerencsétlenség! — zokogta. — De én mindig mondtam, hogy Edmund gróf nem tartozik azon férfiak közé, akikkel tréfálni lehet. Én megmondtam.

Puki ur hümmögve mérte meg két lépéssel a lakhely területét, majd még hevesebben rázta meg a fejét, mint előbb. Szinte azt lehetett hinni, hogy a hatalmas fej kirepül a szobából, de még Hét Bagolyból is.

— Nem értem, — kiáltotta. — Tizenhárompróbas becsületszavamra, nem értem . . . Azaz, hogy értek annyit, hogy valaki szerelmes Edmund gróiba, aki feloldozta a fogadalom alól . . .

— Fel, fel! — kiáltotta könyeit törülgetve az öreg hölgy.

— Csakhogy, Edmund gróf visszatérjen.

— Hogy visszatérjen!

— De mit tehetek én erre nézve? A Remete-szigeten nincsenek sem ócska cipők, sem kimmustrált kalapok, amelyekért a grófot felkereshetném. Ha a társaságomra szüksége volna, módját találná, hogy velem ezt tudassa. Czi-mem mindig a Hét Bagoly, ha olyankor nem is lakom is — pusztán változatosságból, — a házmester átveszi leveleim, mert holmimért mindig vissza szoktam jönni.

Az öreg hölgy felsóhajtott:

— Ezt mind tudjuk. Informálódtunk, kedves Puki ur, mielőtt idejöttem. Nem mindenki lehet titkokat rábizni.

ma és holnap még tudatják az illetékes kormányokkal azokat a lépéseket, amelyeket Magyarország-Ausztria ebben a dologban tenni fog.

Bécsben azt hiszik, hogy a delegáció megnyitására napján ünnepélyes módon fogják Bosznia és Hercegovina a monarchiához való államjogi viszonyának megváltoztatását proklamálni, amit azonban a berlini szerződés keretében fognak kimondani. A megszállott tartományokat előreláthatólag körülbelül abban a formában fogják a monarchiához csatolni, mint amilyen viszonyban van Németországhoz Elzász és Lotharingia

Az annexió okai.

Az annexió kérdésében a delegációkat megnyitó királyi beszéd bizonyára teljes világosságot tár föl, de lesz már szó róla a delegációk elnökeinek a királyhoz intézett beszédekben is. Hogy mi lesz a királyi beszédben, azt e pillanatban még nem lehet megmondani, de kétségtelen, hogy a delegációk alkalmat fognak adni arra, hogy régen érzett nemzetközi szükséglet követelményeinek megfelelően, annak tudniillik, hogy kijelentsük, hogy Bosznia-Hercegovina okkupációja, úgy, amint a berlini szerződésben Andrássy kikötötte, nem volt provizórius, hanem végleges megszállás és hogy mi onnan kimenjünk, arra bennünket semmiféle európai határozat nem kényszeríthet.

Harminez év óta adminisztráljuk a két tartományt egész Európa elismerése mellett. Most egyszerre mindenünnen agitátorok jelennek meg Boszniában és a lakosság körében azt a véleményt terjesztik, hogy a török alkotmányosság korszakának elérkezével Boszniát és Hercegovinát visszacsatolják a török birodalomhoz és az idegen hódítót, Magyarország-Ausziát Európa ki fogja küldeni onnan. Nem szabad megengedni, hogy az agitáció gyökeret verjen. Ennek legegyszerűbb módja, hogy Bosznia-Hercegovina lakosságának szemmel látható módon tudomására hozzuk, hogy Bosznia-Hercegovina uralkodója csak egy és ez az osztrák császár és Magyarország apostoli királya. Más szóval, el kell tüntetni azt az anomáliát, hogy Boszniában kettős szuverénitás van: névleges uralkodója, a szultán és tényleges uralkodója, a mi királyunk.

Ha e kérdés már rendezve van, akkor

Puki ur heveskedett:

— Eddig semmiféle titkot nem bíztak rám. Eddig is tudtam, hogy Edmund grófba sokan voltak szerelmesek a főúri és polgári világból. Ha már nyakamba veszem télnék évadján az országot és neki indulok egy pusztai szigetet felkeresni, kiteszem magam a farkasoknak, rókáknak és a cselnél Edmund gróf golyójának, — nem beszélve arról, hogy meghülhetek az uton, — tudni akarom, hogy kiért ez áldozat, érdememért, vagy érdemtelenségért?

Az öreg hölgy válasz helyett a kendője csücskéből néhány nagyobb bankjegyet sodort ki, amelyet szótlanul az asztalra helyezett.

— Helyes, — kiáltott fel Puki ur, — becsületesemre, helyes. De nevet kérek. Neveket, neveket . . .

— Csak egy név van, — felelt teljesen le-sújtottan az öreg hölgy. — En Marie tánt' vagyok.

— Marie tánt' szerelmes Edmund grófba? Az öreg hölgy elpirult:

— Puki ur, szégyelje magát . . . Nem vagyok ugyan olyan koros, mint ebben az öltözetben látszom, de mégis ki kell kérnem a gyanúsítását. Edmund grófba más szerelmes.

— Ki az? — kiáltotta harsány hangon Puki ur. — Istenemre, ki az?

Az öreg hölgy egy darabig csóválta a fejét, aztán fejesóválás közben halkán mondta:

— Az unokahugom . . . az unokahugom. Mayer Valéria . . .

— Vadrózsa-Mayer? — kiáltott fel Puki ur, mint akinek hirtelen világosság támad agyában.

Az öreg asszony fejét ingatta és mind szomoruban felelt:

Bosznia alkotmányának kérdése is szóba jöhet. Lehetséges, hogy ha a Balkánon nyugodtabb állapotok maradtak volna, tovább vártunk volna. De a Balkánon a helyzet úgy alakult, hogy pozíciónk veszélyeztetése nélkül, a döntést tovább nem halaszthattuk. Nem halaszthattuk e lépést azért sem, mert a Balkánon és körülötte csakis ily módon óvhatjuk meg a békét.

Igen valószínű, hogy miután erre vonatkozólag a legfelsőbb döntés megtörtént, a legközelebbi napokban megtörténnek a szükséges lépések arra, hogy Magyarország közvéleménye és az európai közvélemény arról tudomást szerezzenek. Nem szükséges elhagyni a berlini szerződés kereteit. Elegendő lesz, ha az okkupált tartományok számára proklamálják az okkupáló hatalom uralkodójának szuverénitását. Az európai hatalmaktól tett lépésekkel csupán az a célunk, hogy ennek szükségességét kimutassuk.

A király levelei.

Ferencz József király levelének átnyújtása Fallières elnöknel nem egyedülálló lépés, mert még a tegnapi nap folyamán Szögyény-Marich László Berlinbe, gróf Berchtold Pétervárra, gróf Lützow pedig Rómába utazott, hogy azoknál az udvaroknál, melyeknél akkreditálva vannak, a király egyforma szövegű kéziratát nyujtsák át. Gróf Mensdorf osztrák-magyar nagykövet tegnap este Londonból Balmoralba utazott, hogy Edvárd királynak átadja Ferencz József királynak Boszniáról szóló sajtókezű levelét.

Pétervárról jelentik, hogy gróf Berchtold osztrák-magyar nagykövet ma odaérkezett. Valószínűleg csütörtökön megjelenik a császárnál kihallgatáson, hogy I. Ferencz József császár és király kéziratát átadja.

Ferencz József király leveléről a „Neue Freie Presse“ párisi tudósítója a következőket tudta meg: Ő felségének Fallières elnökhöz intézett levele fejtegeti Ausztria-Magyarország és az okkupált tartományok viszonyát, ismerteti, hogy mi módon teljesítette a monarchia a berlini szerződésen kapott feladatot és hangsúlyozza, hogy a legutolsó török-

— Az. Vagy más néven: Nepomuk-Mayer. Csak annyit kér tőle, hogy írádjon el Edmund gróf tartózkodási helyére és közölje vele, hogy azon bizonyos fogadalom alól feloldoztatik.

— Elmegyek . . . A Vadrózsa-Mayer kisasszony kedvéért mindent megteszek. Még ma tisztelgek önagságánál. Addig is megmondhatia neki, kedves Marie tánt', akit az isten sokáig éltesen, — tusst, tusst! — hogy Puki Pálban még nem csalódott senki. Ezen a földtekén senki! — fejezte be pohárköszöntő modorban előadását Puki ur, a nagy pohárköszöntő, aki ez időtájt már felköszöntött az országban mindenkit, csak éppen még Marie nénit nem. Ezen is gyorsan túlesve, bucsút vett az öreg asszonytól, aki még hosszadalmasan akart egyet és mást elmondani. De Puki ur oly szenvedélyesen rázta meg a fejét, hogy azért lehetett aggódni, hogy ez a fej, ha netán elrepül, még az ország-úti vámon is túlmegy, Marie tánt' tehát beleegyezett, hogy kiteszék a Két pisztoly-szagu szobából, ahonnan csakhamar hallhatóvá lett Puki ur vidám fütyörészése, sőt ugrándozása, amelylyel a hideg téli reggelen befűtött megdermedt tagjainak. A Hét Bagoly szinte remegni látszott a hatalmas ugrásoktól és a házmester, egy félelmetes tót férfi vésztióslóan megjelent odula előtt. De mikor észrevette, hogy a hangok Puki ur lakása felől jönnek, dörögve visszavonult.

Marie tánt', aki a házmester visszavonulásának még szemtanúja volt, magában bizonyos megelégedettséggel jegyezte meg:

— Talán nem is olyan eizüllött fráter Puki ur, mint amilyennek látszik.

országi események következtében teljesen megváltozott a helyzet az okkupált tartományokban. A török események befolyásával Ausztria-Magyarországnak számolnia kell. Bosznia-Hercegovina népe sürgeti az alkotmányt, amelynek áldásaiban Törökország népeit részelteti a szultán és Ferencz József király jogosnak ismeri el ezt a követelést, de nincs abban a helyzetben, hogy az okkupált tartományokban a szultán alattvalóinak alkotmányt adjon. Levelében Ferencz József király rámutat az agitációkra, amelyeknek színtere volt az utóbbi időben Bosznia-Hercegovina és amelyek Ausztria-Magyarország biztonságát fenyegetik. Ezért a monarchiának és az okkupált tartományok népeinek egyaránt érdeke, hogy Bosznia-Hercegovinában állandó-suljanak a viszonyok s ennek tudatában Ausztria-Magyarország haladéktalanul megteszi a szükséges lépéseket. A király levele említést tesz arról is, hogy a megszállott szandzsákból visszavonja a csapatokat.

Az annexió formája.

A „Neue Freie Presse“ értesülése szerint Bosznia-Hercegovina annektálása még a delegációk megnyitása előtt be fog következni. A közjogi kérdések nehézségeire való tekintettel valószínű, hogy eleinte csak provizórium alkotásáról lesz szó. Nincs tervbe véve az okkupált tartományoknak Ausztriához vagy Magyarországhoz leendő csatolása, hanem az a szándék, hogy Bosznia-Hercegovina a birodalmi tartományok közjogi állását fogja kapni azzal a különbséggel, hogy a czimben kerülni fogják a „birodalmi“ szót s azt megfelelő módon körül fogják írni.

Törökország és az annexió.

Konstantinápolyban Kiamil basa nagyvezér egy újságírónak arra a kérdésre, vajon Bosznia dolgában tárgyalás folyik-e, ezt felelte:

— Erre a kérdésre határozottan nem mel felelhetek. Bosznia annexiója csak a berlini szerződés megsértésével történhetné, tehát elképzelhetetlen. Ha azonban szóba kerülne a berlini szerződés revíziója, akkor Törökország természetesen ellene szegülne Bosznia és Hercegovina kiadásának.

Törökország kárpótlása.

A portával a monarchia tárgyalásokat kíván megindítani a békés megegyezés céljából és kész a porta beleegyezése esetén lemondani a novibazári szandzsákról, amelyet megszállva tart.

Párisból jelenti tudósítónk, hogy a „Temps“ kitűnő forrásból úgy értesül, hogy Ausztria-Magyarország a bekebelezéssel egyidejűleg közzölni fogja a nagyhatalmakkal a novibazári szandzsák kiürítését.

Berlini tudósítónk jelenti: Minden órában várják az európai kormányok Ausztria-Magyarországnak azt a körjegyzékét, amelyben tudatja Bosznia-Hercegovina bekebelezését. Diplomáciai körökben a legnagyobb határozottsággal beszélnek, hogy mihelyet az osztrák-magyar monarchia proklamálja az annexiót, egyidejűleg lemond a novibazári szandzsákról és csapatait Pribojba, Prpoljeba és Plevljébe vonja vissza, ezzel bizonyosságot szolgáltatandó az utörök uralomnak, hogy nem tartja tovább szükségesnek török területen a rend felett való őröködést s önként lemond arról a fontos nemzetközi jogról, amelylyel a berlini szerződés ruházta föl a monarchiát és ezzel megadja az öt megillető elismerést az ottomán szuverénitásnak.

A bosnyákok maguktartása.

Szerajevóból jelentik, hogy a kerületi képviselők felállításán kívül tartománygyűlés szervezését is tervezik. Az erre vonatkozó javaslatokon már dolgoznak a minisztériumban. A vidéki lakosság közömbös magatartást tanúsít, a városi lakosság el van készülve az annexióra. Számos mohamedánnak a parlament megnyitására Konstantinápolyba tervezett kirándulását egyelőre elhalasztották. A radikálisok ennek következtében lithografált felhívásokkal agítanak a mohamedán lakosság körében, hogy tegyenek turista-kirándulást Konstantinápolyba és gratuláljanak a török testvéreknek az alkotmányhoz.

A „Kel. Ért.” jelentése szerint Mandics szerajevói alpolgármester, ki már többször az annexió mellett nyilatkozott, a napokban Budapestre érkezik, hogy a koalíciós pártok vezetői felhívásával és a horvát képviselőkkel a bosnyák annexió érdekében érintkezésbe lépjen.

Szerajevói tudósítónk jelenti: Bulgária függetlenségének proklamálása itt általános meglepetést és megdöbbenést keltett. A mohamedánok, akik a legnagyobb bizalommal voltak eltelve az ifjú-török uralom hatalma irányában, le vannak sujtva és a rémületet még növeli az annexió híre, a melyet befejezett dolognak tartanak. Bulgária függetlenségének kiáltása előhírnöke az annexió proklamálásának, sőt Ferencz József király levelét úgy tekintik, mint a bekebelezés hivatalos tényét. A szerb ellenzéki vezetők ma Budapestre utaztak és a mohamedán végrehajtó-bizottság is delegátusokat küldött Budapestre. Városzerte igen nagy az izgatottság; mohamedánok és szerbek csak az annexióról és Bulgária függetlenségéről beszélnek, rendezavarás sehol sem mutatkozik.

A horvátok álláspontja.

Zágrábból jelentik, hogy a haldópárti „Pokret” szerint a horvát-szerb koalíciónak az annexió ügyében az az álláspontja, hogy iunktimot kell létesíteni a megszállott tartományok bekebelezése és Dalmácia visszacsatolása között. Azaz: a horvát-szerb koalíció szívesen látná, ha Boszniát és Hercegovinát hozzácsatolnák Horvát-Szlavonországhoz, de egyszersmind Dalmáciát is hozzá szeretné csatolni Horvátországhoz.

Fegyveres készülődés?

Zágrábból táviratozza tudósítónk, hogy az összes lapok azt jelentik, hogy a 13. hadtest parancsot kapott, hogy legyen készen a Boszniába való bevonulásra. Hír szerint e hadtest valamennyi ezrede még ebben a hónapban elindul Bosznia felé és a temesvári hadtest jön Horvátországba.

Mitroviczából táviratozzák, hogy Sienicából, Novibazárból és egyéb helyekről érkező hiteles információk szerint általában azok a hírek, amelyek a mohamedánok és szerbek azon szándékáról szólnak, hogy bandákat akarnak alakítani, amelyek Boszniában és Hercegovinában akciót fejtene ki, továbbá, hogy inszurrekció készül Bosznia és Hercegovina ellen.

Németország mellettünk.

Berlini tudósítónk jelentése így jellemzi a német kormány álláspontját:

Bosznia-Hercegovina bekebelezésének kérdésében a német kormány kötelességszerűleg szem előtt kívánja tartani a szövetséges viszonyt s az a véleménye, hogy Ausztria-Magyarország az okkupált tartományokban nagy kulturális feladatot teljesített és ha most a missziójának konzekvenciáit levonja és Bosznia-Hercegovinában az önkormányzatot valóra akarja váltani, az csak magától értetődő.

A berlini lapok tartózkodással nyilatkoznak Bosznia annexiójáról s beírják a bécsi és párisi hírek egyszerű közlésével. Csak a „Tageblatt” kommentálja röviden a nagy eseményt s a kö-

vetkezőket írja: Bulgáriának az az igyekezete, hogy a bolgár vasúti hálózatot a török főnhatóság aul elvegye, Magyarország-Austriát is párhuzamos akcióra kényszeríti.

Olaszország helyesél.

Római tudósítónk jelentése szerint mértékadó körökben várták Ausztria-Magyarország akcióját, ha Ferencz József levele meglepetésszámba ment is. Ezt a levelet a salzburgi megegyezések logikus következményeként tekintik. Nehezen tudják elképzelni, hogy a monarchia másként feltehető volna az utóbbi keleti eseményekre, mint Bosznia anektálásával.

Izgalom Szerbiában.

A belgrádi politikai körök Bosznia és Hercegovina annexióját befejezett dolognak tartják. Ez a felgőg tükröződik vissza a sajtóban is, amely állást foglal az annexió ellen s kijelenti, hogy a szerb nemzet ebbe a változásba nem tudna belenyugodni, jóllehet az összes értesülések azt tanúsítják, hogy az annexió immár fel nem tartóztatható. A külügyminiszter a legközelebbi napokban Rómába utazik, állítólag azért, hogy személyesen adja át visszahívó levelét, valósággal azonban azért, hogy az olasz külügyminiszter előtt kifejtse, hogy az annexió következtében mekkora veszedelem fenyegeti Boszniában Szerbia érdekeit.

Franciaország állásfoglalása.

Párisi jelentések szerint Ferencz József király levele, anélkül, hogy formálisan kérné Franciaország hozzájárulását, utal annak lehetőségére, hogy a törökországi új regime következtében beállhat annak szükséges volta, hogy Ausztria-Magyarország az okkupált tartományokban az ideiglenes állapotot véglegessé alakítsa át. Ami a francia kormányt illeti, kétségtelen, hogy ezt az eljárást nemcsak hogy nem fogja jóváhagyni, de sőt nem is helyeselheti azt és minden eshetőségre Anglia és Oroszország diplomáciai akciójához fog csatlakozni.

Ezzel szemben a párisi „Journal des Debats”, amely Ausztria-Magyarországnak Bosznia annexiója folytán felmerülő nehézségeiről cikkeznek, valószínűnek mondja, hogy Ferencz József király, amidőn amaz államok fejeihez fordul, melyek a berlini szerződést aláírták, mindenekelőtt ezek békeszeretetére apellált és lelkiükre beszélt, hogy igyekezzenek a fegyveres konfliktust egyesült erővel megakadályozni. Kétségtelen, hogy Franciaországban megfogják szivlelni ezt a felhívást és az is kétségtelen, hogy Franciaország, amely szövetségben áll Oroszországgal, jó viszonyban Angliával, ugyisintén Olaszországgal is, eredményesen fog interveniálni a háború elkerülésére. Nem igaz, vagy legalább is korai az a híresztelés, hogy a bécsi kabinet nem helyesli az orosz memorandumot, sőt ellenkezőleg Pétervárott az a hír járja, hogy Ausztria-Magyarország már bejelentette csatlakozását.

Párisban gróf Khevenhüller osztrák-magyar nagykövet tegnap fogadta a „Temps” egyik munkatársát, akinek azt mondta, hogy Ferencz József uralkodó sajátkezű leveléről semmiféle fölvilágosítást sem adhat. A nagykövet ezt mondta:

— Ebben a pillanatban abszolúte semmit sem mondhatok. Nem nyilatkozhatok sem arról a kijelentésről, amelyet a köztársaság elnökének megtenni hivatva voltam, sem azokról a magyarázatokról, amelyeket neki adtam. A tartózkodás, melyet szem előtt kell tartanom, sokkal természetesebb,

semhogy szükséges volna erről csak egy szót is vesztegetnem.

— Szó volt Marokkóról is?

— Nem. Fallières urral nem beszéltem a marokkói kérdésről; minthogy az elnök ur ismeri a mi fölfogásunkat erről a kérdésről.

A nagykövet ezután megmutatta az újságíróknak azt a jegyzéket, amelylyel Ausztria-Magyarország a francia-spanyol jegyzékre felelt s így folytatta:

— Láthatja, hogy válaszuk nagyon általános és csak arra szorítkoztunk, hogy a párisi és madridi kabineteknek bizalmunkat kifejezzük. Ausztria-Magyarország mint Franciaország ösztinte és lojális barátja, csak azt a célt tartja szem előtt, hogy a kérdés kielégítő megoldását megkönnyítse.

A „Neue Freie Presse” párisi levelezője illetékes helyről úgy értesül, hogy a francia kormányt Ausztria-Magyarország elhatározása meglepte s nem tudja azt helyeselni már csak azért sem, mert feladatának tekinti, hogy tőle telhetőleg támogassa a zsenge török kormányt. Ferencz József császár és király levele nem is kéri Franciaország hozzájárulását, mint a hogy más államok beleegyezését sem kérte ki. A levél csak arra szorítkozik, hogy elhatározásáról tudassa a francia köztársaságot. Ugyanezt tette az osztrák-magyar monarchia uralkodója más hatalmakkal szemben is, egyedül Oroszországot értesítette és tájékoztatta még régebben tervei felől. Izvolszki külügyminiszter állítólag hozzájárult a monarchia elhatározásához. Ma délelőtt Pichon külügyminiszter hosszasan tanácskozott Izvolszki-val, de az a konferencia nem lehet befolyással Franciaország álláspontjára az annexió kérdésében. A francia köztársaság nem viselkedik ellenséges érzülettel Ausztria-Magyarország irányában, de az az elve, hogy a köztársaságnak kötelessége Törökország fiatal alkotmányát minden lehető módon fejleszteni. Oroszországgal egyetértőleg Franciaország azon lesz, hogy megakadályozza Törökország és Bulgária között az ellenségeskedés kitörését. Anglia magatartásáról illetékes helyen még semmit sem tudnak.

Anglia idegeskedik.

Londoni tudósítónk jelentése szerint Bosznia-Hercegovina küszöbön álló anektálásának híre csak úgy, mint Bulgária függetlenségének proklamálása ottani politikai körökben nagy meglepetést kelt. A sajtó pártkülönbség nélkül élesen elítéli mind a két lépést s azt hangoztatja, hogy mind a két törekvés az ifjú-török új regime gyöngítésére irányul. Az angol lapok az osztrák-magyar monarchiát és Bulgáriát is a berlini szerződés megszegésével vádolják, amelynek a világ békéjére végzetes befolyása lehet. Kétségtelen, hogy nemcsak a londoni kormány, hanem Franciaország is tiltakozni fog az annexió és a függetlenség proklamálása ellen. Az is nyilvánvaló, hogy Oroszország fölveti a Dardanella-kérdést és sürgetni fogja a berlini szerződés revíziója czéljából egy új nemzetközi konferencia összehívását.

Oroszország árt szab.

Pétervárott jól értesült körökben úgy tudják, — jelenti ottani tudósítónk, — hogy Bosznia-Hercegovina anektálásának ügyét báró Aehrenthal még gróf Berchtold nagykövet buchlahi kastélyában megbeszélte Izvolszki külügyminiszterrel s az akkori konferenciának ez volt a legfontosabb tárgya. Gróf Berchtold pétervári nagykövet a bekebelezésről már régebben tájékoztatta az orosz illetékes köröket.

A „Novoje Vremja” kétkedik annak a

jelentésnek hitelességében, hogy Izvolszki külügyminiszter hozzájárult Bosznia-Hercegovina bekebelezéséhez.

A külügyminisztérium elhatározta, hogy megteszi a lépéseket egy új nemzetközi konferencia egybehívására a berlini szerződés revíziója céljából és Bosznia-Hercegovina annexiójának fejében a Dardanellák megnyitását fogja követelni.

Budapest, október 5.

A delegáció. A két delegáció ülészkát királyi szóval e hónap nyolczadikán nyitják meg. A magyar delegáció tagjai e hónap hetedikén délután négy órakor tartják előértekezletüket az országház delegációs termében. Ezen az értekezleten ejtik meg a jelölést a tisztikarra és az albizottságokra nézve. Az alakuló ülést csütörtökön délelőtt tíz órakor lesz. Az elnöki állásra, hir szerint, gróf Zichy Tivadart, az alelnökségre pedig Barabás Bélát jelölik.

A szerb radikálisok és a nemzetiségiek. A nemzetiségi képviselők csoportja legutóbbi értekezletén felszólítást intézett a szerb radikális párthoz tartozó tagjaihoz, Kraszojevic Györgyhöz, Manoilovic Jánoshoz és Mrksity Jásóhoz, hogy vagy vegyenek részt a nemzetiségiek mozgalmában, vagy lépjenek ki a klubból. A felszólítottak mind máig nem nyilatkoztak. Bizonyos azonban — ezt a nézetét fejezte ki Polit Mihály országgyűlési képviselő is — hogy a radikálisok már a legközelebbi napokban bejelentik a nemzetiségi klubból való kilépésüket. A radikálisok az országgyűlés egyik pártjához sem csatlakoznak.

Érintkezés a bosnyák hatóságokkal. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a bosznia-hercegovinai községi eljárásokat illető hivatalos megkeresések hovántétele tárgyában körrendeletet intézett valamennyi törvényhatósághoz s ezeket arra utasította, hogy megkereséseiket ezután a községi hatóságok helyett a szerajevói országos kormányhoz intézzék.

A polgári törvénykönyv tervezete. A polgári törvénykönyv tervezetét előkészítő állandó bizottság dr. Imling Konrád államtitkár elnöklésével a múlt héten kezdte meg uira a nyári szünet után tanácskozásait és szeptember hó 30. és október hó 1. napjain tartott üléseiben az öröklési jog főbb elvi kérdésének tárgyalásához fogott hozzá. Ez alkalommal a következő két kérdés került tárgyalásra: 1. Nem kellene-e megengedni, hogy a törvényi örökös még az örökhagyó életében a törvényi öröklés rendjén alapuló várományát az örökhagyó hozzájárulása nélkül is dologi (in rem) hatályu szerződéssel átruházhassa az örökhagyó egy másik törvényes örökösére? 2. Illesse-e a természetes atyja által elismert törvénytelen gyermeket természetes atyja után törvényi öröklés s ha igen, minő korlátozásokkal? A bizottság október hó 7-én és 8-án délután 5 órakor folytatja tanácskozásait.

Tarifabizottság ülése. A tarifabizottság ma délután öt órakor folytatta a kereskedelmi minisztériumban tanácskozásait, amelyeket pénteki mult ülésén megszakítottak. Az ülésen Sztérenyi József kereskedelemügyi államtitkár elnökolt. Az értekezlet a vasércz vasuti szállítására fennálló tarifákkal foglalkozott. Hajnal Vilmos osztálytanácsos, előadó ismertette a kérdést és a kormányzat az erre vonatkozó előterjesztését. Az előadó előterjesztése nyomán megindult a vita, amelyben Chorin Ferencz, Mándy Lajos, Hatvány Deutsch Sándor, gróf Thoroczkay Miklós és Szájbély Kálmán vettek részt. A felszólalók nagy alaposággal világították meg a különböző szempontok gondos figyelembevételével a kérdést és egyhangulag abban állapodtak meg, hogy helyes-e a vasércz vasuti szállítására fennálló tarifális kedvezmények megszüntetését, minthogy a vasérczkivitel előmozdítása nem áll az ország érdekében, hanem ellenkezőleg a magyar ipar érdeke az, hogy a vasércz az országban dolgoztassék fel. Végül kimondották, hogy az országos közlekedési tanácsnak is a bizottság ily értelemben fog javaslatot tenni.

Beszámoló. Dr. Fenyvesi Soma, Marosvásárhely I. kerületének országgyűlési képviselője október 10-én délután 3 órakor tartja beszámolóját. Vele egyidőben számol be Bedőházy János, a város II. kerületének képviselője is. Laehne Hugó, a községi kerület népszerű orsz. képviselője e hó 18-án Kőszegen beszámoló beszédet mond. Beszámolója elé a kerület választópolgársága élénk érdeklődéssel tekint.

Mi történt a bálban?

Irta: Jelenvolt

Az udvari bálon esett sok eset. Amikor a zsurnaliszták legelőször juthattak oda hivatalosan a spanyol királyi pár látogatásának szép estéjén, akkor a meghívást egyszerűen lehetett indokolni, hogy az uralkodó eddig se csinált volna titkot az udvari bál látványosságából, de a régi táncsteremben szűk volt a hely. Most ellenben új táncsteremben rendezvén a bálát, ahol elég hely van, tehát tessék szemlélődni. És mi, amennyire tőlünk tellett, fel is használtuk az alkalmat. Aztán a közönség olvashatott poétikus, remek leírásokat a szindus képről, ami a néző elé tárult. Olvashatta a bevonulás leírását az irásművészet mestereitől, holott eddig ez egészen elveszett a hidegkövü könyvatos sablonos reprodukcióiban, a félhivatalos ridegségében. Találhatott a közönség ragyogó hasonlatokat, lelkesedést és szentimentalizmust, filozófiát és helyzetrajtot egyaránt. Nem maradtak észrevétlenül az epizódok attól kezdve, hogy a kocsiuton minő torlódás keletkezett és folytatva a hivatalos személyek, ceremóniamesterek és zászlósúruk szereplésén, valamint hogy elrontották a francia négyest és hogy kiket szólított meg a mi uralkodónk, trónörökösünk, továbbá mit csinált a spanyol király és az eszményi szép Ena, a spanyol királyné.

Mégis amikor a bál után mi néhányan, akik politikai tudósítások írásával foglalkozunk, összegyűltünk és benyomásainkról beszélgettünk, egyhangulag megállapodtunk a következőkben:

— Nagyon sok dolog történt az udvari bálon. Nagyon sok olyan dolog történt, aminek a magyarázatát csak később találjuk meg, hónapok mulva, esetleg hetek mulva, de egy részét talán már napok mulva. Hagyjuk egyelőre az est leírását a szép literatura művelőinek, így kívánja ezt az udvariasság szabálya úgy a vendéglátó gazda iránt, mint azok iránt, akik közöttünk a poézist képviselik.

Mert hogy egy ilyen udvari bál nagyon szép. S az asszonyokat felette érdekli, hogy milyen ruhát viselnek az irigyelt udvarképes hölgyek s a leányok szeretik megtudni, hogy miképpen, kik és hogyan és kikkel tánczolnak. Ahogy gróf Cziráky Béla kirendeli a tánczosokat és utasítást ad a fiatal uraknak, hogy kiket kell felkérniök. Aztán meg hogyan érzi magát a grófné, akit a parancs miatt a terem közepén ott hagy a tánczos, mert most a főhercezkisasszonyhoz kell mennie. És sok apró epizód. Hogy mi az, amit egy tánczosnő elejtett s a trónörökös felvette s a dolmánya zsebébe tette. Hogy a fiatal spanyol királyné kipirul tánczközben és hogy amikor a spanyol király beszűnteti maga részéről a tánczot és felköti a kardját, akkor nadrágja és blúza között egy pillanatra fehérség látszik.

Mi ellenben, akik politikai foglalkozás és tájékozódás miatt mentünk oda, egyebeket is láttunk. Ezek az egyebek alkotják beszélgetésünk témáját.

Mi az, hogy amíg a terem középső mezgéljén gróf Cziráky Béla főparancsnoksága mellett gróf Csekonics Iván a tánczokat rendezi, az alatt közvetlen a szomszédságukban báró Aehrenthal-Lexa Alajos külügyminiszter szintén igen nagy figyelemmel és buzgalommal rendez valamit? Ha szójátékra lenne hajlandóságunk, azt mondhatnók, hogy a külügyminiszter, mint egy karmester, az európai koncertet dirigálja. De a külügyminiszter fürkésző tekintettel néz jobbra-balra s az egész területet aképpen tanulmányozza, mint hogyha egy stratégiai térkép len-

ne. Avagy sakkozik s az előre kikombinált fogások szerint mozgatja a figurákat. A diplomácia képviselőit, a nagykövetekeket ügyeli, szolítja, elhelyezi egyiket a másik után, okvetlen bizonyos szisztéma szerint és vezetgeti hozzájuk a mi öreg uralkodónkat. Ezalatt a helyzet fontossága felől a figyelmet igyekszik elterelni Ferencz Ferdinánd trónörökös az által, hogy hosszasan beszélget Justh Gyulával, a magyar képviselőház elnökével és Wekerle Sándor miniszterelnökkel, majd pedig a spanyol király csínál egy-két udvariassági vizitet. És a szép királyné, Ena Viktória tánczol, mulat, cseveg. Azonban mi már politika-rókák vagyunk, nem tévesztjük szem elől, hogy merre vezetgeti uralkodónkat báró Aehrenthal, a külügyminiszter, mi hamar észrevesszük, hogy a többi, amit itt csinálnak — spanyol-ial.

Tessék csak ide nézni: a pápai nunciussal és a római nagykövettel való beszélgetés milyen közvetlen, intim. A spanyol király is tudja a szerepét, valamint a királyné is, hogy őket megkülönböztetett bizalommal kell felkeresniök.

De aztán Németország képviselője. Az uralkodó folytonosan kérdez s az alig győz felelni. De mi ez az angol nagykövethez képest. A király egészen közel hajlik hozzája. Aztán rögtön keresi a francziát, meg a pétervárit.

És feltűnik, hogy a pétervári nagykövettel milyen hosszasan beszél az uralkodó és hogy ezalatt az idő alatt nemcsak gróf Apponyi Lajos udvarnagy, de maga a külügyminiszter is igyekezik távortartani minden előre igyekező és megszólításra áhító notabilitást, legyen az akár kegyelmes, akár reménybeli kegyelmes kuruczokodó, ajd megpuhuló parlamenti faktor. Nézzétek csak nyugodtan, kedves szépirodalmi kollégák, a francia négyes figuráit és jegyezzétek fel, hogy ki kivel tánczol, itt mi talán európai események füzértánczát látjuk. Hiszen a mi szentimentalizmusunkat is érdekli, hogy az ilyen udvari szertartásos helyen hogyan fogja át a tiszti kaszinó kirendelt hadnagya (aki előtt mindjárt megnyílik a buffet) az ő latifundiumos tánczosnőjét, de ha a pétervári nagykövet vagy tíz percig referál és a király folyton bólintgat, ez valamivel többet jelent, mint ama társadalmi kérdés, hogy a hadnagyok rendes vacsorájával minő viszonyban van az udvari bál pompája. És mi az, hogy a magyarországi nagyok közül a király nem Wekerlével beszél hosszasan, hanem gróf Apponyi Albertet kéri, akinek a külföldön nagy tekintélye van és aki Berlinben legutóbb a világ gondolkodóinak előkelőivel érintkezhetett?

Eloszlottunk, hazamentünk. És háromszor alig szállott le az éjjel és virradt fel az új nap. Már itt van a nagy szenzáció. A bolgár fejedelem kimondta Bulgária függetlenségét és az egész világ azt lesi, hogy mit szólnak ehhez a nagyhatalmak.

S már jönnek a jelentések, hogy a monarchia Oroszországra feltétlenül számíthat, hogyha Törökországgal háboruba keveredik. És aztán meg, hogy a királyi trónbeszédben benne lesz Bosznia és Hercegovina annektálása és egyáltalán benne lesz egy-két más dolog is, amire a világ kíváncsi érdeklődéssel várakozik.

Mi történt tehát a bálban? . . .

Báró Aehrenthal külügyminiszter közvetítésével ezen a bálon jelentek meg az uralkodó előtt a külföldi nagyhatalmasságok képviselői és referáltak a felől, hogy miképpen fogadják a legújabb terveket és itt dönt el, hogy lesz-e háboru, vagy nem lesz.

Amikor aztán az uralkodó úgy vélte, hogy mindent a pontos időre elvégezett és az udvar a belső termekbe visszavonulhat vacsorázni, ak-

kor igazán csak a mi kedvünkért, azaz hogy a színes leírások mestereinek kedvéért történt az, hogy a spanyol királyné arra kérte az uralkodót, hogy mielőtt a hivatalos bál bevégeződnék, tüntesse ki megszólításával az ő kedvenc udvarhölgyét.

S az öreg uralkodó gavallérosan tisztelgett a szép spanyol királyné előtt. Eleget tett a kívánságának és még hálás is volt érte, megdicsérte, hogy ez az asszony nemcsak gyönyörű, de zseniális is, mert igen ért ahhoz, hogy a világ előtt a nagy események elfedésére miként kell minél kevésbé átláthatlanná tenni azt a már említett — spanyol-falat.

Bulgária — független királyság.

— A tirnovai proklamáció. —

Budapest, október 5.

Tirnovóban ma a fejedelem és a kormány jelenlétében független királysággá proklamálták Bulgáriát. E proklamáció nem jött váratlanul, mert az európai sajtó már hetek óta foglalkozik ezzel a kérdéssel, de hogy ez így gyorsan fog bekövetkezni, azt senki sem hitte volna. A diplomáciát kétségkívül értesítette már jó előre a bolgár kormány, ezt tudták Konstantinápolyban is, erre vall az a bizonyos idegesség, melyet a török kormánykörökben észlelni lehetett az utóbbi napokban.

A fejlemények, melyek Bulgária függetlenségi nyilatkozatához vezettek, tudvalevőleg a Gesov-afférral kezdődtek. A török külügyminiszter a diplomaták tiszteletére adott ebédre nem hívta meg Bulgária ügyvivőjét, azon a czímen, hogy a fejedelemség képviselője nem tartozik a diplomáciai karhoz, miután Bulgária Törökország vazallusa.

Az incidens követő jegyzékváltás közepette történt aztán, hogy a kelet-vasutársaság vonalain kitört a sztrájk. Bulgária ekkor, a török felügyelet alatt álló vasut bulgáriai vonalát megszállotta hadseregének vasuti ezredével, azon indoklás kíséretében, hogy a forgalmat csak így módon biztosíthatja. Később a bolgár kormány kijelentette, hogy a vasutvonalat nem adja vissza a társaságnak, hanem kisajátítja, mert nem tűri, hogy a bolgár területen át húzódó vasutat Konstantinápolyból igazgassák. A török kormány és vele egyidőben a vasutársaság tiltakoztak Bulgária eljárása ellen, de a bolgár kormány, daczára a berlini szerződés aláírt hatalmak nyomásának, megmaradt kisajátítási szándéka mellett.

A vitás kérdés megoldását a fejedelem visszatérésétől várták. Ferdinand fejedelem tegnap visszatért országába és a gordiusi csomót úgy oldotta meg, hogy kikiáltatta Bulgária függetlenségét.

Ha Konstantinápolyban ma is Abdul-Hamid akarata érvényesülne, akkor Bulgária függetlenségi nyilatkozata nem zavart volna nagyobb vizet, mert a porta valószínűleg megmaradt volna a szimplex tiltakozás mellett, mint ahogyan tette ezt Kelet-Rumélia okkupálásakor is. Ma azonban más ott a helyzet.

Már a keleti vasut megszállása alkalmával Konstantinápolyban nagy izgalom uralkodott. Máskor a lakosság az ilyen incidensek iránt nem birt fogékonysággal s bizonyos fatalizmussal törődött mindenbe bele, amit a Jildizben elhatároztak. Az új **rezsím óta azonban a törökökben** hihetetlen

módon fejlődött ki a nemzeti önérzet. Már nem egy oldalról követelték a mostani kormánytól, hogy a renitens Bulgária ellen a legszigorubb rendszabályokat alkalmazza s ha kell, karddal védje meg Törökország presztizsét. Ilyen hangok szokatlanok voltak a Boszporusz partján. Ezek, úgy látszik, átragadtak a kormánykörökre is, mert hiszen alig van néhány napja, hogy Kiamil pasa nagyvezér kardjára ütve jelentette ki egy török újságírónak, hogy Bulgária függetlenségi proklamációját Törökország casus bellinek fogja tekinteni.

Tettek már más diplomaták is ilyen harcias nyilatkozatokat, anélkül, hogy nyomukban vér fakadt volna. A mostani esetben azonban a helyzet veszélye abban rejlik, hogy a szabadság hajnalát élő török nép még annyira az újabb események befolyása alatt áll, hogy feltétlenül megkívánja mindazoktól, kik oly élénk színekkel festették meg Törökország jövőjének boldogságát, hogy most, amikor az országnak egy vazallus általa akarja megtépázni az ottomán birodalom presztizsét, a legerélyesebb eszközökkel lépjenek a sorompók elé.

Lehet, hogy a nagyhatalmak erélyes közbelépése megkíméli a két országot a háboru rémétől. De tekintve azt, hogy a kedélyek mennyire fel vannak izgatva, mindkét részen, nem lehetetlen, hogy a török-bolgár határ már néhány nap múlva véres háboru színhelye lesz.

A török kormánynak s a mögötte álló új-török komiténak nincs is más választása a kardnál, mert az események előtti visszavonulás feltétlenül a párt bukását jelentené és a régi rendszer híveinek malmára hajtáná a vizet. Az abszolutisztikus párt újbóli felülkerekedése pedig sokkal nagyobb szerencsétlenséget jelentene Törökországra, mint egy Bulgária ellen viselendő háboru. A bolgár függetlenség proklamálásának hatása alatt a török kormány különben is már nagyarányu katonai intézkedéseket tett; ha a Konstantinápolyból jövő mozgósítási hírek nem alapulnak tulszásokon.

A mostani háborus hírek hatása alatt már megindultak a találgatások, hogy a két hadra kelt fél mily viszonyok közt veszi fel a harcot.

Bulgária mindenestre sokkal félelmetesebb ellenség, mint volt 1897-ben Görögország. Hadserege kiváló és számbelileg is sokkal erősebb, mint a görög hadsereg. A fejedelemség rövid idő alatt könnyű szerrel kétszáz ezer embert állíthat csatasorba, mely minőség tekintetében kiállja a versenyt bármely nyugati hatalom haderejével. Battenberg Sándor szlívniczai hőseit most is ugyanaz a szellem hatja át, mely a szerb hadjáratban egyik győzelmet a másik után aratta.

Török részen első sorban az európai három hadtest jöhet számításba. Ezek között a szaloniki-i a legerősebb, mert nem kevesebb, mint nyolcz hadosztályra tagozódik. Igaz ugyan, hogy a török hadosztályok létszáma kisebb a mi hadosztályainknál, de a görög-török háboruban szerzett tapasztalatokat véve mértékül, Törökország hatszázötvenezer katonát összpontosíthat első sorban a bolgár határon. Később aztán számításba jöhetnek a kisázsiai ezredek is, melyek a török hadsereg magvát alkotják. Ami a török hadsereg harczi értékét illeti, arról a mult harczi elegendő tanulsággal szolgálnak. A kiképzés tekintetében messze mö-

götte áll a bolgár hadseregnek, de e lézagot bőven pótolja szívósságával, rettenthetetlen bátorságával és fanatizmusával. A török hadsereg tisztikara igen vegyes elemekből áll, de a vezérkar majdnem kivétel nélkül európai képzett tisztekből áll.

Nem lehetetlen, hogy háboru esetén a bolgár hadsereg kezdetben némi előnyt fog kivívni, de határozottan a törökök javára fog a győzelem mérlege billenni, ha a kisázsiai ezredek a harctérre érkeznek. A török hadsereg akkor oly döntő tulsulyban lesz, hogy még akkor is győzne, ha katonái nem tartoznának a világ legbátrabb harczosai közé.

Hireink a következők:

A királyság proklamálása.

A bolgár távirati ügynökség jelenti, hogy Bulgáriát ma Tirnovóban független királyságnak kiáltották ki. A függetlenség proklamálása a fejedelemné jelenlétében, aki a fejedelmi pár összes gyermekeivel Tirnovóba érkezett, valamint a kormány összes tagjainak és a szobranje elnökének jelenlétében történt meg és a lakosságot leirhatatlan örömmel töltötte el. Nem hisznek ugyan a háboru lehetőségében, de mindazáltal rendeletet adtak ki a hadsereg mozgósítására.

A „Lokalanzeiger“-nek szófiai tudósítója a következőket jelenti:

Az istentisztelet Tirnovóban délig tartott. Fél tizenkét órakor a manifesztum még nem jelent meg. Arról értesülök, hogy a kiáltvány független királysággá fogja nyilvánítani Kelet-Ruméliát is, amely 1885 óta van Bulgáriához csatolva. Ferdinánd fejedelem ezt a czímet fogja fölvenni: Ő Felseje I. Ferdinand király.

Előzmények.

Miután a vasutársaság és a posta kedvezőtlen választ adott a bolgár jegyzékre, az összes bolgár miniszterek Ruscsukba utaztak, hogy Ferdinand fejedelemnek, aki éjjelkor odaérkezett, jelentést tegyenek a helyzetről és közöljék vele, hogy a kormány mindenesetre kész a végsőig is elmenni és a keleti vasutat tovább is megszállva tartja. A minisztertanács elhatározta, hogy a fejedelemtől Bulgária függetlenné nyilvánítását és a bolgár hadsereg mozgósítását fogja követelni. Abban az esetben, ha a fejedelem ezt megtagadná, a kormány azonnal lemond.

Ferdinánd bolgár fejedelem tegnap este Ruscsukba érkezett, ahol az összes miniszterek megjelentek fogadására. A fejedelem elnökletével még aznap minisztertanács volt, amelyen döntöttek a fenforgó vitás kérdésekben. Eleonora bolgár fejedelemasszony ma gyermekeivel különvonaton Tirnovóba érkezett. A fejedelem Ruscsukból ma reggel a kormány tagjaival együtt szintén Tirnovóba érkezett.

A proklamáció előzményeiről Szófiából a következő újabb részleteket táviratozzák:

A fejedelem tegnap Bukaresten át Gyurgyevóba s onnan yachtjával Ruscsukba utazott, ahol már várták miniszterei. Még éjszaka tanácskozássra ült össze a fejedelem a kormány tagjaival s a minisztertanács teljes három óra hosszat tartott. Beavattak beszéltek, hogy a konferencián minden további formalitás mellőzésével a fejedelem szóvá tette a függetlenség proklamálását, mert a török kormány Bulgáriának csak három napi határidőt adott, amelynek leteltével a keleti vasutat haladék nélkül vissza kell adnia.

A fejedelem hajnali három órakor miniszterével különvonaton Tirnovóba utazott. Egyidejűleg Eleonora fejedelemasszony Szófiából Tirnovóba indult s már ott volt, mikor a fejedelem és a miniszterek megérkeztek. A királyság proklamálása délelőtt tizenegy órakor történt.

Törökország álláspontja.

Egy tegnap tartott minisztertanácson elhatározták, hogy Törökország mindenekelőtt bevárja az első bolgár kormányválságot. Ha Bulgária ezután is megmarad mostani álláspontján, a porta ultimátum alakjában fogja a vasut visszaadását követelni és a kitűzött határidő lejártá után meg fog tenni mindent, hogy Bulgáriát a vasut

visszaadására kényszerítse. Konstantinápolyból megbízható értesülések szerint a porta hajlandó a Gesov-ügyet a bolgár kormány által kívánt módon rendezni, úgy hogy a bolgár diplomáciai képviselő a fővöben, miként az önálló államok képviselői fog meghívást kapni és fogadtatni. A vitás kérdés végleges elintézésének egyetlen akadálya abban van, hogy a porta vonakodik e koncepcziót írásbeli uton kifejezésre juttatni. A galatai tözsdén nagy a nyugtalanság. Tegnapelőtt éjjel a palotába több távirat érkezett Vilmos császártól, aminek következtében a nagyvezír még az éj folyamán a szultánhoz hívták. Tegnap a nagyvezír kora reggeltől fogva dolgozott, hogy ezekre a táviratokra válaszoljon. Törökország, bárha látszólag bizik a békében, erősen fegyverkezik. A görög határról már két hadosztályt visszavontak. Azt hiszik, hogy a mai minisztertanácsban fog a döntés meghoztatni. Hat lovasezred parancsot kapott, hogy menjen a bolgár határra. Ideszámítva azokat a lovasokat, melyeket már eddig dirigáltak oda, a bolgár határ már elegendő őrséggel van ellátva.

Az ifju-törököket Bulgária függetlenségének proklamálása igen kellemetlenül látszik érinteni, mert attól tartanak, hogy az ő-törökök azzal fogják vádolni, hogy az általuk előidézett rendszerváltozás idézte elő a jelenséget. Egyes török körök másrészt azt a nézetet táplálják, hogy Bulgária függetlensége nem veszteség Törökországra nézve, mert ezáltal kölcsönös viszony tisztázódik és a bolgároknak maczedóniai aspirációival szemben a török birodalom a jövőben szilárdabban foglalhat állást. A Bulgária függetlenségéről érkezett első hír azt a hitet ébresztette a nagyvezír hűveiben, hogy ennek állása megrendült, minthogy őt fogják vádolni azzal, hogy a Gesov-inczidens provokálásával ő idézte elő a függetlenség proklamálását.

Háboru vagy béke.

Az „Allgemeine Zeitung” diplomáciai körökből Bulgária függetlenné nyilvánításáról a következő információkat kapta:

A diplomáciára nézve a függetlenség proklamálása nem volt meglepetés. Ami Törökország magatartását illeti, félt, hogy az ifjutörökök kénytelenek lesznek háborút üzeni Bulgáriának. Az ifjutörök bizottság helyzete főltte nehéz s éppen ezért nagyon valószínű, hogy háborura kerül a sor a török birodalom és Bulgária között. A függetlenség proklamálása súlyos vereséget jelent az angol diplomáciára nézve. Edvárd király ez egyszer nem volt elővigyázatos és elküldte ismeretes táviratát a szultánhoz, amelyvel az ifjutörök uraimat és az alkotmány helyreállítását üdvözölte s így az ifjutörök regime-vel azonosította magát. Most, hogy Bulgária kikiáltotta a függetlenséget, az angol politika nagy kudarcot vallott.

Konstantinápolyi diplomáciai körökben azt tartják, hogy a béke fentartásának eshetőségei a Balkánon úgy viszonylanak egymáshoz, mint 2:1. Általános az a vélemény, hogy a háboru kitörése hajszálon függ. Olyan körökben, amelyek a konstantinápolyi angol nagykövetséggel összeköttetést tartanak fenn, felette pesszimistikusan ítélik meg a helyzetet. Anglia mindenáron meg akarta akadályozni Bulgária függetlenségének proklamálását, mert elejétől fogva a háboru magvát látta benne és a háborus bonyodalomtól az új török regime boldogulását féltette, amivel együlttárna a szultán önkényuralmának feléledése, akár diadallal végződik a háboru Törökországra nézve, akár vereséggel. A régi uralom helyreállítása a török birodalomban amugy sincs kizárva, mert mielőtt sikerülne a szultánnak a forradalmárzású második és harmadik hadtestet az elenség elé vinni és helyébe Kis-Ázsia belsejéből olyan csapatokat hozni Konstantinápolyba, amelyek a szultánnak életre-halálra hűvei, akkor Abdul Hamid megint a régi autokrata lenne. Ez a félelem indítja arra az angol kormányt, hogy mindenáron a béke fentartására törekedjék. Aggasztó körülmény, hogy egy másik nagyhatalom, amelynek a portán szintén döntő a szava, ha nem is egészen ellentétes, de semmiesetre sem a béke fentartására alkalmas politikát üz az Aranyzarv mellékén. És itt ismétlődik az a régi eset, hogy a nemzetközi politikában az ellentétes áramlatok nyomban felszínre vetődnek, mielőtt nagy események állanak küszöbön.

A Neue Freie Presse tudósítója jelenti Konstantinápolyból, hogy informált körökben azt állítják, hogy Bulgária függetlenségének proklamálása nem fog há-

borura vezetni. Törökország már csak azért sem üzen meg a háborút, mert nincs rá felkészülve. Mindenesetre kevésbé kész a hadviselésre ma, mint volt néhány hónap előtt. A politikai átalakulások óta az európai török területen csak 2 hadtest van, mert a csapatokat a kormány detasírozta. Másrészt fölmerült az az aggodalom, hogy ha a hadüzenet elmarad, akkor a régi uralom hűvei, felhasználva az alkotmány kihirdetése óta hatalmasan megnövekedett nemzeti önrzetet, erős agitációt fognak indítani az ifju-törökök ellen. A háborunál sokkal valószínűbb a belső politikai zavarok kitörése, amelyek könnyen nagy horderejű bonyodalomra vezethetnének a Balkánon.

A párisi ifju-török bizottság meg van arról győződve, hogy a konstantinápolyi kormány haladéktalanul háborút fog indítani Bulgária ellen. Nagy az elkeseredés Ausztria-Magyarország irányában, amely felbuztatta Bulgáriát önkényes eljárásra. A Tageblattnak táviratozzák Konstantinápolyból:

Ma vagy holnap fog eldőlni, vajjon Törökország megüzeni-e a háborút Bulgáriának. A jelek arra vallanak, hogy illetékes helyen készülnek a háborura, mert ellenkező esetben a nép megalázottnak látná Törökországot és a reakció felütné fejét. Nagy aggodalmat kelt az a hír, hogy Várna előtt két orosz hadihajó jelent meg.

Berlini diplomáciai körökben eltérőek a vélemények arról, vajjon kitör-e a háboru Bulgária és Törökország között. Egyes konstantinápolyi jelentések arra vallanak, hogy a porta nem fogja nyugodtan elütni Bulgária függetlenségének proklamálását, sőt ellenkezőleg azonnal megüzeni a háborút. Ellentétben e jelentésekkel azt híresztelik, hogy az ifju-török uralom fél egy esetleges háboru végzetes következményeitől és mindent el fog követni a béke fentartására. A szultán állítólag nem riad vissza a hadüzenettől, de feltétlenül be fogja várni, hogy milyen lesz az általános hangulat és az ifju-törökök, akik a kormányt és a hadsereget egyaránt befolyásuk alatt tartják, a háboru mellett fognak-e nyilatkozni, avagy a hadüzenet ellen foglalnak-e állást.

Konstantinápolyból jelentik: Az összes itteni diplomáciai képviselőket felette meglepte Bulgária függetlenségének proklamálása. A hírt Stambulban délután 3 óra után tudták meg a Jeni Gazetta külön kiadásából. Kezdetben általánosságban kételkedtek a hír valódiságában, különösen a lapok, mindaddig, a míg megjelent a porta hivatalos közleménye, mely megerősíti a hírt. A török sajtó-testület ülést tartott, amelyen elhatározzák, hogy a bolgár kormány tényét igen szigorúan elítélik, de a közvéleményt nem izgatják fel, igyekezni fognak azt higgadtásra inteni utalással arra, hogy ez az eset már régen várható és különben is a porta megteszi a szükséges lépéseket.

Anglia és a Balkán válság.

A Reuter-ügynökség értesülése szerint az angol kormány a török és bolgár kormányoknak a keleti vasutak kérdésének megoldása dolgában javaslatokat tett. A török kormány szívesen adná beleegyezését ahhoz, hogy a bolgár kormány, ha most ideiglenesen visszaadja a társaságnak a vonalat, a társaságtól bérbévehesse a vasutat, miután így megőrizhetnének Törökország jogai. Az angol kormány a berlini szerződés szignatárius hatalmaival fordul azzal a kéréssel, hogy e megoldást javasolják a bolgár kormánynak, hogy ily módon az ügy visszatereltesse normális útjára. A hatalmak állítólag elhatározták, hogy ilyen értelemben fognak eljárni. Az angol lapok folytonosan támadják Bulgária változatlan magatartását a keleti vasutvonal kérdésében. Még élesebben kommentálják Bulgáriának tulajdonított azt a szándékot, hogy függetlenségét proklamálja. A lapok kedvezően nyilatkoznak a vasuti kérdés megoldását célzó angol javaslatról és azt a reményüket fejezik ki, hogy Bulgária fel fogja azt használni, hogy mind lehetőlenebbé váló helyzetéből kiszabaduljon. A „Daily Graphic” azt mondja, hogy ha Bulgária az angol javaslatot nem fogadja el, ez esetben az orosz javaslat szolgálhat alkalmas eszközzel arra, hogy a nehéz és veszedelmes helyzetet megoldja. A javasolt konferenciának azonban igen szűkkörünek kell lennie. A berlini

szerződést, amely a Balkán-politika jogi alapja, nem szabad érinteni.

Hiteles forrásból közli a Times, hogy az angol admirális parancsot adott ki a Földközi-tengeri flottának Malta körül való koncentrálására. A hajórajnak ott kell bevárnia a további parancsokat. Hat sorhajó, négy páncélos czirkáló, három tornyos czirkáló és 13 torpedoromboló fog Malta körül egybegyűlni.

A keleti vasut.

Megerősítést nyer az a híresztelés, hogy a keleti vasutak bolgár vonalát néhány napon belül a kormány kénytelen lesz kiszolgáltatni, mert máskülönben Bulgária minden egyes napért kártérítés fejében 15.000 frankot tartoznék fizetni a vasutársaságoknak. Ezt a követelést a keleti vasutársaság szófiai képviselője is jogosnak ismerte el.

A hatalmak és a balkán eseményei.

A román kormány — mint Bukarestből jelentik — annak rendje és módja szerint előzetesen értesült Bulgária terve felől. Románia részéről Bulgária szigorú semlegességre számíthat. Bármi történjék is, Románia azonnal ki fogja nyilvánítani neutralitását annál is inkább, mert Károly király betegsége az utóbbi napokban nagyon súlyos lett és az udvar aggodalommal néz a közel jövő elébe.

A német birodalmi kormány berlini jelentése szerint be fogja várni Törökország állásfoglalását, mert mindenesetre támogatni akarja híven az ősi tradíciókhoz a török birodalmat. Németország diplomáciai támogatására számíthat a porta annál is inkább, mert a berlini kormány Bulgária eljárását elejétől fogva a berlini szerződés megszegésének tekintette és idejében figyelmeztette a szófiai kormányt a várható következményekre.

Athénben azt híresztelik, hogy a francia kormány a londoni kabinettel egyetértőleg közölte a berlini szerződés szignatárius hatalmaival, hogy Bulgária függetlenségének proklamálása és Bosznia-Hercegovina bekebelezése elkerülhetetlenül maga után fogja vonni Krétának Görögország által való annexióját. A nagy hadgyakorlatokra behívott 13.000 tartalékos parancsot kapott, hogy senki se hagyja el az országot. A tartalékosok nagyrészt a hadügyminisztérium továbbra is fegyver alatt tartja és a thesszáliai határon fogja koncentrálni.

Mozgósítási hírek.

Konstantinápolyi jelentések szerint az első lovashadosztályt, amely 6 ezredből áll, pénteken mozgósították és utasították, hogy minden pillanatban legyen készen az indulásra. Ugyancsak mozgósítási rendeletet kapott a második hadtest 8. ezrede és 6 ezred a 3. hadtestből. Ily módon a határon 20 török ezred lesz s ezzel szemben Bulgária Filippopolban 6, Szófiában 2, a romániai határon pedig 3 ezred fölött rendelkezik.

A Matin szófiai tudósítója táviratozza, hogy 190.000 főnyi katonaság áll fegyver alatt és háboru esetén ez a szám megkétszereződik. Ehhez jön a 110.000 tartalékos, ami igen tekintélyes sereg. A hadüzenet esetén Bulgária el van tőkélve a támadásra és nyomban meg akarja szállani Drinápolyt, de ugyanakkor erős sereget küld egyenesen Konstantinápoly ellen. A konstantinápolyi minisztertanácsban fog eldőlni még ma, hogy lesz-e háboru.

Zágrábban élő hadköteles bolgárok, főleg diákok és mezőgazdasági munkások parancsot kaptak, hogy azonnal térjenek vissza hazájukba.

A proklamálás hatása Bulgáriában.

Bulgáriának független királysággá történt proklamálását a fővárosban és a vidéken is nagy lelkesedéssel fogadták. Mindenütt nagy élénkség uralkodik. A közigazgatási hatóságok minden intézkedést megtettek, hogy az eseményt megünnepeljék. A városok zászlódszt öltöttek. A szófiai nyilvános tereken ma négy katonai zenekar hangversenyez, két ágyúüteg üdvölvéseket tesz. Holnap országzerte ünnepi istentiszteletek lesznek. A szófiai katonai gyakorlóterén a helyőrségek összes csapatai holnap díszszemlére vonulnak ki, ugyanily ünnepségek lesznek a vidéki helyőrségekben is. Tirnovóba minduntalan újabb és újabb üdvözlő táviratok érkeznek. A hivatalokban

ma minden munka szünetel. Az iskolákban is három napi szünetet rendeltek el.

A proklamáció hatása Szerbiában.

Belgrádban a szófiai és bécsi hírekre nagy lett az izgatottság. Az utcákon hemzseg a nép. Mindenfelé élénken vitatják az eseményeket. A komoly lapok, még a kormány orgánái is a szerb nemzetre nézve csapásnak, valóságos nemzeti szerencsétlenségnek mondják az annexiót.

Bulgária függetlenségének proklamálását Péter király Milovanovics külügyminisztertől tudta meg éppen abban a pillanatban, mikor a hadgyakorlatokra akart utazni. Általános az a felfogás, hogy Törökország a királyság kikiáltására hadüzenettel fog válaszolni és Szerbia nem maradhat tétlen szemlélője az eseményeknek. Már most hiesztelik, hogy az összevont két hadosztályt és az ez idő szerint országszerte fegyvergyakorlatra bevonult tartalékosokat fegyver alatt fogja a hadügyi kormány tartani, hogy Szerbia minden eshetőségre készen legyen.

A szkupstina november 14-én ül össze.

A macedóniai bolgárok programja.

A szaloniki-i bolgár kongresszus ma befejezést nyert és a következő hivatalos nyilatkozatot adta ki:

A bolgár alkotmányos klubok szövetségének alapelve az ozmán birodalom integritásának és általános érdekeinek megóvása és az ozmán birodalom prosperitása.

Ezután következnek a kongresszusnak tizennyolc pontban egybefoglalt követelései.

Az ifju-török bizottság általában rokonszenvesen fogadja e programot. Csak egyes pontokat (különösen a nyelvhasználatra vonatkozó 10. §-t) ellenez. Remélik azonban, hogy a parlament a bolgár kívánások és követelések mérlegelése után meg fogja találni a módot a megegyezésre.

KÜLFÖLD.

Izvoleszki Párisban. Izvoleszki orosz külügyminiszter és Louis, a külügyminisztériumban a politikai ügyek igazgatója, tanácskoztak egymással. Clemenceau miniszterelnök szintén tanácskozott a politikai ügyek igazgatójával, mire 20 percig tartó tanácskozást folytatott az angol nagykövettel.

Izvoleszki külügyminiszter tegnap késő este hosszú táviratot küldött Pétervárra. Az orosz külügyminiszter négynapra tervezett párisi tartózkodása idején kihallgatásra fog menni a köztársaság elnökéhez, londoni látogatása ellenben legalább is kérdéses lesz.

Az osztrák helyzet. Bécsből jelentik, hogy tegnap több politikai gyűlést tartottak, melyeknek a lefolyása által a belpolitikai helyzet lényegesen kiélesedett. Az összes csehországi német városokban tartottak ilyen gyűléseket, melyeken a kormány német tagjaival szemben a legnagyobb fokú bizalmatlanságot fejezték ki és elhatározták, hogy a lakosságot is felszólítják, hogy esetleg a tartományi adók fizetésének megtagadása által vegyen részt a küzdelemben. A gyűléseken helyeselték a cseli tartománygyűlési német képviselők obstrukcióját. Itteni politikai körökben azt hiszik, hogy a kormány helyzetét az az éles hang, amelyen a német képviselők beszélnek, nagyon megnehezíti.

Marokkó. Tangeri jelentések szerint tegnap Rabatban újabb incidens történt. A német posta Mohamed Filali nevű küldöncze vizsgálba keveredett egy francia tiszt vezetése alatt álló rendőrcsapattal. A midőn letartóztatták és a parancsnokló tiszt elé vezették, verekedés támadt a rendőrség és a marokóiak között, miközben a küldöncz megszökött. A francia tiszt a postaszolga kiadását követelte a német alkonzultól, amit megtagadtak, ellenben elismerték a francia tiszt azon jogát, hogy a postaszolga kihallgatásánál ő is jelen legyen. Egyebekben az esetről szóló információk ellentmondóak.

Anglia és Németország. A londoni nemzetközi békebirósági liga választmánya határozati javaslatot fogadott el, amely a liga küldöttségének legutóbbi berlini látogatásának eredményén megalégedését nyilvánítja, abban a nagyszerű fogadtatásban, amelyben az angol munkások üzenete a berlini szakszerve-

zeteknél talált, a liga megdönthetetlen bizonyítékát látja annak az óhainak, hogy mindkét ország megértse egymást, amit a német és az angol nép legszélesebb rétegei kívánnak. A határozati javaslat továbbá ama reményét felel ki, hogy Londonban épp oly ünnepélyességgel, mint Berlinben, ígéretet fognak tenni a nemzetközi béke érdekében való szüntelen működés iránt és óhajtja, hogy a német-angol entente mielőbb megvalósuljon. A liga reméli, hogy a német szakszervezetek londoni látogatását a jövő tavasszal viszonzhatja.

Október hatodika.

Nem tud az idő annyi port hinteni erre a dátumra, hogy meg ne lássuk alatta a fekete gyászt. Annak a tizenhárom magyarnak halálarcza, kinek szíve e napon megszünt dobogni, az idők végéig be fog világítani a magyar történelembe.

Akár balsors, akár szerencse ér, október hatodikáról nem feledkezhetünk meg soha. Az e napon a földből kinőtt kopasz bitók arra intenek, hogy a magyar csak önmagában bízhatik. Körülfoghatnak jó barátok, zajonghat az öröm, kocczanhat a pohár: csak a magyar erő az, mire a magyar támszkodhatik.

Most éppen oly kort élünk, mikor ezer megfoghatatlan tényező odahat, hogy a mult elhalványuljon. Azt szokták mondani, hogy eleget törődünk már a multtal, nézzünk a jövőbe és ne ábrándozzunk. Új alapokat keresnek, melyekre ezt a jövőt föl akarják építeni. Modern eszközöket emlegetnek, melyek nyugaton beváltak volna s így most már nekünk is kötelességünk, hogy azokat igénybe vegyük.

Hát szembe kell szállanunk ezzel a narkó-zissal. A multnak nem szabad meghalnia, a multnak élnie kell elevenen közöttünk. S minél több seb van eltemetve abban a multban, annál ragaszkodóbb szerelemmel fordulunk feléje. Október hatodika különösképpen olyan nap, melyet elfelednünk nem szabad.

Hiszen az nem is mult; gyászos jelen még ma is!

Vajon nem-e azon a nyelven vezénylik-e még ma is fiainkat, amely kommandóra legjobbjainkat elnémitották? Talán még él valahol itt körülöttünk ama katonatiszt, — persze a magyar állampénztárból huzza a nyugdíját! — ki október hatodikánál asszisztált vagy október hatodikát vezette! Élnek azok az emberek, kik bámészkodó közönségképpen bámulták, mint huzták föl a bitóra a honvéd-tábornokokat! S vajon nem-e uralkodik még ma is az a szellem, mely akkor uralkodott?!

Hát lehet rindezt elfelejteni? Lehet ezt a multat eltakarni, eltemetni vagy akár csak enyhíteni is? Nem lehet. Itt ég szívünkben az a rettenetes mult — s csak hadd égjen minél erősebb, soha ki nem alvó lánggal.

Vérünkéből való vér az a mult és azt akarjuk, hogy erre a multa, de csak erre, épüljön föl a jövő.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Bács-Bodrogmegye törvényhatósági közgyűlése Bogdanovics Luczián karlóczai patriárkát táviratilag üdvözölte és az október 8-iki felavatáshoz Fernbach Károly főispán vezetésével nagyobb küldöttséget meneszt.

Pozsony város közgyűlése ma 106 bizottsági tag indítványára egyhangulag diszpolgárává választotta gróf Apponyi Albert kultuszminisztert hálás el-

ismerésből a város kulturális érdekeinek felkarolásáért és a nemzet függetlenségi küzdelmeiben való részvételéért. Egyben a díszes kiállítású oklevél el készítésével megbízták a városi tanácsot, amelynek husz tagu küldöttsége fogja a polgármester vezetésével átadni a diszpolgári oklevelet.

EGYHÁZAK.

— (Bogdanovics patriárka beiktatása.) Bogdanovics Luczián szerb érsek-metropolitá patriárka beiktatása csütörtökön, e hó 8-án lesz Karlóczán. Ezt megelőzőleg szerdán a kongresszus ülést tart, melyen Günther Antal igazságügy-miniszter, királyi biztos is megjelenik és tudomására hozza a kongresszusnak a legfelsőbb megerősítésről szóló okirat tartalmát. Günther Antal királyi biztos titkára, dr. Mikó Ferencz kíséretében kedden reggel 7 órakor utazik Karlóczára, hová délután 2 órakor érkezik meg.

Nikolics Miron pakráci püspök, kongresszusi elnök, a szerb nemzeti egyházi kongresszust október hetedikére hívta össze. A királyi biztos október hatodikán utazik Karlóczára és közölni fogja a kongresszussal, hogy Bogdanovics püspöknek szerb patriárkává történt megválasztását a király megerősítette. A fölvatás e hónap nyolcadikán délelőtt a Péter Pálról elnevezett templomban nagy ünnepséggel történik. A szerb nép körében óriás érdeklődés nyilvánul a fölvatás iránt. Karlócza összes szállóit, valamint a magánlakásokat már most lefoglalták. Szombaton délután Milics Dusan polgármester elnök-lésével összeült egy bizottság, mely megállapította a programot. Bogdanovics püspök megválasztása óta az ország minden részéből százával kapja az üdvözlőleveket. A fölvatásra eddig több száz küldöttség jelentette be részvételét.

A patriárka beiktatása alkalmával a karlóczai polgárság nagyszabású ünnepélyt rendez, melyet Kraszojevic György orsz. képviselő elnöklése alatt egy bizottság készít elő. Szerdán este fáklyás menet lesz az új patriárka tiszteletére, melyre a polgárság előkelőségei közül már eddig is sokan jelentkeztek. A program szerint a fáklyásmenet a községi kórház előtti térről indul meg a pétervárad-i katonai zenekar kíséretében. A menet a patriárkai palota elé vonul s ott a teológusok karának éneke után Nedelykovic Milán főgimnáziumi tanár üdvözlő Bogdanovics patriárkát. A patriárka válasza után a főgimnáziumi tanulóiújság énekel el két dalt, mire a menet zeneszó mellett elvonul.

— (A budapesti új evangélikus lelkész.) A pesti ágostai evangélikus magyar egyház ma délelőtt közgyűlést tartott, amelynek egyetlen tárgya a megüresedett lelkészi állás betöltése volt. A közgyűlésen, amelyen Fabiny Gyula felügyelő elnököl, Kacszián János esperes bejelentette, hogy Paulik János nyiregyházi lelkész, aki második helyen volt jelölve, a pályázattól visszalépett, minek következtében egyhangú felkiáltással Raffay Sándor pozsonyi teológiai tanárt választották meg a pesti magyar egyház lelkészévé. Az új lelkészt táviratilag értesítették megválasztásáról.

TÁVIRATOK.

Közgazdasági táviratok.

	Newyork.	okt. 3.	okt. 5.
Buza	locobuza	106 ¹ / ₂	107 ³ / ₈
	decemberre	107 ¹ / ₂	108 ³ / ₈
	májusra	108 ³ / ₄	109 ¹ / ₈
Tengeri	decemberre	76	76 ¹ / ₂
	májusra	72 ³ / ₈	72 ³ / ₄
	Csikagó.		
Buza	decemberre	98 ¹ / ₄	98 ⁷ / ₈
	májusra	101 ¹ / ₈	101 ¹ / ₈
Tengeri	decemberre	64 ¹ / ₂	64 ³ / ₄

New-York, okt. 5. Gyapot New-Yorkban helyben 9.05 (9.15 tegnap), gyapot novemberre 849. (8.59), gyapot januárra 827. (8.40), gyapot New-Orleansban helyb. 8³/₄ (8¹¹/₁₆), petroleum stand withe New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Raffined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, október 5. (Zárlat.) Zsir novemberre 10.12 (tegn. 10.45), zsir januárra 9.57 (tegnap 9.82), szalonna short clear, 10.75 (tegnap 10.75), sertésbús januárra 16.25 (tegnap 14.75.)

A király nevenapja.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 5.

Hagyományos fényvel és kegyelettel ilte meg ma a hivatalos világ öfelsége születési napjának évfordulóját. A középületekre, állami, megyei és városi hivatalok helyiségeire kitűzték a nemzeti zászlót, az idegen államok konzulai pedig saját nemzeti lobogóikat tették ki. A hivatalos főistentisztelet délelőtt tíz órakor volt a budavári koronázó Mátyás templomban. A főhajóban Andersz és Halász századosok vezénylete alatt koronaőrök állottak díszőrséget. A főistentiely padosaiban ültek: Wekerle Sándor miniszterelnök, gróf Zichy Aladár, Jekelfalussy Lajos, Darányi Ignác és Josipovich Géza miniszterek, báró Rauch Pál horvát bán, Szerényi József gróf Hadik János, Popovics Sándor, Márfy Albin és Kupezs Ödön államtitkárok, Rakovszky István a képviselőház alelnöke, báró Rudnyánszky József a főrendiház házelnöke, báró Wlassics Gyula a közoktatásügyi bíróság elnöke, Bernáth Géza a Kuria alelnöke, Csathó Ferencz a királyi tábla elnöke, Dárday Sándor az állami számszék alelnöke, Székely Ferencz koronaügyész, gróf Bánffy György főajtónállómester, gróf Bánffy Miklós főispán, Szalay Imre a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója, Gulner Gyula Pest vármegye főispánja, Fazekas Ágoston alispán, dr. Boda Dezső főkapitány, Ábrányi Kornél miniszteri tanácsos, a miniszterelnöki sajtóiroda főnöke, Filepp Kálmán főpolgármester, Almády Géza tanácsnok, Demeczky Mihály udvari tanácsos, K. Lippich Elek, Szohner Antal, Bakonyi Géza és Jekelfalussy Zoltán miniszteri tanácsosok, Lukács Sándor, Gopcsa László és Lossonczy Gyula miniszteri osztálytanácsosok, dr. Székely István tudományegyetemi rektor, Dúdek, Katona, Liebermann és Asbóth dékánok, Wartha Vincze műegyetemi és Hutyra Ferencz állatorvosi főiskolai rektor, Márkus Imre első kerületi előjáró és Fleischl főkonzul. Az ünnepi istentiszteleten a hercegprímás képviselőjében dr. Kohl Medárd püspök pontifikált. Istentisztelet után a jelenvolt főméltóságok a miniszterelnöki palotába mentek, ahol a kitett gratulációs iven aláírták neveiket. — A budavári helyőrségi templomban ma reggel kilenc órakor öfelsége névnapja alkalmából ünnepi istentisztelet volt, amelyet Várady Géza katonai apát mondott fényes segédlettel. Az istentiszteleten Ziegler altábornagy, helyettes hadtestparancsnok és Surányi Ferencz altábornagy, városparancsnok vezetésével a helyőrség egész tisztikara megjelent.

A király mai névünnepé alkalmából általános kihallgatást adott délelőtt fél tíz órakor. A kihallgatáson megjelentek a következők:

Batthyány Ilona grófné palotahölgy, Szápary Helén grófnő csillagkeresztes hölgy, a következő titkos tanácsosok: báró Albori Jenő tábornagy, gróf Bánffy György főajtónállómester, gróf Cziráky Antal, báró Dániel Ernő, Hegedűs Ferencz, gróf Karátszonyi Jenő, gróf Khuen-Héderváry Károly, gróf Paar Alajos lovassági tábornok, dr. Plósz Sándor, Széll Ignác és gróf Széchenyi Béla; a következő kamarások: gróf Attens Gyula, Ilosvay Tihámér alezredes, gróf Marschall Miksa lovassági százados, gróf Pongrácz Rudolf, Szent-Ivány Zoltán és Ujfalussy Miklós; Németh József felszentelt püspök, Hortstein Lothár, Jihu Frigyes, Jáhl Gusztáv és Rohr Ferencz altábornagyok, Feichtinger Elek, a bosznia-hercegovinai országos kormány osztályfőnöke, Schönburg-Waldenburg herceg budapesti német főkonzul, Gaál Jenő főrendiházi tag, Szabó László és Várady L. Árpád püspök, min. tanácsosok, dr. Gavranic Péter, dr. Nehrebecky György és Spiika Antal főispánok, Kaiser Lajos prépost, Berthóty Pál és Nagy Géza ezredesek, Niemilowicz Károly alezredes, Pirschl Frigyes, Weber Antal és Zalán Jenő hadnagyok, Rogulya Alojzia, rendőrfelügyelő özvegye, Perco Viktória, ügyvéd árvája, Ferdinandy Berta, szolgabíró özvegye, Gondócs Kornélia, posta- és táviró-altiszt özvegye, Gilliam Ada, pénzügyi biztos özvegye, Weninger Viktória, írő leánya, Horváth József miniszteri ajtónálló. Együtteljesen jelentek meg a felség előtt: gróf Andrassy Géza titkos tanácsos, fiával, gróf Andrassy Károlylyal, gróf Jankovics Aladár titkos tanácsos, fiával, ifjabb gróf Jankovics Aladár kamarással, Kaltenborn Nándor alezredes és Meixner Rudolf titkár, ő felsége katonai irodájából. Végül a király, Szeged szabad királyi város és szom-

szédos törvényhatóságai küldöttségét fogadta, amelynek tagjai voltak: dr. Lázár György kir. tanácsos, Szeged szab. kir. város polgármestere, Biró Károly kir. tanácsos, Szabadka szab. kir. város polgármestere, Jankó Agost Torontálmegye alispánja, Juhász Mihály kir. tanácsos, Hódmezővásárhely polgármestere, dr. Cicatricis Lajos kir. tanácsos, Csongrád-megye alispánja, Mikosevits Kanut Bács-Bodrog-megye főügyésze, Gaál Endre szegedi városi tanácsos és dr. Becsey Károly országgyűlési képviselő.

Véres utcái tüntetés.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 5.

Vasárnap este az általános választói jog, tehát a legszebb parlamentális elv jegyében véres utcái tumultusok voltak a fővárosban. Revolverlövések estek, emberek fetrengtek az utca kövezetén és mindezt nem a rendőrség improvizálta, hanem az az utca-csöcselék, amelyet a főváros munkássága eléggé nem hibáztatható módon bele vont a maga politikai tüntetéseinek szcenériájába.

Némi joggal hivatkozhatunk arra mi, hogy eddig soha sem haboztunk, ha a munkásság érdekeinek megvédelmezéséről volt szó. Polgári lap lévén, minden néven nevezhető szociális eszme és törekvés mégis mindig meleg pártfogásra talált az Egyetértés hasábjain. Ha tehát most elítélőleg nyilatkozunk a vasárnap este történtek felől és hibáztatjuk a szociáldemokrata-párt vezetőségét a turbulens és megbízhatatlan elemek gátszakításáért, tesszük azt éppen azért, mert az általános, titkos választói jog elvét sokkal fontosabbnak, sokkal feltettebb kincsnek tartjuk, semhogy azt könnyelmű felületességgel, az eszközökben nem válogatós utcai reakcióval, a mobbal eljátszatni akarnók.

Rosszul teszi a szervezett intelligens munkásság, hogy a csöcselék féktelenkedéseit a maga számlájára iratja és nem mőltó a liberális jogelveket hirdető pártvezetőséghez, hogy a terrornak a maga tekintélyével szarvakat növel. Emlékeztetünk rá, hogy milyen kemény szavakkal ítéltük el a közelmúlt rendőri brutalitásait. Most azonban kérdezzük, hogy védekezés nélkül kell-e azoknak a rendőrlégényeknek a revolveres mob támadásait is tűrniök? Hiszen végre is, azok a szegény emberek is csak munkások!

Nem hisszük, hogy valaki bennünket illiberálizmussal vádolhatna, de a vasárnap esti vérengzés óta azt mondjuk, itt meg kell állni. Ezen a vonalon túl nem a polgárjogok általánosítása, nem a szabadság van, hanem a mob, a csöcselék anarchiája.

Tudósításunk a zavargásokról a következő:

Vasárnap délután három órakor a szociáldemokrata párt nagygyűlést tartott a Városligeti Nyári Színház előtti térségen. A gyűlésen mintegy 3000 munkás vett részt. A rendőrség nagy apparátussal vonult ki, mert zavargásoktól tartott. Kolozsváry Gyula rendőrtanácsos, Peregriny rendőrkapitány és Gersich felügyelő parancsnokok a mintegy másfélszáz főnyi rendőrlégénység. A népgyűlés elnökevé Buchinger Manót, jegyzőjévé Horovicz Jenőt választották. A szónok Bokányi Dezső volt, aki beszéde elején a Népszavában közölt adatokat ismertette, majd megállapította, hogy Andrassy választói reformjavaslata a régi erkölestelen rendszernek újabb eszközökkel való megerősítése. Andrassy javaslatával szinte rákényszeríti az országnak harmadfél milliónál több polgárát, hogy lázadást kezdjenek. Ilyen modorban folytatott beszéde során gorbomtságokat szórt Kosuth Ferenczre, amire Kolozsváry rendőrtanácsos rendreutasította. Bokányi beszéde végén azzal fenyegetett, hogy a pártkongresszus, amelyet a választói reformjavaslat benyújtásakor hívnak össze, olyan „határozatot fog hozni, amely csak dicsőséget szerezhet nekik”. Ezután Buchinger elnök berekesztette a gyűlést s körülbelül 1000 főnyi tömeg tüntető setára indult a város felé. Az Andrassy-ut és Vörösmarty-utca keresztezésénél azonban utjokat állta a rendőrség. Bónis rendőrkapitány, Pászkan, Schiffer és Kisteleki rendőrfogalmazók és Toiffl felügyelő vezetésével ötven gyalogos és tíz lovasrendőr helyezkedett el az uttesten.

Bónis kapitány felszólította a tüntetőket, hogy oszoljanak szét. Éktelen zsilvaj, láрма volt rá a tömeget, mire a kapitány attakot vezényelt. Mielőtt azonban a rendőrök megmozdultak volna, a tömeg sorából egymásután mintegy tizenöt revolverlövés dördült el. Csikós Balázs 42. számú lovasrendőr lovát három lövés érte és nyomban kiadta a párját. A többi lövés nem talált. A lövések után a tömeg futásnak eredt a Városliget irányában. A rendőrök a menekülő zavargók után vetették magukat s néhány perc alatt egészen megtisztították az Andrassy-ut. A tüntetés alatt Csikós Balázs lovasrendőrön kívül, aki leesett a lováról s horzsolásokat szenvedett, Sásdi János, Temoczky János, Tamassy Sándor, Franyó Lukács, Tancsics Sándor és H. J. nevű munkások sérültek meg komolyabban. Mindannyiukat a Rókus-kórházba vitték a mentők. A zavargásokból kifolyólag a VI. kerületi kapitányságon tizenegy embert állítottak elő és büntettek meg. Szabó Imre konyhalegényt 25 koronára, Tomó Asztics cipészességét eltolonczolásra, Friedmann Armin szabóességét 50 koronára, Friedmann Rezső kereskedőségét 50 koronára, Tamassy Sándor lakatost 25 koronára, Sásdy János asztalososságát 100 koronára, Kiss Gyula kerégyártót 25 koronára, Mayer Sándor asztalososságát 25 koronára, Ternoczky János szabót 100 koronára és Franyó Lukács műszerészt 100 koronára ítélték. Tancsics Sándor cipészességét és Zsiedek József napszámot felmentették, Burgyak Miklós napszámot pedig foglalkozás keresésére utasították.

A zavargások miatt Boda Dezső főkapitány a következő sajtóközleményt és hirdetményt tette közzé:

„Az utóbbi időben a szociáldemokrata munkások által rendezett gyűléseken, összejöveteleken a gyűlések befejezése után nem oszlottak békésen szét, hanem egytámaradva, a város belterületén lármás tüntetéseket rendeztek. Ezeknek a tüntetéseknél egyike sem mult el magánvagyon rongálása nélkül. Így folyó évi szeptember hónap 21-én este a tüntető tömeg bezúzta a Rákóczi-ut 19. szám alatti Mátyás király-kávéház ablakát (kár 480 korona), az Andrassy-ut 11. szám alatti Corvin-kávéház ablakát (kár 300 korona) és a Teréz-kört 43. szám alatti Élő József vendéglőjének ablakát (kár 250 korona).

Szeptember 23-án bezúzták az Erzsébet-kört 9—11. szám alatt a Newyork-kávéház ablakát (kár 400 korona).

Szeptember 28-án a tüntetők követ dobtak az Erzsébet-kört 55. szám alatti Berger Leó kávéháza ablakába. Ez a ködobás csak azért nem okozott kárt, mert a kö az ablak fáját találta.

Szeptember 30-án a Teréz-kört 19. szám alatt Hébel Mihály kávéházának ablakát zúzták be. (Kár 400 korona.)

A tegnapi gyűlésekről elvonuló tömeg még tovább ment garázdálkodásában. A békés szétoszlásra felhívó rendőröket revolverlövésekkel támadták meg s csak a szerencsés véletlennek köszönhető, hogy emberéletben kárt nem tettek. A tüntetéseknél ilyenmü elfajulását tovább nem tűrhetem, ennél fogva a főváros köz- és vagyonbiztonságának megóvása érdekében a mai napon a következő hirdetményt teszem közzé:

10.476/ik. éln. 1908.

Hirdetmény.

Az utóbbi napokban ismételtén megtörtént, hogy a szociáldemokrata párthoz tartozó munkások az esti órákban megtartott gyűléseik után a székesfőváros utcáin lármás tüntetéseket rendeztek.

Habár ezek a tüntetések a székesfővárosi lakosság nyugalma megzavarását okozták, az üzleteladónak pedig, akik nagyobb rendezvényektől tartva, üzletüket bezárták, nagy károkat okoztak, a rendőrség ezeket addig nem akadályozta meg teljes erőlylyel és a tüntető munkásokkal szemben elnéző engedékenységet tanúsított abban a reményben, hogy ezek a tüntetések ismétlődni nem fognak. Sajnálatos módon azonban tapasztalnom, hogy ezek az esti utcái tüntetések lépten-nyomon ismétlődnek és nem folynak le oly békésen, miként azt a munkások higadtabb elemei maguk is óhajtanák — hanem ezek egyre jobban elfajulnak és többnyire komoly rendezvényekkel és vagyonrongálással végződnek, sőt a tegnapi napon a munkások egy nagyobb tömege arra vetemedett, hogy az öket nyugalomra és békés szétoszlásra figyelmeztető rendőrökre revolverlövésekkel támadott.

E tüntetéseknél illetlen végzetessé válható elfajulásának okát abban találok, hogy a békés szán-

dékkal elvonuló tisztességes munkások sorai közé olyan rendező és közveszélyes elemek is belevagyulnak, akik, ha erre kedvező alkalom kínálkozik, semmiféle törvénybe ütköző cselekménytől sem riadnak vissza.

Ezért törvényes kötelességemhez képest elhatároztam, hogy az ily be nem jelentett és általam nem engedélyezett tömeges felvonulásokat, vagy utcái tüntetéseket, vagy bármilyen ezimen rendezik is azokat, továbbra megtiltni nem fogom.

Figyelmeztetem ennél fogva a munkásságot, hogy hagyjanak fel az ily könnyen elfajulható tüntetésekkel, gyűlések után békésen oszoljanak szét, mert a rendőrség ezután minden ilyen meg nem engedett tömeges felvonulásnál teljes karhatalmi erejével fog fellépni és a közrendet, a nagyközönség éjjeli nyugalalmát, a magánvagyonot kellő erélyvel és minden rendelkezésére álló törvényes eszközzel meg fogja védelmezni.

Kérem egyúttal a székesfőváros közönségét is, hogy kíváncsiságból se csatlakozzék az ily tüntető tömegekhez, térjen ki ezek útjából, mert a szükségkép bekövetkező rendőri beavatkozás esetén semmiképp se háriható el az a lehetőség, hogy a rendőrség karhatalmi intézkedése esetleg békés polgárokat is ne sújtsa.

Budapest, 1908. október 5.

Dr. Boda Dezső
főkapitány.

Gyászos hosszunap.

— A máramarosszigeti zsinagóga katasztrófája. —

Máramarossziget, október 5.

Valakinek az éretlen tréfája, vagy az oktan ijedelme gyászos szerencsétlenséget okozott Máramarosszigeten tegnap, hosszunap előestéjén. Az orthodox zsinagóga színültig megtelt ájatos zsidókkal, amikor este hat óra tájban a „Kol Nidre“ alatt vak tüzilárma keletkezett. Egyik híradás szerint valaki éretlen tréfát csinált, más hir szerint egy ijedt asszony kiáltott föl megremülve attól a hirtől, hogy otthon a gyertyától meggyult az ünnepi abrosz. A tömegben irtózatot pánik tört ki, miközben a hirtelen támadt tolongásban négy embert agyonigazoltak, negyvenet pedig súlyosan összetapostak.

A borzalmas hosszunapról ezek a hírek érkeztek:

A körülötte ülők nem tudták, hogy miről van szó, csak a kiáltást hallották és erre úgy megrémültek, hogy tovább adták rémes sikoltással:

— Tűz van! Ég a templom!

S egy-két pillanat alatt bekövetkezett a főtebb leírt katasztrófa...

Az ortodox templom, amelyben a szerencsétlenség történt, régi rozoga építmény s boltozata négy héttel ez előtt beomlott. Davidovics Adolf hitközségi elnök akkor eljárt a református egyháznál és kérte, hogy a zsidó újra és a hosszunapra engedje át templomát. Miután azonban a református egyház feltételeket tűzött ki, amelyeket az ortodox zsidók teljesíteni nem akartak, a hatósághoz fordultak és kieszközölték, hogy a hatóság megengedte a templom használatát, ha a boltozatot alátámasztják. Így a czölöpökkel alátámasztott templomban folyt az istentisztelet s a templom ismert rozogásága nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az emberek között olyan kétségbeesett pánik tört ki. Félték ugyanis, hogy az állítólagos tűz folytán az egész régi épület összeomlik. Az ortodox zsidók az egész szerencsétlenségért Teitelbaum főkéntől okolják, mert ez levetette a templom homlokzatáról a tíz parancsolatot tartalmazó két kőtáblát. Amíg ez a tíz parancsolat negyven esztendőn át a helyén volt, nem volt semmi baj, — mondják — most, hogy levették, megtörtént a szerencsétlenség.

Ég a templom!

Máramarosszigeten az Asztalos Sándor-utcái zsinagógában borzalmas szerencsétlenség történt, amelynek négy halottja és negyven sebesültje van. A templom Máramarosszigetnek a legnagyobb ortodox zsidó temploma, amelynek főkéntora Teitelbaum Salamon, az ortodoxok közt közkedveltségű...

Vasárnap délután már négy óra tájban kezdtek szállingózni a hívők a templomba, hogy a hosszunapi ájtatosságokat megkezdjék. A férfiak a földszinten, a nők az emeleten helyezkedtek el. Körülbelül há-

romezren lehettek a templomban, amikor este hat óra tájban Teitelbaum főkéntor „Kol nidre“ kezdett egyházi énekbe fogott. Az egyébként zajos istentisztelet egyszerre csendessé lett. Mindenki szent áhítattal figyelt a főkéntor énekére... Egyszerre csak éles kiáltás hangzott végig a templomon:

— Jaj, tűz van! Ég a templom!

Állítólag valaki rosz tréfát csinált és az kiáltotta be az ajtón ezt a rémes vakhírt. Mások szerint egy zsidó asszony sikoltott föl így zsidó zsargonban a karzatán.

A következő pillanatban leirhatatlan pánik és őrjöngés tört ki. Az emberek meg sem kísérelték, hogy meggyőződjenek arról, vajjon csakugyan tűz van-e és hogy hol ég, hanem fejüket vesztve ugrottak fel helyeikről s a kijáratok felé tolongtak vad gomolygásban. A padokon át ugráltak sok százan, hogy mielőbb a kijáratokhoz jussanak. Mások az ablakokhoz ugrottak s az üvegtáblák hangos csörömpöléssel törtek össze.

A templomon kívül állók meggyőződve arról, hogy nincs semmi baj, a kapuba állva igyekeztek a kifelé tolongókra hatni, hogy maradjanak a templomban, mert nincs semmi baj. Csak vak tüzilárma volt. És ez volt a legnagyobb baj! A hátul tolongók ugyanis nem hallották, hogy miről van szó, csak azt látták, hogy nem tudnak kijutni, mert a tömeg előttük szinte mozdulatlanul áll. Irtózatot jajgatások és velőtrázó sikoltások közt az emeletre rohantak és az ablakokból kiáltoztak kétségbeesetten segítségért. A kintlevők hasztalan igyekeztek őket megnyugtani, hogy maradjanak csak, nincs semmi baj, a szerencsétlenek nem hitték a megnyugtásban s azt hitték, hogy csak félrevezetik őket. Erre már menekülést nem látván, egymásután kiugrártak az emeleti ablakokból és a következő pillanatban véresen, összezúzott tagokkal hevertek a templom udvarának a közepén.

Rémesnél-rémesebb jelenetek következtek. A sebesültek tehetetlenül vergődtek és irtózatot jajveszkeléssel töltötték be a levegőt, de segítségükre senki sem sietett, mert aki már kívül is jutott a templomra, azt sem tudta, hogy rémületében mit csináljon. Mások pedig a rettenetes tolongásban vadul és vakon rohantak keresztül a sebesülteknek és halottaknak földön heverő testén. Fokozta a pokoli pánikot az, hogy a szerencsésen megmenekültek kétségbeesett jajgatással kiáltozták hozzátartozóik nevét, mások pedig újból be akartak hatolni a templomba, hogy hozzátartozóikat megkeressék. Ebből újabb katasztrófa történt. A befelé tolongók kétségbeesett harcra fogtak a kifelé nyomulókkal s a templom előcsarnokában újabb rémes jelenetek játszódtak le.

A csatatér.

Csak nagynehezen állt helyre annyira a rend, hogy gyertyát lehetett gyújtani és hozzá lehetett látni a sebesültek és a holtak megkereséséhez.

A templom nagy udvarán leirhatatlan kép tárult az emberek szemébe. Egész sereg ember kétségbeesett jajgatással fetrengett a vérben s a haladók halálhőrgése fokozta a pillanat irtózatosságát. Csakhamar megjelent első segítségnek a helyszínen a csendőri készlet. Jó ideig orvos nem került elő. Két-két sebesültet és mesterséges légzést alkalmazott, hogy életre keltse. Kísérletük azonban csak keveseknél sikerült, a legtöbb sebesültnél meddő maradt. Az orvosok közül dr. Lax Farkas, a munkásbiztosító orvosa jelent meg elsőnek a helyszínen s nyomban hozzáfogott a véresen fetrengeő áldozatok segélynyújtásához. Négy emberen már nem segíthetett, mert sérüléseikbe belehaltak. Ezek a következők: Windwer Dezső, Fischmann Mózes, Fischer Móricz és Perner Dezső.

A sebesültek száma negyven volt. Köztük többen igen súlyosan megsebesültek. A szerencsétlenség színhelyére ért időközben Szabó Sándor alispán, Szőlősdý Balázs rendőrkapitány, dr. Gottlieb Mór, dr. Heller Jakab és dr. Lengyel Soma, akik dr. Laxal együtt hozzáláttak a sebesültek ápolásához és elszállításához. Lax és Heller dr.-ok éjjel egy óráig önfeláldozó buzgalommal foglalkoztak a szerencsétlenekkel.

Képzeltető, hogy micsoda rettenetes izgalmat keltett a városban a szerencsétlenség híre. Általános a részvét a szerencsétlenül jártak családja iránt.

A katasztrófa keletkezésének történetét újabb sikerült megállapítani: Egy zsidó gyermek felrohant az emeleten ülő nők közé és ijedten mesélte az anyjának, hogy odahaza az ünnepi gyertyától meggyuladt az abrosz. A szerencsétlen nő e hirre teljesen fejét vesztve, kétségbeesetten sikoltozni kezdett:

— Es brennt! Es brennt! (Ég! Ég!)

Egy örült váltóór rémtette.

— Rossz vágányra terelt vonat. —

Budapest, október 5.

Pillanatnyi elmezavarában rémes katasztrófát okozott az aradmegyei Pécskán egy váltóór, aki megmagyarázhatatlan szeszélyből rossz vágányra terelte az állomásra befutó személyvonatot. A katasztrófáról, melynek több halott és egész sereg súlyosan sebesült áldozata van, a következő híreink érkeztek:

Az összeütközés.

A pécskai vasútállomáson vasárnap este hat óra után teljes nyugalomban és csendben várták ott a Szegedről Arad felé érkező személyvonatot. Az állomás harmadik vágányán állott egy tehervonat, amely szabályszerűen Pécskán szokta bevárni a személyvonatot. A szegedi vonatot szintén szabályszerűen a teljesen szabad második vágányon várták.

A személyvonat megérkezése előtt az állomásfőnök és a szolgálattevő hivatalnok megvizsgálták a váltót. Teljesen rendben találtak mindent. Hat óra után husz perc előtt a rendes időben fűtyült a személyvonat. Minden alkalmazott a helyén várta. Közvetlenül a bejárati váltó előtt, attól mintegy huszonöt-harmincz lépésre még egyet fűtyentett a mozdony. A fűtyentésre a váltóhoz rohant Szabó Márton váltóór és minden ok nélkül, anélkül, hogy bárki utasította volna rá, átfordította a váltót.

A mozdonyvezető látta, hogy a váltót helytelen irányban fordították. Kétségbeesve sipolt, fékezett, de hiába. A következő pillanatban a személyvonat a harmadik vágányra rohamt, amelyen a tehervonat vesztegelt. Közvetlenül az állomási épület előtt megtörtént az összeütközés. A személyvonat mozdonya, hátulról rárohant az utolsó kocsiira, amelyek közül három összetört. A személyvonaton a mozdony után a postakocsi következett. Ez összetört. Az utána következő postakocsi keresztbe fordult, de egyébként nem történt baja. Az utána következő harmadik osztályu kocsi összetört, míg a többi kocsi sértetlenek maradtak.

Az áldozatok.

Az összeütközés pillanatában Szabó Antal vonatvezető a kalauzkocsi fékéjéhez szaladt, hogy segítsen megállítani a vonatot. Kötelessége teljesítése közben érte a halál. A kocsi vasperronjának korlátja teljesen átvágta a derekát. A szerencsétlen ember azonnal meghalt. A mozdonyvezetőnek és a fűtőnek nem történt semmi baja. A postakocsi keresztbe fordult oldalával egyenesen az utána következett harmadik osztályu kocsinak szaladt. A kocsi perronján beszélgettek Kreutzer István és Hajós János lökerekedők. Kreutzer fejét teljesen levágták a kocsi roncsai. Hajós hasát metszették fel. Mind a kettő meghalt. A kocsi zsufova volt utasokkal. Mintegy ötvenen utaztak benne Aradra, többen az aradi október 6-iki gyásznapra. Rettenetes rémület, sikoltozás, jajgatás támadt. Egymás hátra préselődtek az emberek. Akit nem roncsolt szét az összeütközés, azt véresre marták az összetört ablaküvegek.

Tizenöt sebesültet húztak ki a kocsi romjai alól. Közülük tizenhárom súlyos sebekkel fekszik az aradi kórházban. Koponyazúzódást, lágtörést, kartörést, bordatörést szenvedtek.

Aradról azonnal különvonatot indítottak orvosokkal a szerencsétlenség színhelyére. Bekötötték a sebesülteket és beszállították az aradi kórházba. A legsúlyosabban sebesültek ezek:

Szántó István földmives és a felesége koponya, arc, kézzúzódást szenvedtek.

Szabó Sándorné jobb keze és lába eltört, bal lábát a kocsi romjai levágták. Fia Szabó Sándor 23 éves legény fején és a kezén sebesült meg súlyosan. Ez a család Makóról az október 6-iki gyásznapra

utazott Aradra. Velük volt egy egyéves kis leány is, akinek semmi baja nem történt. Baktai Mariska husz éves leány súlyos bordatörést szenvedett.

Az aradi vasútállomáson a késő esti órákban óriási közönség gyűlt össze a szerencsétlenség hírére. Rokonok, hozzátartozók velőtrázó ajkveszékelés közben várták a halottakat és sebesülteket hozó különvonatot. Az arad-esanádi vasút igazgatója dr. Fábry a kórházban felkereste az áldozatokat és megkezdte a vizsgálatot. Megígérte az igazgató, hogy a kötelessége teljesítése közben meghalt Szabó vonatvezető családjáról a legmesszebbmenő módon fog gondoskodni a társulat.

Ma délelőtt a szerencsétlenség színhelyére utazott Pogonyi Nándor aradi ügyész a vizsgálóbíróval. Kihallgatták a váltóőrt, aki semmiféle magyarázatát nem tudja adni annak, miért fordította át a váltót. Az állomásfőnök vallomása szerint Szabó Márton váltóőr tökéletesen megbízható, józan, rendes, munkás fiatal alkalmazott. Semmi más magyarázatát nem tudja adni borzalmas szerencsétlenséget okozott tettének, minthogy pilanatnyi elmezavarban rohant a váltóhoz. A vizsgálat állandóan tart és valószínű, hogy a szerencsétlen váltóőrt le fogják tartóztatni.

Ujabb hírek szerint a pécskai katasztrófa halottait felboncolták. Pogonyi ügyész a délután folyamán kihallgatta Szabó Berze Márton váltóőrt, aki tagadja, hogy okozója lenne a bajnak. Kollár Zsigmond mozdonyvezető ellene vallott. zTienöt sebesült közül háromnak állapota nagyon súlyos.

UJDONSÁGOK.

Október 6.

Az aradi tizenhárom
Nem lesz elfeledve!
Örökké ég az a mély seb
A magyar szívekbe.

Mindhiába borult rája
A sűrűn szőtt fátyol:
Az a tizenhárom kereszt
Némán egyre vádol.

Az ő elhullt piros vérük
A mi örökségünk!
Abból készül a szabadság
Erős vára nekünk.

Nógrádi Pap Dezső.

NAPIREND. Naptár. Kedd, október 6. — Róm, kat.: Bruno. — Prot.: Csaba. — Görög-orosz: szept. 28. Sz. Iván fog. — Zsidó: Tisri 11. — A nap két reggel 6 óra 6 perczkor, nyugszik este 5 óra 31 perczkor. — A hold két d. u. 4 óra 23 perczkor, nyugszik éjjel 12 óra 23 perczkor. — A közoktatásügyi államtitkár fogad délután 4 órákor. — A kereskedelmi államtitkár fogad délután 4 órákor. — Löwensy délután egynegyed 3 órákor. — Szilányi-kiállítás a Múzeumokban. — A Nemzeti Szalon őszi tárlata nyitva. Belépő-díj 1 korona. — A Józsa Károly kiállítása a Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában nyitva egész nap. — Fialat művészek kiállítása az Uránia Kigő-téri szalonjában szombaton. Belépő díj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum régiségára nyitva. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum nyitva. — A Fővárosi Múzeum nyitva. — Az Iparművészeti Múzeum zárva. — A Történelmi Képcsarnok nyitva. — A földtani intézet muzeuma nyitva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum nyitva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A pedagógiai könyvtár zárva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A Nemzeti múzeum könyvtára zárva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszertől délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— **Személyi hírek.** József főherceg Salzburgba utazott, hogy ott vadászaton vegyen részt. — József Ferencz főherceg Budapestre érkezett. — Augustta főhercegnő Konrad bajor herceg kíséretében automobilon Kis-Tapolcsányba ment. — Lipót és György bajor hercegek Budapest-ről Bécsbe utaztak.

— **Külföldi hírek.** A király Pallér István pénzügyi tanácsosnak és szolnoki pénzügyigazgatónak állandó nyugalmahelyezése alkalmából negyven évet meghaladó hű szolgálata elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **A spanyol királyi pár Bécsben.** Bécsben ma délután egy órákor Frigyes főhercegnél reggeli volt, amelyen Mária Krisztina spanyol anyakirályné udvarával résztvett. Este hét órákor ebéd volt, amelyen Viktória királyné, a spanyol anyakirályné és Frigyes főherceg családjával vett részt. Este kilenc órákor a főhercegi palotában zeneestély volt, amelyen több főméltóság, a spanyol nagykövet a nagykövetség személyzetével, báró Aehrenthal külügyminiszter, az angol nagykövet, stb. vettek részt.

— **Károly király állapota.** Bukarestből jelentik, hogy a király betegsége napról-napra javul. Az uralkodó, aki naponta foglalkozik államügyekkel, tegnap különösen hosszú ideig dolgozott Sturza miniszterelnökkel.

— **Előléptetések és czimadományozások a hadsereg nyugállományában.** A hivatalos lap vasárnap száma több előléptetést és czimadományozást közöl, melyeket a király a közös hadsereg, honvédség és haditengerészet nyugállományában eszközölt. A legfőbb előléptetések és czimadományozások ezek: A király tábornagyi czimet és jellegét adományozott legelső kegyelemből és kivételesen: báró Franz Nándor nyugállománybeli altábornagynak; az altábornagyi czimet és jellegét: kattenburgi Haas Tivadar, bosutpoljei Bernát Alfonz, lovag Schildefeld József, jahnuai Jahn Jusztusz, bruckherri és donau Schmitzhäuser Ferencz, Stenzl Alajos, Hugelmann József, Cena Miklós, ehrensteini Pfeiffer Alfréd, báró Salis-Samaden Rezső, sowillei Trösch Henrik, Waitz József, ns. Ziegelmayer Károly, ns. Alexander Sándor, posertvéi Drasenovich Rajmund, báró Senarclens de Grancy Emil, ns. Trappel János, ns. Wenzlik Jakab, ns. Groh Osvald, ns. Emmert Benedek, Schleif Vilmos, lobenstedti Eifler Nándor, Bakalarz Károly, Ficker Károly, Onori Lyro Emil, báró Rüling Armin, lovag Schweitzer Ede, itt megjegyezzük, hogy ő az első zsidó vallású kegyelmes ur; murbrücki Weber Károly, Welz Antal és trubenburgi Weyreich Gyula nyugállománybeli vezérőrnagynak; az altábornagyi czimet és jellegét a következő nyugállományú vezérőrnagynak: Kemenovic Bódog, varannó-csemernyei Major Árpádnak, vedropoljei Mayerhoffer Istvánnak, Vukovic Jánosnak, nagyvárad Baranyay Imrének, fekete-ardói és nagy-tarnai Mayer Guidónak és Panos Alajosnak.

— **Az egyetemi kórházak megnyitása.** A budapesti egyetem és műgyetem ifjusága számára megalkotott új kórházat vasárnap délelőtt avatták fel. Az Üllői-ut 22. sz. házában berendezett új kórházban a megnyitó ünnepen az egyetem tanári karán s az ifjuság képviselőin kívül csak a meghívott vendégek vettek részt. A vallás- és közoktatásügyi minisztert Molnár Viktor államtitkár képviselte. Az egyetemi kórház-egyesület védőjét, József főherceget, aki féltékenykedőkor érkezett a kórházba, Zsembery István kórház-egyesületi elnök üdvözölte. A herceg erre a következő beszéddel nyitotta meg a kórházat:

Midőn ő császári és apostoli királyi Felsője nevében az Egyetemi Kórházat megnyitom, az a hit és tudat tölti el lelkemet, hogy nemcsak a humanitás otthonát adjuk át rendeltetésének, hanem a hazafiság, hazaszeretet és királyhűség találati termékenyítőjüket meg vele! Teremjen ez bőven; találjanak itt enyhülést ifju honfitársaink, hogy gyógyultan, hazafiai kötelem tudatában és érzetében megerősödvé léphessenek az élet nehéz pályájára, ajkukon a magas szószerzővel „királyért és hazáért!” Midőn mindazoknak, kik a kórház létrejöttén fáradoztak, meleg köszönetet mondok felséges urunk nevében, az Egyetemi Kórházat azon kívánsággal adom át hivatásának, hogy a Mindenható áldása legyen rajta! (Éljenzés.)

A főherceg ezután az egyetemi rektorokkal és dékánokkal együtt megtekintette az új kórházat, majd a jelen voltak zajos élenezése közben távozott.

— **Návay Lajos balesete.** Könnyen végzetessé válható baleset érte ma Návay Lajos képviselőházi elnököt, amidőn fogatán behajtatott Makóra, a mai megyei közgyűlésre földéaki birtokáról. A megyeház előtti fordulónál kocsija a gyors hajtás következtében fölborult. Návay, látva a veszélyt, még idejekorán kiugrott a felboruló kocsiból s szerencsésen megmenekült. A kocsi teljesen összetört, míg a lovak erősen megsérültek.

— **Szegediek a királynál.** Szeged város küldöttsége jelent meg ma az általános kihallgatások során a királynál, hogy a szegedi egyetem felállításának érdekében feliratot nyújtson át. A küldöttséget, melyet dr. Lázár György királyi tanácsos, Szeged város polgármestere vezetett, a király az általános kihallgatások során fogadta.

A király látható örömmel fogadta a küldöttséget és átvéve a feliratot, kijelentette, hogy a kérdést alaposan tanulmányozni fogja.

A küldöttség vezetője, dr. Lázár György ezután a küldöttség tagjait bemutatva a királynak, aki mindegyikkel néhány barátságos szót váltott.

Dr. Becsey Károlyhoz, Szeged város II. kerületének országgyűlési képviselőjéhez fordulva, így szólt:

— Szeged nagy város; van ugyebár másik képviselője is?

— Igen felség, mondotta dr. Becsey, báró Bánffy Dezső, aki betegsége miatt nem vehetett részt a küldöttségben.

Dr. Mikosevits bácsmegeyi főügyésztől ezt kérdezte a király:

— Rendben folyik a közigazgatás megyéjünkben?

— Igen, felség, a legnagyobb rendben.

Hódmezővásárhely polgármesterétől, Juhász Mihálytól, a város fejlődéséről kérdezősködött a király.

— Ugyebár, mondotta, a kisebb házak helyett most nagyobbak épülnek?

— Szépen fejlődik a város, felség.

Dr. Cicatritis Lajos csongrádmegyei alispánt szólította meg ezután a király és Csongrádmegye közigazgatásáról tudakozódott, majd a természetvilág felől érdeklődött. Az alispán megemlítette, hogy a gabonatermés aránylag győnge volt a megyében, de a bortermés kielégítő.

Biró Károly szabadkai polgármestertől megkérdezte a király, hogy sokan vannak-e a szerbek Szabadkán, mire a polgármester ezt felelte:

— Nem, felséges ur, a szerbek elenyésző számban vannak, ellenben a lakosság egy része bunyevácokból és dalmatákból áll, de mindnyájan jó hazafiak.

Jankó Ágoston torontálmegeyi alispántól örömmel hallotta a király, hogy a természetvilág volt. Hegedűs Aladár bajai polgármesternél a közigazgatás menetéről érdeklődött a felség. Dr. Gaál Endrét, Szeged város kulturatanácsosát, mint az egyetem kérdésének referensét mutatta be dr. Lázár polgármester a királynak.

— Mióta foglalkoznak a szegedi egyetem kérdésével?

— Hosszabb ideje már, felség, ujabban ismét behatódott, amióta a kormány a harmadik egyetem felállítását tervbe vette.

Végül dr. Lázár György polgármesterhez fordulva, melegen érdeklődött a király Szeged város fejlődéséről.

— Szépen fejlődik a város, felség, csak tüzéségünk nincs és sokat várunk az egyetem felállításától.

A király kegyesen bucsuzott el a küldöttségtől, ismételt örömeinek adva kifejezést a küldöttség megjelenéséért.

— **Uj betegség.** Tangerből új betegség fellépését jelentik, amelyet Marokkóban az utóbbi időben nagyon gyakran észleltek. A betegség Rabatban lépett fel, szimptomái teljesen ismeretlenek és minden esetben halálos kimenetelű. A betegség lefolyása rendszerint három napig tart. Ezideig csak benszüllötték betegedtek meg, európaiak nem.

— **Wright újabb légi útja.** Wilburne Wright, így hozza ezt hírül Le Mansból a táviró, tegnapelőtt háromszor szállt föl aeroplánjával. Először kísérő nélkül s tizennyolcz perczig és huszonöt másodperczig maradt a levegőben, másodsor, amikor kísérővel szállt föl, csak három perczig és huszonöt másodperczig maradt fenn, harmadsor, amikor ismét kísértek, ötvenöt perczig és harminczkét másodperczig maradt a levegőben.

— **Politikai párbaj Horvátországban.** A Vinkovczen megtartott népgyűlésnek, melyet dr. Frank hívott össze, tegnap lovagias ügy volt a következménye. A népgyűlés alkalmával ugyanis szóváltás keletkezett Kolmár serfőzdei igazgató és Ogrizovics képviselő között. Az affért kardpárbajjal intézték el, mely Kolmár könnyebb megsebesülésével végződött.

— **Nemzetközli középórály-kongresszus.** Bécsben ma délelőtt nyitották meg számos állami méltóság jelenlétében a második nemzetközli középórály-kongresszust, amelyen a kontinens minden államából érkeztek résztvevők, számra mintegy nyolczsázan. Exner osztályfőnök, elnök üdvözlő szavai után megválasztották az elnökséget, amelyben Szterényi államtitkár alelnökké választott. Ezután Grossmann közmunkaügyi miniszter a kormány nevében üdvözlő beszédet mondott és azon reményének adott kifejezést, hogy a tanácskozások sikeresek lesznek és a középórályra áldásos eredménnyel járnak. Weisskirchner képviselőházi elnök, Lichtenstein tartományi marsall és Lueger polgármester is üdvözlő beszédet mondott, amely után megkezdte érdemi tanácskozásait. A kongresszus tiszteletére tegnap a kereskedelmi kamarában ünnepélyes fogadás volt.

— **A Hirlapírók Nyugdíjintézetének igazgatósági ülése.** A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének igazgatósága vasárnap Heltai Ferencz alelnök elnöklése mellett ülést tartott. Az elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg újból Falk Miksa elnök haláláról és jelentette, hogy az elnökség az igazgatóság összes intézkedéseit végrehajtotta; az igazgatóság Rákosi Jenőnek, aki a végtisztesség alkalmából a hirlapíró testületnek nevében a bucsuztatót mondta, köszönetet mondott. Ezután az elnök megemlékezett Petrassevics Géza rendes tag elhunytáról; kegyeletes beszédét az igazgatóság jegyzőkönyvébe iktatta. A titkár bejelentette, hogy a Belvárosi Takarékpénztár részvénytársaság, mint alapító, az igazgatóságba Székely Ferencz vezérigazgatót küldte ki. Az elnök melegen üdvözlötte Márkus Miksa igazgatósági tagot udvari tanácsossá való kinevezése alkalmából. A titkár a következő újabb adományokat jelentette be: Első Magyar Általános Biztosító Társaságtól 5000 korona, néhai Bernfeld Mór hagyományára 3000 korona, a Pannónia kender- és lenipar részvénytársaságtól 100 korona, a budapesti Ramblerek football-mérkőzése jövedelméből 120 korona, a Svábhegyen nyaraló ifjuság szépségversenye jövedelméből 50 korona, néhai Kerekes József hagyományára 20 korona 85 fillér, Kovács Frigyesztől 30 korona, Singer N.-tól 30 korona, a Dunaharaszti Önk. Tüzoltó testülettől 10 korona, az igazgatóság hálás köszönetet mondott a jötevő adakozóknak. Az igazgatóság felvette a rendes tagok közé Huszár Károlyt, a Néppárt munkatársát és a III. nyugdíjosztályba Bró Lajos rendes tagot, megállapította a költségleírányzatot és elrendezte a folyó ügyeket.

— **A magyar posta találmányosága.** Európa-szerte híre van a magyar postának nemcsak megbízhatósága, hanem találmányosága miatt is. Ez utóbbi jótulajdonosságának jellemző példáját szolgáltatja az a levelező-lap, amelyet Sajó Sándor rendőrtanácsos kapott kézhez a napokban. A levelező-lap címzése így hangzott: „Lux Sándor véreb urnak Budapestben”. Tartalma pedig az volt, hogy megfenyegették Sz. P. Sz. aláírással, hogy a mulkosi rendőri attak miatt halállal fog lakolni. A posta a levelező-lapot pontosan és rendes időben kézbesítette Sajó Sándor rendőrtanácsosnak, a híres Lux nyomozó kutya gazdájának.

— **Ártatlan kivégzett ember.** A halálbüntetés ellenségei, akik körömszakadtukig harcolnak a halálbüntetés eltörléséért, most új anyagot kaptak az agitációjára. Az a tragikus eset történt, hogy kivégeztek Giessenben egy embert, akinek az ártatlansága most, két évvel a kivégzés után derült ki. A kivégzett ember egy vándorlólegény volt, akit az a gyanu terhelt, hogy ő gyilkolta meg Goll giesseni plébánost. Hiába hangoztatta még akkor is, amikor a verpadra hurcolták, hogy ártatlan. A boldogtalan embert lefejezték. Most Amsterdamból az a hír érkezett, hogy egy Hollandban élő német alátvaló halálos ágyán bevallotta, hogy ő volt Goll plébános gyilkosa. Az ügyben a vizsgálatot megindították.

— **Merénylet egy hadihajó ellen.** Libauban egy Osztaskov nevű matróz levegőbe akarta röptetni a „Slava” páncélos cirkálóhajót. A matróz a libai kikötőben veszteglő páncéloson éppen el akart helyezni a kormányzókerék alatt egy pokolgépet, midőn észrevették és letartóztatták. A matrózt erős fedezet alatt Pétervárra szállították.

— **Szentirmay Elemér temetése.** A magyar népdal nagy halottját, Szentirmay Elemért, ma délután kísérték örök nyugalomra a Keregesi-uti temető halottasházából, ahol megkapó gyáspompával volt felravatalozva. A nyitott koporsót a gyönyörű koszorúk halmaza borította. Blaháné, a nemzet csalogánya, volt az első, aki az ő kedves dalköltőjének kihült tetemét megkoszorúzta. Ott pompázott azonkívül a Zempléni- és a Csiky-család, az Operaház igazgatósága és sok jó barát koszorú. A gyászoló gyülekezet soraiban több írónkat, zenészüket és sok színművészüket láttuk s eljöttek utolsó bucsut mondani a cigányprimások közül többen. A szertartás fél négy órakor kezdődött és a megboldogultat Krizsán Mihály pápai kamarás, józsefvárosi apátplébános szentelte be nagy és fényes segédlettel. A szertartás után Zempléni Árpád, a Petőfi-Társaság tagja, állott a koporsó mellé és mondott mély gondolatokkal, költői színekkel teli bucsuztatót. Vázolta Szentirmay Elemér művészi és társadalmi érdemeit s harmónikus életét és gazdagon virágzó gesztenyefához hasonlította „az ujkori magyar dalszerzés fejedelmét”, aki korszakot alkotott, mint Lavotta. A poétikus beszéd mély benyomást tett a gyászoló gyülekezetre, mely azután gyalogosan kísérté el a koporsót a disztrikthelyig, amely Jókai sírjának közelébe esik. Itt, a megásott gödörnél Erdélyi Dezső a magyar zenészek nevében néhány meleg, szívből fakadó szóval mondott istenhozzádot a halottnak, akit aztán átadták az örök nyugalomnak. A lesújtott családot minden oldalról felkeresi a részvét. Százszámra érkeznek a kondoleáló levelek és táviratok. A mai napon gróf Apponyi Albert kultuszminiszter is kegyeletesen emlékezett meg az elhunytól, a következő táviratot küldte a családnak Eberhardról, ahol mostanában tartózkodik:

„A magyar zencirodalmat ért súlyos veszteség mély átérzésével veszek részt nagyságod fásdalmában. A többire nézve a minisztérium fog intézkedni. Apponyi Albert gróf.”

— **A kolera.** Pétervári tudósítónk érdekes statisztikát közöl a kolerról. Szeptember 25-től október 1-ig az egész birodalomban 3251 kolera-eset fordult elő, amelyek közül 1571 volt halálos. A múlt héten 4922 megbetegedés és 2281 haláleset történt. A járvány kitörése óta 8941 haláleset és 19.612 megbetegedés fordult elő. Estland és Wittek kormányzóságokat, valamint Varsó városát kolera-veszedelmeseknek jelentették ki. Pétervárott szombaton déltől vasárnap délig 136 új kolera-megbetegedés és 62 haláleset fordult elő. A pétervári összes betegek száma 1739.

— **Hítvesgyikosság.** Fabianovics Jakab szegedi borbély tegnap éjjel együtt mulatott lakásán Simics Lajossal. Mulatás közben Simics az italtól elaludt, mire Fabianovics, felesége segítségével, feleségének ágyába fektette Simicsot. Fabianovics ezután fejszével háromszor fejbevágta nejét, majd azután borotvával elvágta annak torkát. A gyilkost elfogták. Fabianovics azzal védekezik, hogy felesége megcsalta őt Simicscsel. Simicsot a rendőrök keltették fel és a gyilkosságról mitsem tud.

— **Házasságok.** Marsovszky Árpád képviselőházi tisztviselő, marsófalvai és jablonfalvai idősebb Marsovszky László és neje, verbőczi Balázs Karolina fia, a hó 7-én délelőtt 11 órakor veszi feleségül Tatarok Mariskát, Tatarok—gróf Festetics Taszilo uradalmi főerdésze — s neje, született Bischof Mária leányát, a somogy megyei Háromfán.

Einczinger Ferencz, az Esztergomi Takarékpénztár r.-t. tisztviselője, eljegyezte Adolf Juliskát, Adolf Ede táthi földbirtokos, megyebizottsági tag leányát.

Németh Aladár ma délelőtt esküdték örök hűséget Mayer Irénnek a Kálmán-téri anyakönyvi hivatalban.

Dr. Renner Róbert eljegyezte Schön Mariannét.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műlőrás ékszerterelepén. Budapest, VII. Erzsébet-körut 29. l. em. szerezhetők be. Nagy kenes album-árvizyék, bérmentve küldetik.

— **A mérnökök vándorgyűlése.** A mérnök és építész egyesület vasárnap tartotta vándorgyűlését Debreczenben Cserháti Jenő műegyetemi tanár elnöklésével. Uhlarik Béla debreczeni máv. üzletvezető üdvözlölte a vendégeket. Nagy Virgil (Budapestről) előadást tartott a családi házak építéséről. Aczél Géza (Debreczen) a városok műszaki fejlődéséről értekezett. Reisinger Aurél (Budapest) a kisipari villamos motorokról tartott előadást. Székely Ferencz (Debreczen) a magyar birtokrendezést fejtegette műszaki szempontból. Az előadásokat nagy figyelemmel hallgatták. Este a vendégek elutaztak.

— **Vasúti szerencsétlenség.** Aradról jelentik, hogy az arad—csanádi vasút szeged—aradi vonalán a pécskai állomáson összeütközés történt tegnap, amelynek három halottja és tizenöt sebesültje van. A szerencsétlenséget a váltóór okozta, aki félálomban követte el a végzetes hibát. A 42. számú gyorsított személyvonat, amely délután félhárom órakor indult el Szegedről, este 6 óra 20 perczkor érkezett Pécskára. A vonatnak a második sínparon kellett bejönnie. Kollár Zsigmond gépész úgy látta, hogy ezen a sínparon néhány teherkocsi áll. Jelt adott a gőzsípall s ettől úgy fölriadt Szabó-Berze Márton váltóór, aki elaludt a váltó mellett, hogy a helyesen beállított váltót elrántotta s a személyvonat neki rontott a teherkocsinak. A lokomotív fölzaladt az első vagonra, a hozzája kapcsolt postakocsi keresztbefordult és belefordult az utánakövetkező harmadik osztályu kocsiába. Ezt a kocsit egészen összenyomta a postakocsi és az utána következő kocsi. Az utasok közül ketten meghaltak: Kreutzer István és Hajas János pécskai lókereskedők. Meghalt Szabó Antal vonatvezető is, akinek derekát a féknél levő vasorklát teljesen elvágta. Az utasok közül tizenötön többé-kevésbé veszedelmesen megsebesültek. Közülük hárman pécskaiak, ezeket hazaszállították, a többi sebesültet bevitték az aradi kózkórházba. A személyvonatnak csupán az első kocsijában történt baj, a teherkocsik azonban mind megromogálódtak. Megromogálódtak a pálya is s reggelig tartott, míg a forgalmat újra helyre lehetett állítani. Pogonyi Nándor királyi ügyész a vizsgálóbíróval kiszállt Pécskára és megkezdte a kihallgatást. Azt hiszik, hogy Kollár Zsigmond gépész és Szabó-Berze Márton váltóór hibásak csupán.

— **Alkoholelleses kurzus.** A gróf Csáky Albiné elnöklése alatt álló „Általános Közjótékony-sági Egyesület” közszükségletet elégített ki, a midőn a mindinkább terjedő alkoholelleses közdelem élére állott és lépésről-lépésre valósítja meg mindazokat az intézményeket, amelyeknek megoldása az antialkoholizmus eszmének diadalmát jelenti. A folyó év tavaszán a Társadalmi Múzeum által megkezdett szociál-higiéniai előadások sorában az Általános Közjótékony-sági Egyesület az antialkoholizmus kérdését tárgyaló tanfolyam tartására vállalkozott. E tanfolyam a már előrehaladott idő miatt tavasszal nem lévén már megtartható, ma kezdődött meg a kurzus első sorozata a Társadalmi Múzeum nagytermében, ahol úgy vidékről, mint a fővárosból nagyszámu közönség jelent meg. Társadalmunk kitünőségei közül megjelentek: gróf Pejácsevich Jolán, Dárday Sándorné, Korányi Sándorné stb. és az egyesület választmányosa és tisztikara teljes számban. A távollevő elnök megbízásából a felolvasáson az antialkoholista bizottság alelnöke, dr. Lukács György v. b. t. t. elnökölt, aki megnyitó beszédében fejtegette, hogy korunk egyik főproblémája a nemzet emberanyagának minőségében való emelése; ennek a törekvésnek legnagyobb ellensége az alkohol, amely nemcsak a testet rontja, hanem megfertőzti a lelket is. Majd vázolvva a hazai alkoholelleses mozgalom eddigi fejlődésének főbb mozzanatait, végül megköszöni az előadások tartására vállalkozott tudósok önzetlen szolgálatkészségét s a hallgatóságot buzdítja, hogy az igének legyének bátor terjesztői. Az első felolvasó dr. Entz Ede udvari tanácsos, egyetemi tanár volt, aki az alkoholkérdést biológiai szempontból, nagy tudományos készültséggel tárgyalta. A nagy tetszéssel fogadott előadás után dr. Korányi Sándor udvari tanácsos, orvostanár értekezett „Az alkohol mint kórokozó” czímen. A kiváló fejtegetést a közönség feszült figyelemmel hallgatta végig. Az alkoholelleses kurzus második estéje kedden délután 6 órakor kezdődik, amikor dr. Hollós István főorvos az „Alkohol és agyműködés” és dr. Baumgarten Izidor koronagyógyász-helyettes „Az alkohol mint bünszerző” czímen fognak értekezni.

— **Hajókatasztrófa a tengeren.** Egy hajó elsüllyedéséről és két hajó összelitkőzéséről érkezik hír Fiuméből. Az Adria hajózársaság „Szent István”, gőzöse, amely Oportóból Glasgowba menet ködben és viharban zátonyra jutott, a mentési kísérletek ellenére elsüllyedt. A személyzet vasuton érkezik Fiuméba. — Veglia-sziget hasonló nevű kikötőjében tegnap hajóösszelitkőzés történt. A magyar-horvát hajózársaság „Bakar” nevű gőzöse éppen indulóban volt a kikötőből, mikor az ujonnan alakult osztrák-horvát hajózársaság „Francopan” nevű gőzöse odaérkezett a molóhoz. A „Francopan”, mely most tette az első utját, orrával nekiment a „Bakar”-nak és annak parancsnoki hidját, a hajó elejét és vasorklátját erősen megrongálta. Az összelitkőzés után a „Bakar” folytatta útját Fiume felé. A kár nem nagy. A vizsgálatot megindították.

— **Meggyilkolták családjá szemelátára.** A vidéki bünykrónika egy sötét fejezettel gazdagodott. Alsó-Moeecs fogarasmegyei községben történt, hogy egy kereskedőt a felesége és gyermeke szemelátára eddig ismeretlen gonosztevők meggyilkoltak. Alsó-Moeecs község közepén virágzó üzlete volt Gerbacea György kereskedőnek. A házában csak Gerbacea lakott feleségével, kis gyermekével és cselédjével. Tegnapelőtt éjjel Gerbacea gyanus zörgést hallott az udvar felől, de még mielőtt felugorhatott volna az ágyból, betoppant a szobába két bekormozott arcú ember s az egyik egyenesen az éjjeli szekrényhez ugrott s elvitte Gerbacea egyetlen védelmi eszközét, vadászfegyverét. Eközben a másik betörő követelte a kereskedőtől, hogy adja át minden pénzét és értékes holmiját, különben halálra. A megrémült és teljesen védtelen kereskedő és felesége remegve igyekeztek életüket a bandita követelése árán megmenteni, de ekkor az egyik bandita odalépett a kereskedőhöz és hirtelen zsinget hurkolt mezitlen karjára, amire a másik szó nélkül hasbalötte Gerbaceát, aki menten összeesett. A rablók erre, anélkül, hogy valamit is magukhoz vettek volna, gyorsan távoztak borzalmas tettük színhelyéről. A szerencsétlen kereskedő a karján és a gyomra táján szenvedett halálos sérülést. Gerbaceán azonnal jelentést tett a törösvári csendőrsőrn, mely haladéktalanul megindította a nyomozást. Kihallgatták a súlyosan megsebesült Gerbaceát és nejét. A kis cselédet nem lehetett még kihallgatni, mert a nagy ijedségtől elvesztette beszédképességét. Gerbaceát súlyos sebével be akarták szállítani Brassóba, de utközben meghalt, mire holttestét visszavitték Törösvárra. A brassói kir. törvénytörvény vizsgálóbírája, ügyésze és a törvénytörvényi orvosok tegnap szállították ki a helyszínre, hol megajították a boncolást és az orvosbírói szemlét. A szerencsétlen ember gyomrában a boncoló orvosok 9 nagy sérület találtak. Megállapították, hogy a tettesek, kik a hátulso lakás ablakán hatoltak be a lakásba, a helyi viszonyokkal ismerősek kellett, hogy legyenek. Egyebet megállapítani nem lehetett. A kis cselédet még mindig nem lehetett kihallgatni, mert hangja még mindig nem jött meg.

— **Követte a szerelmesét.** Néhány hónappal ezelőtt általános nagy részvétet keltett itt a fővárosban két szerepre, jóra hivatott fiatal teremtes tragédiája. A tragédia hőse egy talentumos festőnövendék Gundel-Göröncsér István volt, hősnője Grünblatt-Máté Ilona festőnő. A fiatalok szerették egymást, de szülői ellenzés miatt nem lehettek egymáséi. Gundel János fővárosi vendéglős ugyanis, a fiatal ember édesapja nem akart beleegyezni, hogy fia zsidóleányt vegyen feleségül. A szerelmesek erre elhatározták, hogy együtt halnak meg és végzetes szándékukat végre is hajtották. A leány szüleinek házánál öngyilkosságot követtek el. A fiut azonban meg is ölte a revolvergolyó, a szerencsétlen leányt azonban nagy gondozással megmentették. Azóta hónapok teltek el, de a boldogtalan fiatal teremtes nem tudott megvigasztalódni, s pár héttel ezelőtt ismét öngyilkossági kísérletet követett el. Mellbelötte magát. A mélyen sujtott szülők a Herzelféle szanatóriumba szállították a halálal küzdő gyermeküket, ahol a legönfeláldozóbb ápolásban részesült. Hiába való volt azonban minden ápolás, a kedélyében is beteg leányt nem tudták megmenteni az életnek. A nagytehetségű fiatal művész ma dél-

után meghalt, követte szerelmesét. A gyászoló szülők iránt fővárosszerte általános részvét nyilvánul.

— **A díjnokok fizetésrendezése.** Az Állami Díjnokok Országos Szövetségének tagjai a Müegyetem nagytermében taggyűlést tartottak a tagok élénk részvételével. A szövetség védnökét gróf Bathányi Tivadart dr. Kovács Ernő orsz. képviselő képviselte. A taggyűlés három határozati javaslatot fogadott el, melyekben kimondták, hogy küldött-ségileg emlékiratot nyújtanak át a kormányának, melyben anyagi helyzetük javítását, a lakbér és drágasági pótléknak engedélyezését kérik. Végül Kovács Ernő országos képviselő buzdította kitartásra a díjnokságot.

— **A Dörge-bankház zsarolója.** Ma este a rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte Hampel Rudolf állás nélküli magántisztviselőt, a Dörge-bankház volt alkalmazottját, aki Dörge Frigyes bankkár meg akarta zsarolni. Hampel négy évvel ezelőtt volt a bankház alkalmazottja s azóta nagy nyomorban élt itt a fővárosban. Pár nappal ezelőtt ez az ember fölkereste Kübelbeck Ágostont, a Dörge-bankház alkalmazottját, akivel közölte, hogy titkokat tud a cégéről, amelyekkel kompromittálhatja Dörge Frigyeset. Kijelentette azonban, hogy négyezer koronáért hajlandó hallgatni. Kübelbeck közölte a dolgot Dörgevel, aki szinleg bele is ment az ajánlatba és késznek mutatkozott Hampel hallgatását megvásárolni. A pénz átadásának ma este a Stancsu-kávéházban kellett volna megtörténnie. Dörge át is adta a pénzt Hampelnek, de aztán rendőrt hívatott és bekísértette a zsarolót. Hampelt egyelőre, amíg a kihallgatások folynak, előzetes őrizetbe vették, holnap azonban valószínűleg le is tartóztatják.

— **A berlini közös konyha.** Mikor egy évvel ezelőtt Fick Ottó, a kopenhágai központi háztartások igazgatója meglátogatta Berlint, hogy ott ismeresse a közös háztartás módszerét, az asszonyok között valóságos forradalom keletkezett; a világért sem akartak erről az újításról hallani. Régióta nem tárgyaltak oly hevességgel kérdést, mint a központi háztartásról, amely hivatva van az eddigi családi életet alaposan megváltoztatni. Közben élelmes vállalkozók szép csöndesen megépítették az első egy-konyhás házat. S most, hogy szemmel is láthatják az új eszme megvalósítását, kibékültek vele a berlini gazdasszonyok is, úgy, hogy hamarosan belekezdenek a második, sőt a harmadik egykonyhás ház építésébe is. Külsőjében az egykonyhás ház semmit sem különbözik a többi háztól. Modern a külseje és belseje egyaránt. Széles lépcső visz fel az emeletre. Minden lakásnak külön folyosója van s ezért minden lakó a többtől elkülönítve lakhatik. Mikor az ember a lakásba lép, csak akkor vesz észre némi különbséget a régi és az új között: hiányzik a konyha. Helyette egy kis kamra van, amelyben a kivételes esetekre szolgáló gázmelegítő és gyorsforralót helyezik el. Ha valaki éjszaka megbetegszik, a gazdasszony a gyorsforralón teát főzhet, vagy ha kis gyermek van a házában, akkor is nagy hasznát vehetik a forralónak. Mint minden modern épületet, ezt is villamos világítással és központi fűtéssel látták el. Porszívógépet (vacuum-cleaner) minden lakónak adnak. Három lift szállítja az emeletre a bérlőket s a háztetőn gyönyörű kert van a családok számára. Sötétkamra amatőr-fotográfusoknak, mosókonyha, mángorló- és vasalószoba kellő számmal van az egykonyhás házában. A nagy konyhát a földszintre helyezték, onnan minden lakásba külön lift viszi fel az ételt. Ott van a házi telefon is, amely közvetíti a lakók kívánságát a gazdával. A központi teljes ellátás nem kerül többbe, mint a jobb módú polgári család eddigi háztartása, csak hogy az új rendszerrel sokkal nagyobb a kényelem. A vállalat most azon fáradozik, hogy a szegényebb osztályiaknak is építsen olcsóbb berendezéssel egykonyhás házakat. A központi háztartás vezetősége a következő ételsort adja naponként lakóinak: Reggel kávé, kakaó, tej, vagy tea, sütemény és kenyér vajjal. Délben: egy ötfogásos ebéd. Uzsonnára azt adja, amit reggelire. Vacsorára két fogást: peccsenyét, meg tésztát. Ez a teljes ellátás azonban nem kötelező. Aki csak ebédet, vagy

vacsorát akar, vagy aki maga főzi meg a reggelit, meg uzsonna-kávéját, annak leszámítják a bérösszegből s annyival kevesebbet fizet.

— **Eltűnt fővárosi ügyvéd.** A budapesti ügyvédi kamara választmánya felhívást intéz a jelenleg ismeretlen tartózkodású Lenk Sándor bejegyzett budapesti ügyvédhez, hogy harmincz nap alatt lakását annyival inkább jelentse be, mert ennek elmulasztása esetén ellene a fegyelmi eljárás folyamatba tetetik.

— **Sikkasztó rendőrőrmester.** A teplitz-schönau rendőrség ma délután táviratilag értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy Patzel József ottani rendőrőrmester tizezer korona hivatalos pénz el-sikkasztása után megszökött. Azt hiszik, hogy a szökevény Budapest felé vette útját. A rendőrség a távirati megkeresés folytán széleskörű intézkedéseket tett a sikkasztó rendőrőrmester kézrekerítésére.

— **Dr. Pajor szanatóriuma.** A fővárosnak a Nemzeti Múzeum és egyetemi klinikák táján elterülő csendes, előkelő negyedében, a Vas-utca 17. szám alatt egy új, palotaszzerű épület emelkedik ki a szomszédos házcsoporthól. A nagyközönség és az orvosi szak minden művelőjének egy régi óhaja teljesül, mely, mindeddig élénk hiányát érezte egy központi fekvésű, modern, előkelő gyógyintézetnek a fővárosban. A modern szanatóriumi építkezés minden vívmánya összhangban áll itt a legtekélyesebb gyógyászati és segédeszközökkel. Belépéskor egy barátságos, de impozáns csarnok fogadja az érkezőt, melynek livegeteteje a legharmonikusabb színű diszivegezéssel pompázik. Az alagsor és földszint magába foglalja a gyógyszerközök végnélküli sorát: elektromosság, Röntgen, fény, villany, szénsavas, gyógyszeres fürdők, gépgyógyászat, impozáns vizgyógyterem minden elképzelhető gyógyeljárásokkal, stb.; a pneumatikus és inhaláló szobában látunk egy kerek vastornyot, díszes inhaláló fülkét és asztalokat, melyek Reichenhall és Ems gyógytényezőit itt a fővárosban teszik megközelíthetővé. Póstyén csodás iszapia is itt talál alkalmazást külön gyógyhelyiségekben. Földalatti gépezetek látják el a ház minden szobáját fűtéssel és meleg vízzel, az inhalatóriumot friss levegővel, a hűtőhelyiségeket hideg levegővel és az egész ház részére való porszívókkal. Mindhárom emeleten vannak betegszobák, összesen 70, melyek tágasak és világosak, virágdíszítéses erkélyekkel, csinnal és tisztántarthatásra legnagyobb figyelemmel berendezve. Tágas csarnokok, széles folyosók, ebédlő, társalgó a szórakozás és társas étkezés céljaira kényelemmel és izléssel berendezve. Az épület tetején elterülő 400 négyzetméternyi lapos terasz szolgál a nap és légfürdők céljaira, a falakon vízcsapok és zuhanók, a betegek liften jutnak ide, esetleg ágyastól s a budai hegyekre s Budapest háztengerére nyíló impozáns kilátást az üdülő sétáló is élvezhetik. A szanatórium minden orvosnak egyformán áll rendelkezésére; a betegek joga orvosukat szabadon választani, kiket úgy a diagnosztikus segédeszközök, valamint a szanatórium gazdag gyógyító berendezése hathatósan támogat. A diätetikai osztály külön konyhája lehetővé teszi az anyagcserebántalmak helyes kezelését, a cukorbetegség gyógyítását, soványító és hizlaló kúrák pontos kivételét. Kimerült, ingerlékeny idegzetiek itt nyugalmat és edzést, belső betegek a legmegfelelőbb eredményes gyógykezelést lelnek. Bőrbetegek kezelésére a külön fürdők sokfélesége, a vizágyas szoba és speciális gyógymódok szolgálnak. A sebészet és nőgyógyászat impozáns műtőhelyiségei és egyéb berendezései révén itt méltó otthon talál. Budapest ezen új szanatóriuma mely a Vas-utca 17. sz. a. dr. Hülli Dezső műépítész tervei szerint épült, méltán versenyezhet a külföld legelőkelőbb hasonló műintézeeteivel. Megnyitása a legközelebbi napokban lesz.

— **Halálozások.** Idősb vajai Vay Kázmér m. kir. államvasuti felügyelő 58 éves korában, boldog házasságának 29. évében e hó 4-én reggel 8 órakor hirtelen meghalt. A megboldogult halála özvegyén és négy gyermekén kívül előkelő rokonságot és kiterjedt ismerőskört borított gyászba. Földi maradványai holnap, e hó 6-án, délután 4 órakor fognak a gyászházban (VI. Izabella-utca 77.) a róm. kat. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a Kerepesi-úti temetőben örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő miséidőzot e hó 7-én, délelőtt 9 órakor fog az Erzsébet-városi plébániatemplomban bemutatni Bloch József hosszas szenvedés után elhunyt Halálát nagyszámú előkelő családok gyászolják.

Fabritius Hugó m. kir. pénzügyigazgató pénzügyi tanácsos, élete 57-ik évében Zilahon meghalt. Zellán János déli vasuti tisztviselő elhunyt Budapesten.

Apatinban ma 100 éves korában meghalt Hermanecz Pál magánzó. Az elhunyt gyermekkor óta nem ivott vizet. Szomját mindig borral csillapította. Beteg sohasem volt. Négy fia valamennyi idősebb 70 évesnél. Negyven unoka és több mint 10 dédunoka gyászolja Hermanecz Pált.

— A Bekietow-czirkuszban folyó nemzetközi versenybirkózások mai ötödik estélyén győztek: Sauerer Ferencz bajor — Kouba cseh ellen 12 p. 28 mp. alatt; Jackson Frank angol — Pitlovszky magyar ellen 4 p. 37 mp. alatt; Petrofi bolgár világbajnok — Schwartz orosz ellen 8 p. 20 mp. alatt; Jose Van Dem hollandi — Constant le Boulanger francia ellen 19 p. 52 mp. alatt; Thiberio Ettore spanyol — Hissmann westpháliai ellen 31 mp. alatt.

x Önkénteseket felszerel kedvező fizetési feltételekkel Blum Sándor Budapest, Váci-utca 15.

x Zászlók, czimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x A Royal Orfeum télikertje. A Royal Orfeum, amelynek fényes műsora oly általános nagy sikert aratott s főleg a Vera Violetta operettjével s Lalla Selbini fényes amerikai fűrdőjelenetével nap-nap után zsúfolt házakat vonz, holnap kedden nyitja meg az első emeletén lévő díszes, nagy télikertjét, ahol kiváló táncatrakciók fognak bemutatkozni s ezenkívül Balog Károly cigányzenekara a házi zenekarral együtt reggeli 5 óráig fog hangversenyezni.

Merénylet Márkus Emilia ellen.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 5.

Ma reggel egy beszámíthatatlan elméjű, hisztérikus teremtés gyilkos merényletet követett el a Nemzeti Színház egyik kiváló művésznője, Márkus Emilia ellen s csak a szerencsés véletlen ment, hogy a merénylet nem sikerült.

A merénylő, a Nemzeti Színház egyik elbocsátott kellékesnője, névszerint Gregus Janka volt. Okát adni azonban alig lehet a merényletnek. Maga a merénylő leveleiben és eljett szavaiban azt állítja, hogy Márkus Emilia volt a színházról való elbocsátásának okozója. És ezért akarta megölni. Ez azonban nem való. Gregus Janka sikasztások miatt lett elbocsátva a Nemzeti Színházról. Gregus Janka Somló rendszere alatt a különféle családok egész sorát követte el s e mellett veszekedő, házsártos, mindenkivel civódó nő volt; mellékfoglalkozásként kiszolgált a színház legtöbb művésznőjét, így Márkus Emiliát is. Amikor a múlt évben Márkus Emilia a Royal-szállodabeli lakásáról a Nemzeti Színház bérházába költözött, Gregus Janka Somló rendszere alatt a különhatárába bármikor bemehessen. Ugyanis este tíz óra után a Nemzeti Színház Rákóczi-uti kapuját bezárják s a portás csak a Muzeum-körúti kaput nyitja ki. Márkus Emilia harmadik emeleti lakásának van egy bejárata a Muzeum-körúti folyosóra is, a művésznő pedig színház után mindig ezt a bejáratot használta. Ez a bejárat egyenesen Márkus Emilia garderobjába vezet s innen egy fűrdőszobában keresztül a művésznő hálószobájába lehet jutni. A bejárat kettős ajtájának zárába Gregus Jankának is volt kulcsa, hogy a művésznő ruháit az öltözőből felhozhassa a garderojba. A kulcsot természetesen még akkor kapta Márkus Emilia Emilától, amikor alkalmazottja volt a színháznak, de mikor elcsapták, továbbra is magánál tartotta. Arra, hogy ebből még baj származhatik, senki sem gondolt.

Pedig ez a könnyelműség ma reggel majdnem életébe került Márkus Emiliának. Gregus Janka őt okolta, amiért elbocsátották. Azt mondta, hogy a művésznő megharagudott rá, mert szóbeszédeket terjesztett felőle és ő volt az, aki üzemeit annak idején Nebenfürher gazdasági főnöknek tudomására hozta. Folyton levelet írogatott Márkus Emiliának s kérte, hogy szerezze vissza neki az állását, mert csekély nyugdíjából nem tud megélni. A művésznő azonban nem tehetett semmit, mert a színház igazgatósága a Gregus-ügy aktáit lezártak tekintette. Különben is az új igazgatónak az volt az álláspontja, hogy Gregus Janka nyolczszáz korona évi nyugdíjat kap és ebből könnyű szerez megélni. Gregus Janka erre tovább is zaklatta Márkus Emiliát, aki utóbb — ami érthető is — már nem engedte maga elé az elzúllott asszonyt.

Ma reggel nyolcz órakor Gregus Janka emiatt meg akarta gyilkolni Márkus Emiliát. Éjjel belopódzott a lakásba. Felhasználta azt a kulcsot, melyet a művésznő nála felejtett s elrejtőzött az ablak mellett lévő hatalmas ruhaszekrényben. Ennek a ruhátér czélljaira berendezett szobának az ablakai a Nemzeti Színház jobboldali udvarára nyílnak. A kétablakos szobában jobbról három, balról négy ruhaszekrény van. Az ablakok között kis toalett-asztalka van s ennek háta mögött nagy állótükör.

Márkus Emilia ma szokása ellenére már reggel

nyolcz órakor felkelt, hogy idejében ott legyen a pönteken este új betanulással színrekerülő Francillon délelőtti próbáján. A toalett-asztalkánál az állótükör előtt a haját igazította, amikor a jobbkez felől lévő szekrényből, amely teljesen zsúfolva volt ruhákkal, egyszerre suhogást hallott. A művésznő meghökken, de nem is volt ideje a rejtelmes suhogás okát kutatni, amikor a szekrény ajtája hirtelen felnyit s kiugrott onnan Gregus Janka. Revolvert tartott a kezében s ezt rásütötte egy lépésnyi távolságból Márkus Emiliára. A golyó átfurta a művésznő pongyolájának ujját, aztán valami kemény tárgyba ütdött s onnan összelapitva a szoba sarkába esett. Márkus Emilia sikoltozva rohant ki a fűrdőszobában keresztül hálószobájába s ott lerogyott egy székre.

Tizenhat éves leánykája ekkor elébe ugrott a művésznőt üldöző Gregus Jankának:

— Janka! Janka! Mit csinált a mamával? Gregus Janka ügyet sem vetett azonban a síró leánykára, hanem levetette magát az előszobában egy nádfonatu karosszékre s ott a revolverből kétszer a mellébe lött, aztán alétlan hanyatlott hátra.

Párdány Oszkár, a művésznő férje, lekialtott az ablakból a rendőrnek, aki maga mellé véve egy másik társát, felsietett a lakásba. A két rendőr a külső előszobába vitte a merénylőnőt, azután értesítette a mentőket, akik félkilenczkor megjelentek a lakásban és elszállították Gregus Jankát a Rókus-kórházba.

A merényletnek csakhamar híre ment s már tíz óra tájban ott voltak Márkus Emiliánál Paulay Erzs, Náday Ferencz, dr. Irsai Artur egyetem tanár, Tóth Imre, a Nemzeti Színház igazgatója, később Jászai Mari, Nagy Ibolyka, Helvey Laura és a színház többi művésze és művésznője is.

A művésznőt a kiállott izgalmak úgy megviselték, hogy belebetegedett s a Francillon-fellépést is le kellett mondania.

A Rókus-kórházban Gregus Janka nagyon izgatottan viselkedett s főleg akkor fogta el valóságos dühroham, amikor megtudta, hogy Márkus Emilia nem is sebesült meg. Rikácsolva fogadkozott az egyik kórházi alkalmazottnak:

— Megölöm Emmát, csak szabaduljak el innen. Majd másodsor jobban fog sikerülni.

Gregus Jankát felvitték a félemeleten lévő hármasszámú körterembe s a tizenötös ágyban helyezték el a súlyos sérülései asszonyt.

A merénylőnél három levelet találtak. Az egyik Tóth Imréhez, a Nemzeti Színház igazgatójához, a második Kálikáné Hegyessi Marihoz, a harmadik a rendőrséghez volt címezve. Mindegyikben vádaskodik, a rendőrséghez intézett levelében pedig azt kéri, hogy tessék „Emmához, hű szolgálja voltam, az is akarok maradni”.

Ha a merénylő felépül, átszállítják a rendőrség fogházába.

6 visit Fénykép 1 f 50
HUNNIA FÉNYKEPESZ.
BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT 6.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Gerzso Szerén a Magyar Színházban. A „Sasfők” vasárnapi előadásán lépett fel először Gerzso Szerén, a Magyar Színház új tagja, aki a színiakadémia tavalyi előadásain szokatlan feltűnést keltett. Camerata grófné kedves szerepét játszotta ez a pompás külső kvalitásokkal rendelkező ifjú színész, akinek első lépését meleg szimpatikával kísérte a közönség. Hangját, beszédét, egész egyéniségét a talentum és a fiatalság minden varázsa avatja vonzóvá. A Magyar Színház nagyon sokat ígérő erőt nyert benne és a színháznak vált volna javára, ha első fellépését megkülönböztetett jelentőséggel hangsúlyozta volna. (b.)

(*) Az Akadémia kapunyitása. A nyári szünet után ma délután öt órakor tartotta meg a Magyar Tudományos Akadémia első összes ülését és utána első osztályülését. A távollevő Berzeviczy Albert elnök helyett Kautz Gyula v. b. t. t. nyitotta meg az összes ülést és üdvözölte a tagokat az új munkálkodási ciklus kezdetén. Heinrich Gusztáv titkár ezután betértesztette Than Károly másodelnök, Falk Miksa levelező tag, Fiedler József kültag, a bécsi levéltár volt igazgatója és Ordódi István Károly, az Akadémia utolsó alapítotagjának, a nyár folyamán történt elhalálozását s igen meleg szavakkal bucsúztatta el az Akadémia

halottait. Ezután bemutatta az 1908. szeptember hó 30-iki lejáratával beérkezett pályaműveket. A gróf Teleki-pályázatra beérkezett 24 pályamunka, a Farkas-Raskó-pályázatra 24, a gróf Nádasdy-pályázatra 26, a Bulyovszky-pályázatra 14, a Lévy-pályázatra 2, a Bésán-pályázatra 1, az Első Magyar Biztosító Társulat pályázatára 2, a Fáy-pályázatra 6, a Fővárosi Takarékpénztár-pályázatára 1, a Bük-féle pályázatra 2, az Oltványi-pályázatra 1, a Lévy-pályázatra (I. Lipót-féle abszolútizmus) 3, a Marczibányi-pályázatra, mely csak 1910-ben jár le, már beérkezett 1 pályamunka, míg a Péczely, Gorove és Marczibányi-pályázatok meddők maradtak. Ezek után Heinrich Gusztáv titkár bemutatta az olasz közoktatásügyi miniszter levelét, melyben megköszöni a Magyar Tudományos Akadémia által küldött akadémiai kiadványokat; azonkívül az erlangeni Physikalisch Mediz. Societát köszönetét, válaszul az üdvözlő levélre, melyet az akadémia a társaság 50 éves fenállásának jubileumára küldött. Végül megemlíti, hogy a cambridgei egyetem az idén ünnepli Darwin születésének 150-ik évfordulóját, melyre az akadémia meghívta. Ezután az első osztály ülése következett, amelyen Goldziher Ignác elnök távollétében Heinrich Gusztáv elnököt. Az ülésen Hegedűs István levelező tag olvasta fel „Menander redivivus” című tanulmányát, mely bevezetéssel szolgál az újabb felfedezések által mintegy „porából megélemedett” Menander fordításához. A tetszéssel fogadott előadás után zárt ülést tartott az osztály, melyen a pályaművek bírálót küldte ki és melyen folyó ügyeket intéztek el.

(*) Uj Idők. Érdekes és bő tartalommal jelent meg az „Uj Idők” e heti száma, amelyben Herczeg Ferencz „Bucentoro ur” című elbeszélését befejezi. Szomaházy István „A fátyolos hölgy” címmel ír benne novellát, Farkas Pál és Lyka Károly pedig cikket írt e számban. Horkayné is megszólal és kedves modorában hozzászól az e heti eseményekhez. Közül még a szám az „Idegen írók” rovatában Henry Urbántól egy bájos novellát, verset pedig Sas Ede, Balla Ignác és Kosztolányi Dezső írtak. Képei közt ott látjuk a spanyol királyi párt is és Mühlbeck humoros felcsezeitben a király bevonulását. Az „Uj Idők” előfizetési ára negyedévre 4 korona.

(*) Ujdonságok az Intim Színpadon. A Sándortéri Intim Színpad kedves meglepetést szerzett ma délután közönségének. Ma szerepeltette ugyanis először ujonnan szerződötetett tagját, Zöldy Vilám, akit a közönség a Népszínházból már előnyösen ismer. „Az igazságos bíró” német vígjátékával mutatkozott be, melyet Zöldy Márton asszisztens fordított le magyar nyelvre s közvetlenségével, színes előadásával elbájolta a haligatóságot. Új volt Kálmán Böske a Footballról, Dal a hálóról és a Solymári rózsaleányról szóló esiklandós kupléival, miket pezsgő temperamentummal táltal a hálás publikum elé zajos tapsok között. Beugrás is volt. Báthory, Elza a hirtelen megbetegedett Radnay helyett beugrott a Jeanette czimszerepébe s fényesen megállta a helyét, azonkívül a „Mit álmodnak a fiatal leányok” (Nelson) vérbeli francia sanzon sikkes előadásával aratott hangos sikert. Boross Géza, akit a Bonbonniére elszalasztott, állandó derültséget kelt humoros produkcióival. Holnap lép fel először Almássy Lola, ki már hosszabb idő óta nem szerepelt a deszkákon.

EGYESÜLETEK.

(—) A Tulipánszövetség Magyar Védőegyesület igazgatótanácsa gróf Batthyány Lajos elnöklete alatt ülést tartott. Az elnök megnyitójában mély sajnálkozásának ad kifejezést, hogy az egyesület két lelkes vezetője, Dobieczki Sándor ügyvezető tanácsos és Dobieczki József igazgató beteg. Dobieczki Sándor ügyvezető tanácsos egészségének helyreállítására szabadságolták. Dobieczki József igazgató előreláthatólag még hosszabb ideig betegkedvén, emiatt igazgatói állásáról leköszön. Miután elhatározása megmásíthatatlan, a tanács mély sajnálattal vette tudomásul s öt évi fáradságot nem ismerő munkásságáért köszönetet szavaz. Az ügyek további vezetésével Ligárt János igazgatótanácsost bizza meg. Ligárt János ügyvezető gróf Batthyány Lajosné a legmagasabb helyről történt kiténtetése alkalmával a tanács lelkes ünneplése között üdvözölte.

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

FŐVÁROS.

(Az Erzsébet-sugárút új terve. A főváros közgyűlése tudvalevőleg elvileg elhatározta az Erzsébet-sugárút kiépítését és utasította a tanácsot az előmunkálatok megtételére. Bedő Géza szabadkai mérnök, aki tavaly az árkados Erzsébet-sugárút tervét készítette, most új tervet mutatott be a főváros tanácsának. Az új terv szerint az Erzsébet-sugárút kiinduló pontja megmarad, tehát a belső sugárút tengelye a Károly-kaszárnya helyén emelendő új központi városház Károly-körúti főhomlokzata középpontjától indulna ki és a Royal-szálloda Erzsébet-körúti főfrontjának középpontjába vezetne. Eszerint a monumentális középülettel szemben induló és ismét monumentális palotával szemben végződő, elejétől végig mindkét oldalon árkadosan kiépített javasolt — 16 öl széles diszes, unicumszámba menő főutvonallal egymagában is teljesen befejezett egészet képezne. Az Erzsébet-sugárút folytatása az Erzsébet-körúttól a Damjanich-utczáig a következő volna: Meghosszabbítandó sugáregyenes irányban a Damjanich-utca a Royal felé, nemkülönben a Jósika-utca is (mely meghosszabbított utcák tengelyei véletlenül — körülbelül a Valeró-utczánál — egy olyan pontban metszik egymást, mely pontja egyúttal a tervezett sugárúti főtengelynek is.) Ezen meghosszabbított utcák a Csengery- és Hársfa-utczák közti tömbben egész közel jutnak egymáshoz. Találkozásuk előtt kis kör alakú átmenettel nagy körívben a Hársfa-utczáig vonulnak, ezen köríves utczának belső oldala a Royal északi frontjával szemben parkképzésre is igen alkalmas félkör alakú teret zár be, hol a Royal jobb és baloldalán nyitandó új utcákba torkolva, az Erzsébet-körútig futnak ki és az Erzsébet-körút déli oldalán a Valeró-utczától köríves átmenettel végződő belső Erzsébet-ut (árkados sugárút) folytatásául szolgálnak.

(Kolerabarakkok. A főváros tanácsa sürgős árlejtést hirdetett a III. kerületben építendő kolera-barakkok, valamint az V. és a IX. kerület külterkein építendő szükséglakások munkálatára. Az árlejtés szerdán lesz a központi városházán. Nehogy az építés körül az asztalos- és a lakatosiparnál fennálló munkázárlat miatt zavarok támadjanak, Bárczy István polgármester a legközelebbi napokban meghívja a munkaadók és a munkások képviselőit és arra kéri őket, hogy az egész lakosságot fenyegető veszedelemre való tekintettel, kapcsolják ki a barakkok és szükséglakások építésére a munkázárlatot.

(A Rózsadomb és Vidéke Egyesülete ma tartotta közgyűlését Oetl Ferencz miniszteri tanácsos elnöklésével. Az egyesület működéséről szóló évi jelentést Molnár Antal titkár terjesztette elő. A jelentés szerint Bárczy István polgármester az elmúlt évben ismételtelen megtekintette a vidéket, hogy a fejlesztés tekintetében szükséges teendők iránt közvetlen tapasztalatokat szerezzen. Ennek köszönhető, hogy az Aranka-utca végleges rendezése még a f. év folyamán kilátásba helyeztetett. Hasonlóképpen a Rét-utczának az Oszlop-utczától a Ribáry-, illetőleg Aranka-utczáig terjedő meredek részén a gyalogjáró a téli időszak beállta előtt lépcsőszerűen fog rendeztetni, hogy az oszlop-utczai új Rákóczi-

kollégiumban e tanév elején megnyílt II. ker. érseki gimnázium bejáró növendékei, melyeknek legnagyobb része a Rózsadomb vidékéről való, a Rét-utczán, mint legrövidebb utvonalon, járhasanak a gimnáziumba. Az egyre szaporodó s immár 600-ra menő iskolaköteles gyermek részére az egyesület időszerűnek tartja új elemi iskola építésére az akciót megindítani s ezt előirányzatba vétetni. Mint örvendetes tényt konstatálja a jelentés az oszlop-utczai Rákóczi-kollégiumnak ez évben történt megnyitását. A közgyűlés után társasvacsera volt a Császárfürdő vendéglői helyiségében.

TÖRVÉNYSZÉK

§ Csávossy Gyula mentelmi ügye. E czim alatt néhány napilap törvényszéki rovatában megjelent híre vonatkozólag érdekelt részről kijelentik, hogy báró Csávossy Gyulának báró Gudenus Bélával örökösödési pöre nincs és nem is volt. Néhai báró Gudenus Béla Csávossy Ignác nagybirtokos birtokán gazdasági minőségben állott alkalmazásban és az a per, amelyet a lapok szellőztettek, a báró Csávossy Gyula és báró Gudenus közötti tervelt, de foganatba nem vett gazdasági és alkalmazotti viszonyból eredt. Az az inkriminált irat, amelynek alapján báró Gudenus — nem mint a lapok tévesen említették — 82.000 korona örökségi igény, hanem mindössze 7866 koronányi gazdasági fizetés iránt perelt, hamisított másolat, amiről tanuskodnak a főrendiház mentelmi bizottsága előtt fekvő okmányok. Oly eredeti irás, amely bizonyító okmányt képezne, nem létezett. Különben ez ügyben a megtorló lépéseket báró Csávossy Gyula meg fogja tenni s erre való tekintettel a további, érdekelt részről származó, hírlapi támadásokat csak zsarolási kísérletnek tekintheti, amelyekre illetékes elintézés előtt a lapokban reflektálni nem fog.

§ Borus szerelm. (Esküdtzéki tárgyalás.) Kiss István kisújszállási földmives törvényesen elvált feleségétől, szül. Vada Zsuzsannától. Az elvált asszony felköltözött a fővárosba s itt Ari Péter gazdai munkással lépett vadházasságra. Ari mellett azonban udvarlót is tartott magának Harcsa Péter gyógyszerári laboráns személyében, akivel 1907. év végén ösmerkedett meg. Harcsa Péter fizetésének nagy részét az asszonyra költötte, aki néhány hónapig tartó benső viszony után 1908. év tavaszán szakítani akart az udvarlójával. Harcsa Péter mindenáron vissza akarta hódítani az asszonyt, s mikor látta, hogy ezélt nem ér, elhatározta, hogy megöli. Ez év április havában revolvért vett s ezt egy alkalommal meg is mutatta Vada Zsuzsannának. Az asszony félelmében, hogy szeretője beváltja gyilkos fenyegetését, időközben lakást változtatott s megkérte volt háziasszonyát, Ször Mihályné, hogy új lakásának címét el ne árulja Harcsának. Egy darab ideig sikerült is elrejtőznie, de Harcsa megtudta, hogy a nagytemplom-utczai márványcsiszoló-gyárba jár dolgozni, elhatározta, hogy itt számol majd le szeretőjével. Ez év június 9-én egy átmulatott éjszaka után, Harcsa Péter reggel hat órakor már lesbeállott a Nagytemplom-utczában. Nemsokára jött a gyárba Vada Zsuzsanna Nyikos Erzsébet barátnőjével. Harcsa előbb szidni, gyalázni kezdte az asszonyt, mire Vada Zsuzsanna elutasította magától. Ekkor a laboráns előrántotta forgópisztolyát s hátulról orozva rálőtt volt szeretőjére, akiz ez a lövés nem talált. Vada Zsuzsanna futni kezdett, de Harcsa utolérte s közvetlen közelből hátba lötte, majd elkapva a védekező nő karját, még három lö-

vést irányzott rá. A vérző asszony erre a Nagytemplom-utca 19. számú ház kapujába menekült, de Harcsa ide is nyomon követte s itt még kétszer rálőtt. A szerencsétlen nő, akinek az utolsó lövés a szívet furta keresztül, ott a helyszínén kiszenvedett. A letartóztatott laboráns ellen gyilkosság büntette miatt emelt az ügyész vádat s a budapesti büntető törvényszék esküdtbirósága Zsitvay Leó elnöklése alatt ma tárgyalta bűnügyét. A tárgyaláson a vádat dr. Vargha kir. ügyész képviselte, a vádlottat dr. Baumfeld Lajos helyettese, dr. Reismann Sándor védte. Előlk a tárgyalás elején üdvözölte a mal nappal kezdődő esküdtbirósági ülészakban bíról tiszt gyakorlására kisorsolt esküdtbirákat. A vádirat rendelkező részének felolvasása után a vádlott kihallgatására került a sor. Harcsa Péter beismerte, hogy rálőtt az asszonyra, azt azonban tagadja, hogy ezt előre megfontolt szándékkal tette volna. Arra sem emlékszik, hogy hány lövést tett, csak azt tudja, hogy az asszony meghalt. Tettét azzal menti, hogy az asszony, akiért minden áldozatra kész volt, őt minden ok nélkül elhagyta s szerelméért kinevette. A vádlott után a tanúk kihallgatására került a sor. A tanúk terhelően vallottak a vádlottra, aki cinikus magaviseletével a megbánásnak semmi jelét sem adta. A perbeszéd után az esküdtek bűnösnek mondták ki a vádlottat a szándékos emberölés büntetében s ezen marasztaló verdikt alapján a bíróság Harcsa Pétert tíz évi fegyházra ítélte. A vádlott és védője felebbeztek.

Nyilt-tér

§ rovatban közzéttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KALLAY ZOLTÁN

Jogi szemináriuma
Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.
Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

„ÜSTÖKÖS”

a legjobb magyar vicclap.
Hetenkint 20 oldal. Színes képek.
Minden új előfizető, ki most fizet elő az „ÜSTÖKÖS”-re, ha csak 1/2 évig is, ingyen kapja a tavalyi, 1907. évi teljes bekötött évfolyamot, csak a bekötésért számítunk fel 2.- koronát. — (Kívánatra megküldjük az 1908. évi január hó 1-től megjelent számokat is 3.- koronáért)

Előfizetési árak:

Egy negyed évre (okt.—decz.) 3 kor.
Egy fél évre 6 kor.
Egy évre 12 kor.

Utalvány czim:

»ÜSTÖKÖS» kiadóhivatala
Budapest, V., Szabadság-tér II.

HETI MŰSOR.

Október	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vígyszínház	Király Színház	Magyar Színház	Uránia	Várszínház
7 Szerda	A társadalom támaszai	Sámson és Delila	Virraszt a szerelem	A hollandi lány	Sasfiók	Régi jó idők	—
8 Csütörtök	Közönyt közönynyel.	A bűvös vadász	Tatárjárás	A hollandi lány	A szerencse fia	Az új Töröcsorsz.	Nők harca.
9 Péntek	Francillon.	—	Virraszt a szerelem	A hollandi lány	Szíriusz.	A táncz	—
10 Szombat	Francillon.	A bolygó holland	Kutya van a kertben	A hollandi lány	Szíriusz.	—	Stuart Mária
11 Vasárnap d. u. este	Nők barátja. Cyrano de Bergerac.	Manon	Diákélet Virraszt a szerelem	Dollárkirálynő.	A császár katonái	—	—

Alapított 1843.

The Mutual

New-Yorki életbiztosító-társaság.

Tisztán a kölcsönösség elvén alapszik. Részvényesei nincsenek. Elfogad biztosításokat az ember életére különböző módokat szerint. Legliberálisabb feltételek.

Összvagyon 1907. decz. 31. ...	Kor. 2,438,814,691
Biztosítások állománya 1907. december 31. ...	7,078,548,285
Díjbevétel 1907. decz. 31. ...	270,493,660
A biztosítottak között 1908 ban felosztásra kerülő nyere- mények...	4,015,654

Vezérképviselőség Magyarország és a Kelet részére:
Budapest, VI., Andrássy-ut 20.

SPORT.

Budapesti versenyek

— Hetedik nap. —

Az év első klasszikus versenyét Maxim nyerte meg és az év utolsó klasszikus versenyében is ő győzött. A Jankovich-ló győzelmét azonban csak Janeknek köszönhetette, mert más lovalal Südring győzött volna. A nagy favorit, Kárméntő csak gyenge harmadik volt, míg a Derby-nyerő Intrygant letört. Nagy érdeklődéssel várták az idei St-Leger eredményét, mert sokan hamisnak tartották a Derbyt. A Derby különben reális volt, mert a Horizontnál rosszabb Südring épp úgy verte Kárméntőt, mint a Derbyben Horizont. A németek meg lehetnek az eredményekkel elégedve, mert ha más lovas ült volna Südringet, meg is nyerte volna a versenyt. Kárméntő gyenge szereplése meglepő volt. A Szemere-ló a legrosszabb pozícióban haladt, hol második, hol negyedik volt és Szentének nem volt hatalmában. A St-Leger eredményét nagy lelkesedéssel fogadták és különösen Janeket ünnepelelték, aki ismét gyönyörű példáját adta tudásának. Start után Intrygant állt az élre, mögötte Matschaker, Maxim és Kárméntő haladtak. Südring és Miracle utolsók. A fordulóg semmi sem változott. Itt Intrygant letört és Janek ostonnal biztosította magának a barriert. A szerzett előnyt Janek végig megtartotta és hiába érte utól Südring a távnál Maximot, csak második lehetett. Kárméntő harmadik, Kottlingbrunn negyedik.

A nap többi futama is a legvadabb eredményekkel végződött. Az első futamban Gánnát Ténsaszony, a sok reás Avelinet és Foglaltó pedig Csin és Antus verték meg. A favoritok közül csak Rancon d'un Roy győzött.

Részletes eredmény a következő:

I. Zuglói díj. Díj 3000 korona. Táv 2500 méter. 1. Geist G. 3é sk Ténsaszony 49½ kg. (Ulrichshoffer). 2. Szemere M. 3é pm Dryander 49 kg. (Juhász). 3. Jankovich B. Gy. 3é pm Gánna (Krouzil). 2 hoszzsal nyerve, 1½ hoszzsal harmadik. Tot.: 10:35.

II. Welter-handicap. Díj 3000 korona. Táv 1800 méter. 1. Gróf Csekonics Gy. 3é sk Rancon d'un Roy 56 kg. (Carlslake). 2. Gróf Festetich P. 3é sm sm Bujdosó 59½ kg. (Taral). 3. Metcalf J. 3é pm Josef 59½ (Janek). Futottak még: Capt Jack (Vajda), Medardus (Blades), Prokop (Miles), Tante Agnes (Krouzil), Blanche (Walkington), Ezres (Pretzner), Gigolette (Vivian), Pipacs (Paul), Marionette (Taus).

¼ hoszzsal nyerve, 1½ hoszzsal harmadik. Tot.: 10:40, 40:70, 108, 106.

III. St-Leger. Díj 60.000 korona. Táv 2800 méter. 1. Jankovich-B. Gy. sm Maxim 56 kg. (Janek). 2. Graditzi porosz kir. főménes pm Südring 56 kg. (Aylin H.). 3. Szemere M. sm Kárméntő 56 kg. (Szente). Futottak még: Kottlingbrunn (Miles), Miracle (Carlslake), Matschaker (Taral), Intrygant (Krouzil). ½ hoszzsal nyerve, 6 hoszzsal harmadik. Tot.: 10:221. 40:112, 88, 50.

IV. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 1100 méter. 1. Báró Rothschild A. pk. Grasshopper 48 kg. (Sas). 2. Péchy A. pm Dabas 55 kg. (Taral). 3. Gróf Arco-Zinneberg M. sk Riem 50½ kg. (Cockeram). Futottak még: Royalty (Baumgartner), Temeraire (Szente), Onorea (Csernovszky), Campanile (Hönig), Himpeller (Dyk) Caracalla (Gulyás). 2 hoszzsal nyerve, ½ hoszzsal harmadik. Tot.: 10:95. 40:100, 62, 124.

V. Kétéves nyeretlen kanczák versenye. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Gróf Wenckheim D. pk. Csin 57 kg. (Janek). 2. Báró Springer G. pk. Aveline 57 kg. (Taral). 3. Geist G. szk. Denise 57 kg. (Birkeruth). Futottak még: Gyöngyvér (Fries), Show me (Walkington), Hiu (Krouzil), Mafia (Vivian), Medusa (Gulyás). Nyakhoszzsal nyerve, 6 hoszzsal harmadik. Tot.: 10:145, 40:68, 46, 50.

VI. Eladók handicapja. Díj 2000 korona. Táv 1000 m. 1. Báró Herzog M. 3é. sk. Livtsu 58 kg. (Walkington). 2. Báró Harkányi J. 3é. sk. Talanda 56½ kg. (Janek). 3. Vivian F. 3é. pfer. Topper 52 kg. (Vivian). Futottak még: Telemach (Krouzil), Pallikám (Taral), Toledo (Birkeruth), Falbala (Dyk), Cousin (Gulyás), Flowerseller (Pretzner), Remény (Miles), Trutsertl (Ulrichshoffer). Nyakhoszzsal nyerve, fél hoszzsal harmadik. Tot.: 10:77, 40:104, 78, 164.

VII. Pehely-díj. Eladóverseny. Díj 4000 korona. Táv 3300 méter. 1. Báró Rothschild A. 4é. pm. Antus 57 kg. (Pinka). 2. Geist G. 4é. pm. Remete 59 kg. (Ulrichshoffer). 3. Zombory R. 6é. pk. Foglaltó 59 kg. (Krouzil). Futottak még: Markos (Fries), Só (Juhász). Fél hoszzsal nyerve, fél hoszzsal harmadik. Tot.: 10:52, 40:104, 156.

— Nyolcadik nap. —

Az Őszi-díj képezi a nyolcadik nap kiemelkedőbb számát, melyben hároméves és idősebb lovak bírnak kötelezettséggel. A tizenhat benevezett telivér között egy pár jobb klasszist is találunk, ugymint: Frau Godl, Mátka, Flapdoodle, Arlesienne stb. Az eddigi teljesítményeket tekintetbe véve az elsőseget Frau Godlnak kellene odaítélnünk, de a sulyviszonyok változása folytán nem bízunk győzelmében s ezért a nyerőt mi Arlesienében látjuk a Rothschild-ló és Flapdoodle előtt. Szép futást várunk a Geist-istálló bármelyik kiküldöttjétől is. Mátka alkalmasint nem áll holnap starthoz s ezért hagytuk minden számítás nélkül esélyeit.

Figyelmet érdemel még az Angyalöldi-díj és a Kétévesek versenye is. Az előbbiben Trombitás, Kaczér, Ténsaszony, Spielball a jobb lovak s a nyerő is ebből a társaságból fog kikerülni, míg a Kétévesek versenyében Gracieuse, Denise, Dictator és Chenapan esélyei a legkiemelkedőbbek.

Jelöltjeink:

- I. Kaczér - Trombitás
- II. Katz im Sack - Andalgó
- III. Arlesienne - Frau Godl
- IV. Springer-ist. - Pejacevich-ist.
- V. Dont care - Feszés - Rontó Pál
- VI. Gracieuse - Denise.

() A MAC nemzetközi viadala. A Magyar Athletikai Club rendezésében megszokott klasszikus viadal színhelye volt vasárnap délután a margitszigeti sporttelep, melynek tribünjén nagy és előkelő közönség nézte végig az atléták szép küzdelmét. A MAC viadala már több mint egy évtizeden keresztül mindig nemzetközi színezetűek voltak és azokat főleg a cseh és osztrák atléták látogatták meg, erejüket összemérvén a mieinkkel.

A tegnapi viadal szenzációja Dvoráknak futása volt a 4 angol mértföldes síkfutásban. Ellenfelei számításba se jöttek, pedig ugy az osztrák

Kvieton, valamint Lovas és Penninger is legjobb kondícióban állottak starthoz. Dvorák a 4 angol mértföldet jóval a magyar rekordon belül futotta meg, közbe megjávitván ugy a 2, mint a 3 angol mértföldes rekordot. A nap egyéb versenyében legszebben Bodor, Simon és Mudin Imre szerepeltek.

A viadali kitűnő rendezőségében dr. Gerenday György elnöklése alatt, Muzsa Gyula országgyűlési képviselő, mint versenyfelügyelő és Lauber Dezső versenytitkár végezték a legfontosabb teendőket.

I. 100 yardos síkfutás. Király-díj. Négy előfutam után a döntőben: 1. Simon Pál (MAC) 10½ mp. 2. Hámos Loránt (BBTE). 3. Wiesner Frigyes (BEAC). Két yarddal nyerve, 8 induló.

II. Sulydobás. Állam-díj. 1. Mudin Imre (MAC) 13.00 m. országos rekord. 2. Rácz László (Szegeci AC) 12.05 m. 3. Schiller Rezső (BBTE) 11.88 m. 7 induló.

III. ¼ angol mértföldes síkfutás. Andrássy-vándordíj. 1. Bodor Ödön (Postás) 53½ mp.; könnyen 10 yarddal nyerve. 2. Nagy József (BBTE). 3. Kórány Imre (Kassai AC). Négy yarddal harmadik.

IV. Magasugrás. Frigyes főherceg díja. 1. Domokos György (MAFC) 179 cm. 2. Vadon Géza (Debreczeni TE) 177 cm. 3. Lichtneckert László (Székesfehérvári TC) 174 cm. Öt induló.

V. 120 yardos gátfutás. Szokoly-serleg. 1. Kovács Nándor (BBTE) 16½ mp.; könnyen 15 yarddal nyerve. 2. Bendl Alajos (BBTE). 3. Lalrence (AC Spárta, Prága). 5 induló.

VI. Diszkoszvetés. Jenő főherceg díja. 1. Antal Pál (MTK) 39.78 m. 2. Rácz László (Szegeci AC) 37.07 m. 3. Kobulcszky Károly (Postás) 36.56 m. 7 induló.

VII. 1 angol mértföldes síkfutás. Cöburg Fülöp herceg díja. 1. Bodor Ödön (Postás) 4 p. 35½ mp.; 6 yarddal nyerve. 2. Dvorák A. (AC Spárta, Prága). 3 induló.

VIII. Rúdugrás. Dr. Pertich Kálmán díja. 1. Szathmáry Kálmán (MAC) 327 cm. 2. Szende Andor (MAFC) 280 cm. 3. Zöld József (Debreczeni TE) 260 cm.

IX. 220 yardos síkfutás handicap. József főherceg díja. 1. Szattler Emil (BEAC) 23½ mp., 19 m. előny. 2. Simon Pál (MAC) scratch. 3. Lichtneckert László (Székesfehérvári TC) 6 m. előny. 14 induló.

X. Kalapácsvetés. 1. Mudin István (MAC) 30.91 m. 2. Mudin Imre (MAC) 27.83 m. 3. Trenkó József (III. ker. TVE) 23.98 m.

XI. 4 angol mértföldes síkfutás. Tiszteletdíj. 1. Dvorák A. (AC Spárta, Prága) 21 p. 20½ mp.; országos rekord, csaknem egy teljes körrel nyerve. 2. Kwieton (WAC Bécs). 3. Lovass Antal (MTK) 100 yarddal harmadik. A nap egyik legszebb versenye. Dvorák ideje 1 angol mfd-re 4 p. 56 mp., 2 angol mfd-re 10 p. 18 mp. országos rekord, 3 angol mfd-re 15 p. 59 mp. országos rekord.

() Uszóni győzelme Magdeburgban. A Magdeburgban megtartott nemzetközi uszversenyen uszóni fényes győzelmeket arattak. A legszebb eredményt Halmay Zoltán érte el a 100 méteres főversenyben, a Halmay-Schiele-matchen, amelyet Halmay nagy könnyedséggel 8 méterrel nyert meg Schiele előtt 1 p. 02 mp.-es idejével új világrekordot állítva fel a régi 1 p. 3½ mp. helyébe. Halmay ideje világrekord, ha egyfordulós uszodában uszta meg hiteles pontos időmérés mellett a lelkiismeretesen kimért távot. Az egyes eredmények a következők:

100 méter. 1. Hornung (MTK), 2. Munk (MTK). 200 méter. 1. Halmay (MTK) 2 p. 35 mp., 2. Meyboom (belga), 3. Schiele (Magdeburg). Halmay könnyen győz Anglia ezidei 100 yardos bajnoka, Meyboom ellen.

100 méteres főverseny. Halmay-Schiele-match. 1. Halmay (MTK) 1 p. 2 mp., 2. Schiele (Magdeburg).

3x100 méteres stáéta. 1. MTK. csapata (Halmay, Munk, Hornung) 3 p. 24 mp. 300 méter. 1. Munk 5 p. 8 mp.

() Bécs-Berlin mérkőzése. Tegnapi délután Bécsben a bécsiek válogatott csapata 4:0 arányban győzte le Berlin válogatott csapatát. Bíró Minder Frigyes volt.

() A tegnapi labdarugó-mérkőzések. Egyetlen egy I. osztályu bajnoki mérkőzés volt tegnap délután és pedig a Magyar Testgyakorlók Köre és a Fővárosi Torna Club csapatai között a soroksári-ut pá-

Angol, francia és amerikai rendszerű KÉSZPÉNZÉRT félárban: ruházódhatik minden ember finoman és elegánsan az ország-elsősorú Zélinger Samu üzletében

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu mintá gypjuszövetekből mérték szerint készítik: finom öltönyt... 21 frtért nagyon finom prima öltönyt 26

21-26 frt Budapest, IV., (Belváros) Magyar-utca 6. az emeleti termekben. Kézrem-körút és Kosuth Lajos-utca sarkán mellett

inger is
Dvorák
rdon belül
mint a 3
versenyei
din Imre

erenday
országgyű-
Lauber
sabb teen-

y előfutam
10% mp.
Frigyos

re (MAC)
ó (Szegedi)
11.88 m.

drassy-ván-
; könnyen
E). 3. Kó-
armadik.

llya. 1. Do-
adon Géza
ert László

eg. 1. Ko-
n 15 yard-
Lalence

a. 1. Antal
szegedi AC)
36.56 m. 7

burg Fülöp
35% mp.;
ta, Prága).

n díja. 1.
ende Andor
eczeni TE)

zsef főher-
mp., 19 m.
ichneckert
14 induló.
MAC) 30.91
enkó József

szteletdij 1.
% mp.; or-
rel nyerve.
ntal (MTK)
szseb ver-
56 mp., 2
rd, 3 angol

A Magde-
yeny uszónk
eredményt
versenyben.
lmay nagy
chiele előtt
állítva fel a
ideje világ-
meg hiteles
esen kimért
k:

nk (MTK).
35 mp., 2.
g). Halnay
inoka, Mey-

y—Schiele-
chiele (Mag-
TK. csapata

lután Béc-
yban győzte
der Frigyos

Egyetlen
nap delután
és a Póvá-
csári-uti pá-

26 frt
ermekben.
rak mellett

Kedd, október 6

EGYETÉRTÉS

17

lyán. A match 4:3 arányban a MTK. győzelmével végződött. A matchet jellemzi, hogy a bírő három tizenegyes büntető rugást ítelt meg, amelyekből goal lett. A mérkőzés folyamán MTK. volt fölényben. Bírő Fehéry Akos. — Előzőleg MTK. II. 7:1 arányban győz Föv. TC. II. ellen. Bírő Puskás István (Typ.) — A III. csapatok mérkőzését is MTK. III. nyeri 12:0-al. — Egyéb eredmények: UTE.—KAOE. 3:2. — URAK—Budapesti Labdarugó Ifjak 2:1.

Lawn-tennis. Football. Diabolo

Angol és magyar sport és nyári játékok. Lawn-tennis felszerelések. Hítelestett athlétikai sporteszközök. Tornaszerek. Deszák, kajakok, vízisikló, hinta és nyugtatók. Nyaratokba és fürdőbe való szükséges cikkek és szórakoztató játékok. Lampion magnesium lámpa. Tombola. Arjogynék ingyon

VERTÉSZ TÓDOR, BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉR**KÖZGAZDASÁG.****Kereskedők menháza.**

Budapest, október 5.

Egy gyönyörű emberbaráti intézmény-nyel lett gazdagabb fővárosunk: az elaggott kereskedők menházával, melyet vasárnap délelőtt adott át rendeltetésének megteremtője, Hüttl Tivadar, a Budapesti Kereskedelmi Testület elnöke s a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara alelnöke. A gyakorlati kereskedelmi és ipari pályák legnagyobb része nincs nyugdíjhoz kötve s a dolog természetéből folyik, hogy gyakran kerül önhibáján kívül a legszorgalmasabb és legtisztességesebb kereskedő is romlásba, úgy hogy öregségére egy fáradságos élet után is nyomor vár rá. Talán ez is hozzájárul ahhoz, hogy az intelligensebb osztályok iskolázott gyermekei valósággal fájnak a kereskedői pályától. Hüttl Tivadar nemesen érző szíve megérezte azt a nagy igazságtalanságot, amit a sors mostohasága gyakorolt az ilyen önhibájukon kívül nyomorba jutott kereskedőkkel s egy nemes elhatározással megindította ezelőtt husz évvel a menház érdekében a gyűjtést. Egy emberöltő szeretettel és fáradtsággal teljes munkája után ma elérte célját Hüttl Tivadar: a menház büszke palotája készen várja a segítségre szoruló szegény, kereskedőket.

A Hívvölgében, a Tárogató-utca sarkán két szép épület emelkedik, hatalmas kert közepén: a budapesti kereskedők menháza, amelyet a Kereskedelmi Testület építtetett önhibájukon kívül elszegényedett kereskedők részére. Az új menház átadása vasárnap délelőtt ment végbe az érdekelt Kereskedelmi Testület tagjai és nagyszámu vendégek jelenlétében. A modern stílusban épült menház két részből áll, amelynek egyike „Megyeri Krausz Lajos alapítványa” címet viseli, megemlékezésül azért a nagyszabású alapítványt, amelyet néhai Krausz Lajos a Testületnek tett. A menházban van a gondnok és cselédség lakásán kívül 34 külön egyes és 3 kettes szoba a benlakók részére, azonfelül közös társalgó-, ebédlő- és dohányzó-termek, tágas folyosók, fürdőszobák és mellékhelyiségek, továbbá gőzfűtés, villany- és gázvilágítás stb. A vendégeket Hüttl Tivadar elnök és dr. Dalnoky Béla főtitkár fogadták.

Ott látnak többek között: boglári Simon Jakabot, a tőzsde alelnökét, Kuncz Józsefet, az OMKE. alelnökét, Guttman Ádámot, a Kereskedelmi Csarnok képviselőjét, Breitner L. Zsigmondot, lovag Falk Zsigmond udvari tanácsost, Thék Endrét, dr. Hirsch Józsefet, báró gelsei Guttman Vilmost, Mösmer Józsefet, siklósi Tsögl Gusztávot, Klein Józsefet, Szávost Alfonz titkárt, illenczfalvi Linczer Imrét, Vogl Gyulát, Geiger B. Zsigmondot, dr. Strasser Imrét, Girardi Józsefet, Beimel Sándort, Féder Ferenczet, a Ferencz József-kórház igazgatóját, Lux Mihályt stb. stb.

Hüttl Tivadar elnök rövid beszédben üdvözölte a megjelenteket s elmondotta a menház történetét. Husz évvel ezelőtt kezdték meg — ugymond — a gyűjtést s mintegy 600.000 koronát szedtek össze. Néhai Krausz Lajos ezután 500.000 koronás alapít-

ványt tevén, a Testület megkezdte a menház építését. Az 5000 négyszögöles vásárolt telken több mint 600.000 koronáért építették a menházat, amely negyven elaggott kereskedőnek kényelmes, ur ellátást fog biztosítani.

Elmondotta azután az elnök, hogy Bárczy István polgármester kimentette elmaradását s Isten áldását kérte e nemes és humánus intézményre. A társaság tetszéssel fogadta a beszédet s azután az építészek vezetésével megtekintették a kész épületet, amelynek lakói azonban csak tavaszkor fogják pompás lakásaikat elfoglalni.

A Gazdák Értékesítő Szövetkezetének szubvenciója.

Budapest, október 5.

Csak a minap emlékeztünk meg „Az egyenlő elbánás elve” cím alatt arról az akcióról, amelyet a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara indított meg a Gazdák Értékesítő Szövetkezetének állami szubvenciója ellen. A kamara vádjára Szilassy Zoltán, országgyűlési képviselő, a szövetkezet alelnöke hosszabb levelet írt Lánczy Leó főrendnek, a kamara elnökének, amelyben védi szövetkezetét ügyét s kárhóztatja a kamara akcióját. A kamara elnöke ez ügyben kimerítő jelentéstételre szólította föl az ügy előadóját, aki ma készült el jelentésével. A jelentésből az egész ügyről immár teljesen tiszta képet nyerhetünk, még pedig olyant, amely teljesen fedi a kamara eljárását. Mi mindenkor előszeretettel támogatjuk a gazdák érdekeit, aminthogy ez nagy nemzeti érdek is: de éppen ezért ez esetben nem engedjük megtevesztetni magunkat a szövetkezet czime által, mert bebizonyított ténynek vehetjük azt, hogy ennek a cégnek semmivel sincs nagyobb tevékenysége a gazdák körül, mint bármely más valamire való csemege-üzletnek s hogy ez a szövetkezet nemcsak a magyar gazdától, hanem külföldi kereskedőktől és gyárosoktól, sőt még hazai közvetítőktől is vásárol olyan cikkekkel, amelyeket egyenesen a gazdától vehetne. Végül pedig kiemelendőnek tartjuk azt, hogy a cég nemcsak szövetkezeti tagoknak, hanem bárkinek is árusít: szóval közönséges kereskedői tevékenységet fejt ki: vele szemben tehát csak az egyenlő elbánás elvének szabad érvényesülnie, nem pedig különleges kedvezéseknek.

Ezt az álláspontot mindenben igazolja a kamarai előadónak következő jelentése:

„A magyar gazdák értékesítő szövetkezte ellen igen megbízható előkelő társadalmi állású kereskedők sorából érkezett a kamarához az a panasz, hogy 1. rendes kereskedelmi tevékenysége fejében egészen indokolatlanul kap állami szubvenciót, 2. hogy külföldi árukat is forgalomba hozó üzlet léteére oly céget használ, amely annak a látszatnak a keltésére alkalmas, mintha üzletében csakis magyar gazdák termékei értékesítették. Nehogy a kereskedelmi osztálynak egyoldalú információk alapján kelljen e panaszról referálnom, de óvatosságból is szükségesnek tartottam a szóban levő üzletet a helyszínén tanulmányozni s üzletviteléről tapintatosan tájékozódni. E végből a szövetkezet Várház-köruti üzletében alaposan megsejleltem a kirakatot, az árjegyzéket s az áruaktárt, sőt az üzletben vásárlásokat is teljesítettem. Autopsziám eredményeit a következőkben foglalhatom össze: A magyar gazdák értékesítő szövetkezetének Várház-köruti üzlete épp olyan jellegű fűszer- és csemegeüzlet képet mutatja, amilyent a többi hasonló célú jobb cég üzlete mutatnak. Kirakatában magyar gyümölcs, méz, bor stb. mellett hollandi szeszesitalok, angol konzerv-készítmények s egyéb osztrák s külföldi áruk mintái foglalnak helyet. Árjegyzékében semmivel sem több magyar árut és semmivel sem kevesebb külföldi árut hirdet mint más üzletek árjegyzékei. Hirdet ott külföldi tézstanemléket, olasz hán-

tolású rizst, külföldi cognacot stb.-t százzámra. Ezzel szemben megállapítottam más csemegekereskedők üzleteinek és árjegyzékeinek tanulmányozása alapján, hogy a szövetkezet által árusított magyar cikkek mind árusítják a többi nem szubvenciónált fűszer- és csemegeüzletek is. Puhatólóságain alapján megállapítottam, hogy hazai gyártmányunk hirdett jam-jei osztrák gyártásúak, belföldi likörje pedig hideg uton előállított gyártmányok; megállapítottam azt is, hogy a magyar származású árukat sem mind a termelőktől szerzi be, hanem a vásárcsarnokban és mézárásoknál, tehát másodkézből is vásárol. Végre, ami az árakat illeti, sem a magyar termékek nem olcsóbbak a szövetkezeti boltban, mint más csemege-kereskedőknél, sem a külföldi cikkek nem drágábbak, mint az utóbbiaknál, hogy az üzlet semmivel sem ösztönöz jobban belföldi áruk vásárlására, mint akármilyen más üzlet. Sőt ellenkezőleg, azzal, hogy például a husvétli sonkaszezonzónban a prágai sonka kilóját csak 10 fillérrel adta drágábban, mint a kassai sódarát, vagy azzal, hogy francia cognacot 1 koronával ad olcsóbban, mint más üzlet s hasonló más eljárással, mint pld. a külföldi áruknak az üzletben való intenzív kínálásával egyenesen ösztönöz külföldi gyártmányoknak a hazaiak rovására való vásárlására. Ily értelmű referádám alapján hozta meg a kamara kereskedelmi osztálya a lapokban ismertetett határozatát. Az osztály-ülést kenyérligység, kicsinyes féltékenység (amiket Szilassy képviselő ur levelében a szemére hány) annál kevésbé vezethette határozathozatalánál, mert egyetlen üzleti versenytárs azon részt nem vett. Az osztályülés abból indult ki, hogy minden kereskedőnek joga van bel- és külföldi, vagy akár csakis külföldi árut árusítani; de nincsen joga egy üzleti vállalatnak sem — már az ipartörvénynek a tisztességtelen verseny ellen irányuló 59. §-a értelmében sem — magyar gazdák értékesítő üzletének nevezni magát, amikor külföldi árukat is forgalomba hoz. A szubvenció megvonásának a kérését pedig azért ajánlotta a kereskedelmi osztály a kamara teljes ülésének, mert mint a multban is mindig, most is szubvenció adását csakis kivételes esetekben, különleges érdemekért és közérdekű teljesítményekért tart Szilassy képviselő ur indokoltnak. Már pedig tudott levelében e részben a szövetkezet javára mást fölhozni, mint két tény: 1. Azt, hogy a szövetkezet igen sok magyar származású must, baromfit, tojást, tejterméket, mézet, gyümölcsöt, bort, zöldséget és burgonyát ad el; 2. hogy a termelőket az élelmiszerek osztályozása s csomagolása tekintetében kioktatja. A kereskedelmi osztály az üzletviszonyokkal teljesen tisztában lévén, e két érdeme alapján sem tarthatna szubvencióra érdemesnek a szövetkezetet. Hiszen tudvalevő, hogy magyar must minden mézárós, magyar magyart tejet minden tejkereskedő, magyar burgonyát, gyümölcsöt, hüvelyest, zöldséget, magyar bort, tojást, stb. minden élelmiszerkereskedő minden szubvenció nélkül szintén árusít. És közismert tény az is, hogy az élelmiszer osztályozásra s csomagolásra szintén minden kereskedő már a maga jól felfogott érdekében is igen sok fáradtsággal és sok levelezéssel, sőt utasítással is kiszokta oktadni a termelőket s így a szövetkezetnek erre a tevékenységére sem alapítható a szubvenció indokoltsága.

Levele végén a képviselő ur az élelmiszer-drágaságra is rámutat, mint amelylyel szemben a vezetése alatt álló szövetkezetnek méltánylandó törekvései volnának. Ezzel szemben elégséges a szövetkezeti árjegyzéket más fűszerkereskedőkével összevetni s mindenki megállapíthatja, hogy a szövetkezeti árak épp nem olcsóbbak a rendes fűszerkereskedelmi áraknál. Ami egyfelől ékes bizonyosága annak, hogy kereskedelmünkkel lepatnának a vele szemben hangoztatni szokott élelmiszeruzsorás vádak s így nem is szükséges, de nem is lehet az élelmiszereket a fogyasztó és termelő közvetlen szövetkezeti összekötésének ismert receptje szerint olcsóbbítani. Hi-

Reggelizés előtt fél pohár**Schmidthauer-léle**

Használata valódi áldás gyomorhajosoknak és székerezésben szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
8-8 óra alatt tel.
jesen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér.
Nagy üveg 60 fillér.

szen ez — uti figura docet — még állami szubvenzióval sem lehetséges. A tények ily világításában méltán vehető fel azonban az a kérdés, hogy mire jó akkor szegény állampénztárunk pénzét minden közgazdasági hasznosság nélkül ilyen indokolatlan szubvenziókra fordítani? Végül ki kell még térnem Szilassy Zoltán képviselő ur levelének néhány ténybeli és felfogásbeli tévedésére. A képviselő ur a szövetkezet céljaitként a budapesti fogyasztó-közönségnek élelmiszerrel való ellátását állítja oda, továbbá a helyes üzleti elvek követelményeinek mondja azt, hogy a közönség által keresett külföldi cikkeket is kiszolgálja a szövetkezet. Ezzel szemben megállapítom, hogy a szövetkezet alapszabályszerű célja „a szövetkezeti tagok mezőgazdasági terményeit, szeszgyártmányait stb. értékesíteni stb.”. A szövetkezet alapszabályai egyetlen szóval sem emlíkeznek meg a fővárosi közönség approvizionálásáról, mint célról s valószínűleg nem is ilyen címen folyomottak államsegélyért, mert bajos elképzelni is, hogy Budapestnek élelmiszerekkel való ellátásáért (amivel a fővárosi lakosság tízezrei kielégítően foglalkoznak) a kormány szubvenziókra volna kapható. Szubvenzionálással általában csak bizonyos közérdekű áldozatok fejében lehet jogosultsága. Ilyen áldozatszámba mehetne az is pld., ha valamely üzlet lemondana a közönség által keresett külföldi áruk forgalomba hozataláról, amiről lemondani helyes üzleti elvek alapján csakugyan nem lehet. A kereskedők ez üzleti célról nem is mondanak le, de lemondanak ezzel szemben állami pénzsegélyeknek még az igényléséről is.”

Érdeklődéssel várjuk ez ügyben a kormány döntését.

Különmegállapodásu kamatláb változtatása. Pénzügyintézetünk eddig az a szokás divott, hogy a rendestől eltérő, külön megállapodásu kamatlábra elhelyezett betétek kamatlábát akkor, mikor általános kamatlábváltozás állott be a pénzpiacra, szintén megváltoztatták vagy a megállapodást a bankok egyoldalul semmisnek jelentették ki, s a betevőt új megállapodás elfogadására kényszerítették. Egy konkrét esetről kifolyólag a Kuria a pénzügyintézetnek ezt a felfogását megdöntötte és kimondta, hogy a pénzügyintézet betétek kamatlábának hirdetmény útján való leszállítása nem terjedhet ki arra a betevőre, kinek a pénzügyintézet a betéti kamatlábra nézve külön megegyezése van. Ilyen külön megegyezésnek minősítették a pénzügyintézetnek a betevőhöz intézett értesítése arról, hogy a betevő által eredetileg élvezett kamatlábat leszállítja, bár a leszállított kamatláb az általános kamatlábbal megegyezett.

A Pestmegyei Gazdasági Egyesületi ülése. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei Gazdasági Egyesület, ugyis, mint a vármegyei mezőgazdasági bizottsága, ma ülést tartott. A vármegyei alispánja által áttett mezőgazdasági ügyek tárgyalása után gróf Keglevich Gábor elnök indítványára foglalkoztak gróf Dessewffy Aurélnak, az O. M. G. E. elnökségéről történt lemondása ügyével. Az igazgató-választmány őszinte ragaszkodással viseltetvén gróf Dessewffy Aurél személye iránt, bizalommal lévén eltelve elnöki működése tekintetében, határozatilag felkéri gróf Dessewffy Aurélt hogy az O. M. G. E. elnöki székeben maradjon meg továbbra is a magyar gazdák vezéréül. Ezután Serfőző Géza titkár előadásában a „Vinea” borkereskedelmi r. t. és a kormány között kötendő szerződés következett, mely szerződés ellen egyhangulag foglalt állást az igazgató-választmány.

A kereskedelmi alkalmazottak fizetési előlegének visszatérítése. Egy peres ügyből kifolyólag a Kuria kimondotta: A kereskedelmi gyakorlat szerint a főnökök nagyobb előlegeket segédek fizetéséből nem egyszerre, hanem több havi részletekben szoktak levonni. A főnök tehát az adott előleget nem vonhatja le tetszés szerint egyszerre a segéd fizetéséből. Ha az oly főnök, akinek segédje 2000 koro-

nát meghaladó összeggel tartozik, neki fizetési előleg és pénztári hiány címén az eddigi havi 60 korona helyett havi 100 koronát akar a segéd havi 300 korona fizetéséből törlesztés gyanánt levonni, vagy ha az oly segéd, akinek fizetési előlege fél-évi fizetésére rug, váltót kíván, nem követ el oly méltatlanságot, melynél fogva az ipartörvény 95. §. b) pontját lehetne alkalmazni.

A Miskolczi Kereskedelmi Kamara ülése. A Miskolczi Kereskedelmi és Iparkamara szombaton teljes ülést tartott Radványi István kir. tanácsos elnökelete alatt. Elnök a napirend alatt mindenekelőtt örömmel emlékezett meg a bankkardel felbomlásáról. A napirend során foglalkozott a kamara a közadók kezeléséről szóló törvényjavaslattal, nemkülönben a családi otthon (homestead) és a vasárnapi munkaszünetéről szóló törvényjavaslattal. Napirenden volt még a vasérc-kiviteli tarifák ügye is. Ebben kimondta a teljes ülés, hogy a hazai vasipar érdekében fekvőnek tartja a vasérc-szállítási kedvezmények megvonását, illetve a tarifák fokozatos emelését.

Váltótelepítés a postatakarékpénztárnál. A postatakarékpénztár ügyfelei érdekében november 1-től fogva életbelépteti a váltótelepítést. A reform érdekében az intézet körlevelet intézett az összes csekk-számla-tulajdonosokhoz, melyben jelenti, hogy a kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a kir. postatakarékpénztár csekk-számla-tulajdonosai a területekre fizetendő váltókat kiállítás helyett a postatakarékpénztárnál telepíthessék, illetve, hogy a postatakarékpénztár az ilyen telepített váltókat az illető csekk-számlák terhére beválthassa. A váltótelepítési eljárásnál, amely folyó évi november hó 1-én lép életbe, a következő szabályok tartandók szem előtt: A csekk-számla-tulajdonosok minden egyes, a postatakarékpénztárnál való kiállításra telepített váltó fedezete gyanánt a váltó összegéről egy szabályszerű csekket állítanak ki. A postatakarékpénztár a nála telepített váltót természetesen csak az esetben váltja be, ha az illető csekk-számla-tulajdonos a fedezeti csekk beváltására elegendő követeléssel is rendelkezik és viszont a fedezeti csekk kellő időben beérkezett. A posta útján beküldött s a postatakarékpénztár által a fedezeti csekk alapján beváltott váltók összegeit a postatakarékpénztár a belső földre fizetési utalvánnyal, a magyar szent korona országainak területén kívül eső helyekre pedig postautalvánnyal küldi el. Ezenfelül a váltók a budapesti leszámoló egyetben is benyújthatók oly fővárosi pénzügyintézet útján, mely a leszámoló egyetnek tagja. A beváltott váltó valódiságáért a postatakarékpénztár nem szavatol. A postatakarékpénztár minden egyes telepített váltó beváltásáért a csekket kibocsátó csekk-számla-tulajdonosnak — a szabályszerű kezelési díjon és visszafizetési jutalékon kívül — a darabonként és a váltó összegére való tekintet nélkül, 20 fillér beváltási díjat számít fel, mely összeggel az illető csekk-számla esetről-esetre megterhelhetik. A beváltás megtörténtéről a csekk-számla-tulajdonos a számlakivonatból értesül. A beváltott váltót a postatakarékpénztár három évig megőrzi, a számlatulajdonos kívánságára azonban azt neki átvételi elismervény ellenében megküldi.

Csöd. Pfeifer Pál és testvére budapesti bérczég (üzlete VII. ker., Király-utca 2. szám) kereskedő ellen a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék a csödot megnyitotta. Csődbiztos: dr. Somoskeőy Dezső kir. törvényszéki bíró, tömeggondnok: dr. Pollák Imre ügyvéd, tömeggondnok-helyettes: dr. Dohány Sándor ügyvéd. A követelések bejelentésére november 4., felszámolási tárgyalásra december 3., a csödválasztmány megválasztására december 5. tűzött ki határidőül.

A magyar gazdák iparpártolása. A magyar mezőgazdasági gépipar a legjobbak közé tartozik az egész világon s ebből a termelési ágból valóban nagy kivitelünk is van. Annál meglepőbb, hogy a külföldi gépgyárak ügyes ügynökeik révén még

mindig 13 millió korona értékű mezőgazdasági gépet tudnak nálunk elhelyezni. Ennek megakadályozására ujabban nagyobb figyelmet érdemlő rendelettel Darányi földművelésügyi miniszter hívja fel az összes gazdasági egyesületeket, gazdasági iskolákat, ménésbirtokosokat, hogy jövőben mezőgazdasági gépszükeleteiket hazai gépgyárakban vegyék meg. A gazdasági egyesületek hazafiságára appellál a miniszter, hogy a gazdák között széles körben terjesszék a rendeletét. A miniszter többek között ezeket mondja:

— Az O. M. G. E. részéről hozzám juttatott statisztikai adatokból sajnosan győződtem meg arról, hogy a magyar gazdatársadalom részint alaptalan előítélet folytán, részint a hazai érdekek nem megfelelő méltatása miatt, mellőzve a hazai beszerzési forrásokat, külföldi czegeknél tízenhárom millió korona értékű gazdasági gépet s eszközt szerez be. Mint arra hivatott tényezőhöz fordulok, hogy a gazdákat a télen rendezni szokott gazdasági kurzusokon a magyar gyári beszerzési forrásokra hívják föl.

A miniszter egyben hazai mezőgazdasági gépgyár-czegek jegyzékét teszi közzé s hogy e tekintetben minden jogosult érdek kielégítették, fölkérte a kereskedelemügyi minisztert, hogy a már rendelkezésre átadott czegegjegyzéket a létesülő új és ajánlható gyári vállalatokkal időnkint egészítse ki. A kereskedelemügyi kormány készségesen siet a földművelésügyi miniszter hazafias intenciói támogatására és az ujabban létesült vállalatokkal együtt harminezredgy hazai beszerzési forrást jelöl meg, ami elég nagy választék arra, hogy a magyar gazda itthon vegyen gazdasági gépet és eszközt s ne adja pénzét ilyenért külföldre.

Kiállítás Segesvárott. Segesvárról jelentik: Az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület tegnap tartotta itt a vármegyei ház disztermében évi közgyűlést, amely gyümölcs-, baromfi- és házi-ipari kiállítással kapcsolatos. A közgyűlésen a földművelésügyi miniszter képviselőjében Apáthy Péter főispán jelent meg. A közgyűlésre és a kiállítás megtekintésére igen számosan érkeztek.

Vége a viharágyzásnak. Öt teljes esztendő kellett hozzá, hogy rájöjjenek az illetékes körök arra, hogy a felhő ellen való ágyzás teljesen céltalan dolog. Pár hónap előtt a hadügyminisztérium próbákat tett, hogy csakugyan érdemes-e olcsó löport bocsátani a községek rendelkezésére. A próbának az az eredménye volt, hogy a hadügyminisztérium ártírt a földművelésügyi miniszternek, — hogy a céltalan ágyzás céljaira puska-
port többé nem ad. A községek, mikor a hadügyminisztérium elhatározása tudomásukra jutott, a hegyvidékekről egész küldöttségjárást rendeztek a miniszterhez, előadták, hogy gyakorlati tapasztalatuk szerint igenis az ágyzásnak mindenkor megvan a kívánt eredménye. E küldöttségjárás azonban nem használt, a hadügyminisztérium megszüntette az olcsó puska-
port, ennek folytán a földművelésügyi miniszter a legutóbbi napokban a következő rendeletet bocsátotta ki:

A legszűkebb körben való közhírré tétel végett az 1900. évi 45.799. sz. rendeletem kapcsán értesítem a törvényhatóságokat, hogy mintán a cs. és kir. közös hadügyminiszter ur a viharágyzás cél-szerűtlenségére való hivatkozással a viharágykkal való védekezéshez szükséges kedvezményes áru löpor további szállításának beszüntetését elhatározta, magam részéről a kedvezményes áru löpor beszerzésének módjait megállapító 45.797/900. sz. rendeletemet egyidejűleg hatályon kívül helyeztem, illetve fenti rendeletemben megnevezett egyesületek, intézmények és közegektől a löpor beszerzésére feljogosító igazolványok kiállítására részükre adott megbízásokat egyidejűleg visszavonom.

A budapesti kereskedelmi és Iparkamara és a szákkölcsönző-telepek. A kereskedelemügyi miniszter a szákkölcsönző üzletek működését munkaségességi szempontból szabályozni és az iparfelügyelők ellenőrzése alá helyezni szándékozván, az ez irányban teendő intézkedésekről a kamarát véleményi jelentés-

SZÉN, koks, briket, antracit összes gazdasági, ipari és házi célokra
Telefon: Detall 26-27. 75-26, Engros 164.

27701

Radnay Károly
BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.
Sürgönyozim: ANTRACIT BUDAPEST

tevésre szolgáltatta fel. Ezek az intézkedések volnának egyebek között: a telepek helyiségeiben porológépeknek és exhaustoroknak a kötelező alkalmazása, kizárólag világos és jól szellőztethető helyiségek használata, ezeknek megfelelő időben való szellőztetése, locsolása és kitakarítása, csak 16 éven felüli munkások foglalkoztatása és munkaközben köpenynyel és sapkával való ellátása, mosdóvíz, szappan, kefe, törülköző, pohár rendelkezésre bocsátása stb. A kamara az érdekelteket szakkörök meghallgatása után a tervezetet tárgyalás alá vevén, konstatacióval, hogy az abban foglalt intézkedések, az első helyen említettek kivételével, helyénvalóak és indokoltak, azokat a szóban levő üzemek tulajdonosai részében már eddig is fogantatosították, az elrendelés után pedig mindenre pontosan betartani fogják. Az első intézkedés azonban, i. e. a porológépeknek az alkalmazása nem indokolt, a gyakorlatban kereszttől sem vihető, főleg pedig olyan természetű, hogy a szóban levő üzemek folytatását lehetetlenné tenné. A porológép igénybevételével ugyanis egyfelől a jelenlegi munkának a negyedrésze sem lenne elvégezhető, másrészt pedig a jelenleg 5 évig használható zsákokat a porológéppel való kezelés 1 év alatt teljesen tönkretenné. Hozzájárul ehhez, hogy ezek a gépek szerfölött drágák, darabonként 2—3000 koronába kerülnek és hogy azokból a munkaszékhelyen nem is egyet, hanem legalább tízet kellene alkalmazni egy-egy üzemben. Erre pedig gondolni sem lehet, nemcsak azért, mert több ilyen gépet egyetlen üzemben sem lehetséges a kellő tér hiánya miatt elhelyezni, hanem azért sem, mivel a gépek beszerzése a szóban forgó üzemek jövedelmezőségével arányban nem levő nagy befektetést igényelne. A jövedelmezőséget, vagyis a minimális költségszámot emelni viszont annál kevésbé lehet, mert a költségszámok könnyen megszerzethetők Ausztriából, ahol azok hasonló rendelkezéssel megdrágítva nincsenek. Ezek alapján a kamara azt a javaslatot terjesztette a miniszter elé, hogy a tervezett szabályozás megvalósítása esetében a porológépek kötelező alkalmazásának az elrendelése a szóban levő üzemek fenttarthatása érdekében mellőztessék.

Azok a városok a hova szerb vágott hus behozható. Magyarországon: Budapest, Szeged, Temesvár, Arad, Fehértemplom, Versecz, Pancsova, Temeskubin, Ujvidék, Szabadka, Pécs, Pozsony, Komárom, Győr, Fiume, Kassa, Zimony, Eszék, Zágráb, Mitrovicza, Karlóca, Varasd. Ausztriában: Wien, Wiener-Neustadt, Linz, Steyr, Salzburg, Graz, Innsbruck, Trieszt, Prag, Pilsen, Eger, Budweiss, Teplitz, Karlsbad, Marienbad, Aussig, Reichenberg, Warnsdorf, Brünn, Olmütz, Mähr.-Ostrau, Troppau, tehát 44 város.

Halászlé hírek. Az Esztergomi Halászléi Társulat Esztergomban tartott évi rendes közgyűlést Wimmer Imre polgármester vezette. A társulati jelentés visszapillant a társulat 10 évi működésére és a szerzett tapasztalatokra. Leírja a rablóhalászat megszüntetésére és az üzemi rend- és végrehajtására nézve fogantatosított intézkedéseket. Ezek közül különös elismeréssel emlékezik Esztergom város rend-örkaptányának eljárásáról, aki a tilami idők beálltával felméri a halászlé készletét, időnkint ellenőrzi annak apadását s amennyiben halas-gazdaságból származó halakat hoznának, azok minőségét és mennyiségét pontosan nyilvántartásba veseti. A tilami idők beálltával őrizet alá veszi a halászlé

összes hálóját olyformán, hogy amikor a hálók kiszáradtak, azokat lepecsételteti, ugyancsak összegyűjti és folytonosan felügyelteti a halászlésőnokokat is. Megállapítja a jelentés, hogy a halállomány gyarapítására a m. kir. földművelésügyi minisztertől kapott fogassülő-ikrák révén, amelyeket a társulat a legnagyobb gondnal kiköltetett, a szálló a társulati szakaszon határozottan szaporodott és jelenleg közepes állományt alkot. Gondoskodtak állandó örök alkalmazásáról, valamint az egységes bérbeadás életbeléptetéséről és ivadéknevelő telep létesítéséről.

Az iparegyesület ösztöndíjai. Az Országos Iparegyesület az éremjuttalmakon kívül a folyó évben hat ösztöndíjat fog kiadni. A Szabóki-ösztöndíjra bármely iparágbeli segéd, a Hauszmann-ösztöndíjra építő-ipari alkalmazottak, az Erdélyi Erdőipar R. T. ösztöndíjára faiparosok, a Zetel Gyula-ösztöndíjra grafikai munkások, a Posner-ösztöndíjra példás viseletű tanoncok, végül a Kovács-féle jutalomra férfiszabó-tanoncok pályázhatnak. A bélyegnélküli és okiratokkal felszerelt pályázatokat a folyó év végéig kell az illetékes kereskedelmi és iparkamara után az Országos Iparegyesülethez beküldeni. Bővebb felvilágosítással az iparegyesület irodája szolgál.

Sorsolás. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület nyerevény-kötvényeinek október 5-én délután 4 órakor megtartott sorsolásánál 600.000 koronás nyerevény a 4281. sor 15. sz. sorsjegyre, az 50.000 koronás nyerevény a 199. sor 46. sz. sorsjegyre, a 20.000 koronás nyerevény a 5698. sor 30. sz. sorsjegyre esett.

VIZÁLLÁS.

m á l e r		u n t e r	
okt. 5. okt. 8.		okt. 5. okt. 8.	
Duna	0,79 0,85	Déva	0,08 0,18
Passau	1,74 1,86	M. Szabolcs	0,28 0,29
Linz	0,80 0,78	Tolnacs	0,51 0,56
Pács	0,57 0,57	V.-Nemény	0,10 0,12
Pozsony	0,88 1,00	Tokaj	0,18 0,08
Komárom	6,80 2,01	Tiszafüred	0,16 0,84
Budapest	1,28 1,40	Szolnok	1,93 1,22
Pács	0,68 0,70	Csongrád	0,15 0,75
Mohács	1,53 1,54	Szeged	0,57 0,47
Gömbös	2,03 2,10	T.-Ecsé	0,90 1,10
Ujvidék	1,20 1,35	Titell	1,14 1,14
Pancsova	0,82 0,88	Óndava	0,40 0,40
Ósrova	1,05 1,18	Tanoly	0,85 0,86
Morvaújfal. (Széna)	0,25 0,18	Rodrog	1,18 1,18
Zselica	0,12 0,18	Sajó	0,01 0,02
Troncsón	0,08 0,21	Hernád	0,84 0,25
Szered	0,88 0,46	Bereettyó	0,32 0,32
Szt.-Göthárd	0,50 0,40	Kőrös	0,10 0,28
Győr	1,55 1,67	Csúcsa	0,35 0,34
Varasd	1,22 1,22	N.-Várad	0,18 0,18
Záhány	0,26 0,64	Belényos	0,28 0,36
Berec	0,36 0,10	Tonke	0,26 0,26
Eszék	0,48 0,56	Gurhatone	0,60 0,61
M.-Szerdah.	0,34 0,36	Borosjenő	0,52 0,52
Zágráb	0,10 0,10	Bákás	0,56 0,10
Szécsék	1,02 0,95	Gyoma	0,44 0,10
Mitrovicza	0,48 0,45	Gy.-Fehérvár	0,10 0,10
Déva	0,10 0,51	Branyicska	0,10 0,10
Szalnár	0,08 0,08	Sohorsán	1,40 1,40
N.-Máltény	0,40 0,40	Arad	0,50 0,48
Latorca	0,10 0,15	Makó	0,36 0,32
Munkács	0,10 0,10	K.-Köstely	0,37 0,10
Homonna	0,10 0,20	Kiszertó	0,94 0,92
Perocseny	0,10 0,04	Temesvár	0,90 0,98
		Bécskerék	

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
Kiadótulajdonos:
A Magyar Ujságkötő Részvénytársaság.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

GYÓGYITHATÓ A SÉRVEZ?

A kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Bármelek díjtalanul zárt borítékban megküldi.
POLLITZER SÉRVAULATORIUM
speciális orvosi rendelő-intézet
Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., félemelet.
Egész nap orvosi tanácsadásra rendelés.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

A budapesti áru- és értéktőzsde a mai izraelita ünnep miatt zárva volt. A magánforgalomban az irányzat eleinte nyugodt volt, később azonban azon hirre, hogy Bulgária királysággá kiáltott ki, az irányzat a külföldi tőzsdékkal egyetértően ellanyhult és az értékek árfolyamai élénk üzlet mellett 3-4 K-val hanyatlottak. Kötetett: Osztrák hitel 638.75—632.50, Magyar hitelrészvény 638.75—632.—, Jelzálogbank 430.—427.—, Rimamurányi 557.50—554.50, Államvasut 691.—687.50, Közuti vasut 552.—550.50, 4%-os magyar Koronajáradék 92.— K.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, október 5. A politikai helyzet még folyton tartó bizonytalansága a mai tőzsdén nagyon lehangolta a piacot és az irányzat általánosan elanyhult. Mindazáltal annak a reményében, hogy a különböző kérdéseket kielégítő módon meg fogják oldani, az eladások nem öltöttek nagyobb mérvet. A vezetőértékek közül hitelrészvény nyugodt forgalmánál 5 koronával, osztrák-magyar államvasuti részvény 3 koronával hanyatlott. Az első eladások lebonyolítása után valamivel nyugodtabb felfogás lépett előtérbe. A tőzsdén kívüli álló körök nagyon csekély eladásokat eszközöltek és a járadékpiaczen mutatkozott kínálat. A korlátértékek közül keveset bocsájtottak áruba. A keleti vasuti részvényekben, néhány bank- és ipari részvényben kevéssé változott árfolyamok mellett eszközölték a tranzakciókat. Magyar koronajáradékban néhány kötést a legutóbbi árfolyamon eszközöltek. Három százalékos déli vasuti elsőbbségek, orosz járadékok és török sorsjegyek valamivel alacsonyabban állottak. A déli tőzsde hitelrészvényekben eszközölt helyi eladásokra a vezető értékek újabb gyengülésével inqult. A piac irányzata később is lanyha maradt.

11 órakor: zárulnak
Osztrák hitelr. 638.25, Magyar hitelr. 742.—, Länderbank —, Államvasut 692.—, Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 123.50 —, Alpési bányatársulat 663.50, Rimamurányi 559.—, Májusi járadék 95.50, Magyar koronajár. —, Orosz érték —, Török sorsjegy 182.—, Német márka 117.42.

1 órakor jegyezték:
Osztrák hitel 636.—, Magyar hitel 740.—, Länderbank 437.—, Unio-bank —, Államvasut 690.—, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 122.50, Gözhajó —, Alpési bányarészvény 662.—, Májusi járadék —, Magyar koronajáradék —, Török sorsjegy 181.25, Német márka 117.42, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 557.—, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum —.

Bécs, október 5. (Osztrák értékek zárulata.) 4-2 százalékos papír-járadék 95.40, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.35, 1860-as sorsjegy 151.25, Osztrák hitelsorsjegy 472.50, Angol osztrák bankrészvény 295.—, Bécsi Bankverein 512.25, Osztrák-magyar bank 1745.— Déli vasut 122.25, Dunagözhajózási társ. 990.— Dohány rész. 370.— Cs. k. arany (vert) 11.27 Német bankv. 117.40 Osztr. Lloyd 428.— 4.2 száz. ezüst. jár 95.40—98.55, Osztr. koronajáradék 95.78, 1864-es sorsjegy 261.25, Osztrák hitelintézeti részvény 632.50, Unio-Bank 543.—, Osztrák Länderbank 433.50, Osztrák-magyar államvasut 687.50, Elbavölgyi vasut 448.—, Alpési részvény 659.50, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 239.42, Lipótkohó —, Töröksorsjegy 177.—, Nyomott.

Bécs, október 5. (Magyar értékek zárulata.) 4 százalékos arany-járadék 110.50, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 145.—, Magyar hitelbank részvény 139.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény —

ÉLŐESZKÖZÖK
EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTÉLEPÉN
BUDAPEST, III. Erzsébet-körut 29.sz.

VIDEKI NEORENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJELEZÉK 2000*RAJZZAL BERMENTVE KÜLDETIK.

Rimamurányi 557.—, Magyar cukoripar —.—, Adria hajózási részvénytársaság —.—, Magyar koronajáradék 92.—, 4 százalékos magyar földterem. kötv. —.—, Magyar nyer.-k. sorsjegy 185.50, Kassa-Oderbergi vasutársaság —.—, Magyar jelzalogbank 426.—, Magyar keresk. bank —.—.

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás
SALVATOR
Vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.
Főraktár Budapeston: RDESKUTY L.-nél.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, október 5. (Tőzsdejelentés.) A Balkánról érkező nyugtalanító hírek hatása alatt a spekuláció eladásokat eszközölt, amelyek a forgalom egyes térein elégethő érezhető árfolyamcsökkenéseket eredményeztek, annál is inkább, mert a zsidó ünnepek miatt a tőzsde gyéren volt látogatva. Ennek folytán New York szilárd irányzata nem érvényesült. Bankok, bányáértékek, amerikaiak, hajózási és villamossági értékek az első tőzsdeidőben százalékos árvesztéseket szenvedtek. Járadékok közül a 3 százalékos német birodalmi kölcson és 1902. évi oroszok fél százalékot veszítettek. A további folyamatban az árfolyamok kisebb arányú ingadozások mellett megtartották ezen leszállott színvonalukat. A független bolgár királyság proklamálása, amelyre el voltak készülve, nem tett különös benyomást, sőt bányá és villamossági értékek javultak is valamivel. A zárlat hangulata kedvező. A készpénzpiac iparértékei legnagyobb részt szintén veszítettek, de általánosságban nagyobb ellentállóképességről tettek bizonyosságot. Magánleszámitolási kamatláb 2 $\frac{1}{2}$ százalék.

Zárlatok jegyzetük: 4-2 százalékos papíriáradék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.40, osztrák hitelrészvény 200.—, Déli vasut 23.10, orosz bankjegyek 214.40, 4 százalékos új orosz kölcson 75.—, Disconto Commandit 178.25, Dinamitruszt 158.25, Harpeni 204.—, Unifikált török járadék 93.60, 4-2 százalékos ezüst-járadék —.—, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.—, Magyar koronajáradék 92.—, Osztrák-magyar

államvasut 147.80, Bécsi váltóár 85.10, Olasz járadék 104.10, Alt. villamossági Edison 225.50, Gelsenkircheni 192.75, Laurakohó 206.50. Bányadt.

Frankfurt, (Zárlat.) október 5. 4-2 százalékos papíriáradék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.80, 4 százalékos magyar aranyjáradék —.—, Osztrák hitelintézeti részvény 202.50, Osztrák-magyar államvasut 148.50, Északnyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 203.85, Bécsi Bankverein 140.75, Villamos részvény 146.—, 3 százalékos magy. aranykölcson 76.90, 4-2 százalékos ezüstjáradék 98.90, Osztrák koronajáradék —.—, Magyar koronajáradék —.—, Osztrák-magyar bank 125.30, Déli vasut részvény 23.20, Elbevolgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 85.125, Párisi váltóár 811.83, Union bankrészvény —.—, Alpesi bányarészvény —.—, Igen csendes.

Hamburg, (Zárlat.) október 5. 4-2 százalékos ezüstjáradék 99.—, 1860. sorsjegy 153.—, Déli vasut 22.90, 4 százalékos aranyjáradék 98.50, Osztrák hitelrészvény 189.50, Osztrák-magyar államvasut 147.75, Olasz járadék 103.15, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.—, Nyugodt.

London, október 5. Angol consol 85.

Páris, okt. 5. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.10, Osztr. aranyjáradék —.—, Magyar aranyjáradék —.—, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről —.—, 4 százalékos Olasz járadék 103.10, Déli vasut elsőbbségi kötv. —.—, 5 százalékos marokkói járadék 510.—, 4 százalékos 1890. Román kölcson 95.50, 4 százalékos Kons. amort. román járadék —.—, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. —.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 99.—, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 520.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —.—, 4 százalékos spanyol járadék 947.20, 4 százalékos unifikált török jár. 87.25, Török sorsjegy 165.75, Török dohányrészvény 395.—, Osztrák földhitelintézet 1135.—, Osztr. Länderbank 471.—, Magyar Jelzalogbank —.—, Banque de Paris 1475, Banque Ottomane 672.—, Osztr. magyar államvasut 740.—, Déli vasut 128, Meridional vasut 650, Keleti vasutak —.—, Waggon Lits —.—, Hartmann gépgyár 611.—, Rio Tinto 17.04, Sucrerie d'Égypte 35.—, Tula 269.—, Thomson Houston —.—, Urikányi köcszén 167, Chartered 23.—, De Beers 337.—, East Rand 111.—, Jagersfontein 115.—, Transvaal Consols —.—, Transvaal Land Company 65.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.—, Váltó német piacokra (rövid) 123.25, Váltó Bécsre (rövid) 104.81, Váltó Belgiumra (rövid) $\frac{3}{8}$ s. Olasz aranyváltó (rövid) $\frac{1}{8}$ s. Váltó Svájcra (rövid) $\frac{1}{8}$ s. Csek Londonra 251.05, Magánkamatláb 2. Kissé javult.

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —

Írta: FRED. VILLER.

NYOLCZADIK FEJEZET.

A letartóztatás.

— A színész eltűnt, fogalmazó ur! — E szavak keltettek fel másnap reggel hét órakor. Az ágyam mellett ott állt legmegbízhatóbb emberem, Kolstad, olyan arccsal, mely a rendesnél is hosszabb volt.

— Mit mond?! Meg hagyta szökni? Ez...

— De ki is hitte volna, hogy...

— Jó, egyelőre menjen a másik szobába és igyék egy csésze kávé; addig felöltözködöm és akkor majd beszélünk az ügyről.

Egy rendőrtisztviselő élete nem mondható nyugodtnak és alantasaimnak parancsuk volt, hogy minden habozás nélkül keressenek fel a lakásom, bármilyen időszakban, ha fontos jelenteni valójuk van. Ez tehát nem volt az első eset, hogy az ágyban leptek meg; de egy jelentést nem lehet komolyan venni, ha az ember hanyatt fekszik, egy hosszú rendőr pedig ott áll előtte, — félbeszakítottam tehát a jelentést, míg felöltözködöm. Azonban ez nem tartott sokáig.

Háziasszonyom ezalatt igyekezett a lesújtott detektív kávéval és más jófélékkel megtraktálni; de a család ugylátszik elvette az étvágyát; legalább mikor én beléptem, nem volt képes egy falatot lenyelni; mindjárt kezdte:

— Azonnal leadhatom a rapportot, fogalmazó ur és elmondhatom, milyen gyalázatosan becsaptak... Hogy egy ilyen szoknyavadász, pomádés ficsur így elbolondít engem, aki huszonhét éve vagyok a rendőrség szolgálatában...

— Ne aggódjék, kedves Kolstad, — szoltam közbe megnyugtatólag, mert emberem annyira izgatott volt, hogy nagy fáradtsággal tudta csak

magát kifejezni, — megfogiuk öt nemsokára, ha szükségünk lesz rá. Megvagyok róla győződve, hogy nem a maga hibája, ha egyelőre ellillant; igyék még egy csésze kávé és beszéljen tovább.

— Köszönöm, nem kérek kávé. Hanem elmondom a rapportot. Fogalmazó ur tudja, hogy tegnap parancsom volt a színészt megfigyelni és ha távozni akarna a városból, akkor letartóztatni. Az első órákban nem volt nehéz őt őrizni, mert a Tivoli étterem egy külön szobájában volt együtt nyolcz-tíz színész barátjával. Legfinomabb ebédet ették végig és annyi pezsgőt ittak, hogy szinte rosszul lettem, mikor megláttam, mennyi üres üveget hoznak ki onnan. Ismerem a főpinczért és mialatt azok ittak, én beszéltem vele. Fredriksen fizetett mindent...

— Biztosan tudja, hogy ő fizetett?

— Igen, fogalmazó ur! A központba telefonáltam és az újabb alkalmazottak egyikét küldték segítségemre. Felváltva figyeltünk, mialatt azok ott ettek-itak. Ebéd után kávé rendeltek és különféle likőröket és ez így tartott délután hat óráig. Ekkor Fridriksen hazament Russe-lök-ut 44. szám alá és otthon maradt kilencz óráig. Ezalatt ugylátszik aludt, mert teljesen józannak látszott, mikor az utcára lépett, holott alaposan részeg volt, mikor a tivoliból hazament. Egy nagy kékítaska volt a kezében és ugyanabban a ruhában, melyben délután is volt.

— Uj volt a kékítaska?

— Igen, vadonatúj, de hallgassa csak, milyen agyafúrt ravasz ficzkó ez; fölment a sarkig, ahol bérkocsialomás van és beült egybe. Én és a fiatalabb társam egy másik kocsiba ültünk és követtük. Hogy észrevett-e bennünket, vagy sem, azt nem tudom megmondani. Egy nagy darabon visszamaradtunk, hogy gyanut ne fogjon. Mindjárt a Viktória-szállodába hajtatott; ott láttuk bemenni a kapun. A kocsis az üres kocsival mindjárt tovább hajtatott. Én azonnal a portáshoz mentem és megkérdeztem a vendég nevét, aki most jött a szállóba és hogy milyen szobát vett ki. A portás, ki új alkalmazott és

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102-39.

Gyógyítványozók:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Gőzsavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria.)
— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektus.

Ideggyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdés (Paralysis).
degfájdalmak, idegcsábák (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelő-sorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, huygsavas lerakódások, izületi és csontbajok).
Székrekedés.
Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbeteg, vérszegénység, Bőrbajok. Bőrvészketeg
Hajbetegségek (Hajhullás, kopasztság.)
Aranyeres csomók.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskonzumvásár.

Budapest, okt. 5. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 323 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1789 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 2112 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladatott 1788 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 324 drb sertés, — darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirterítés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül életsulyban 97-102 fillér, életsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, — fillér, életsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, életsulylevonással 122-132 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig —

nem ismerősöm, azt felelte, hogy a pinczér ebben a pillanatban van bent a vendégkönyvvel és a vendég a 47-es szobát kapta. Nem mondta, hogy meddig marad s egyáltalán semmi különösebb megjegyzést nem tett. Egyelőre tehát a madaram biztos volt. A portásnak megmondtam, ki vagyok és meghagytam neki, hogy telefonon értesítsen, ha az utas el akarna utazni, azután a fiatal társamat odaállítottam a ház elé, én pedig hazamentem egy kicsit pihenni. Fél tizenegy órakor csegetett a portás és tudósított, hogy a 47-es szoba vendége éppen most kért kocsit, mert az éjeli vonattal Svédországba akar utazni. Hiszen ön is tudja, fogalmazó ur, a vonat tizenegy óra öt perczkor indul, ugy hogy alig volt időm az állomásra jutni; de meg voltam róla győződve, hogy a másik hivatalnok követte a színészt és így ketten letartóztathatjuk. Hét perczcel tizenegy óra előtt értem ki a pályaudvarra; de sem a színész, sem a rendőr nem volt látható. Egy perczcel a vonat indulása előtt átnéztem egy vasuti tisztviselő társaságában az összes kocsikat. Színész nem volt! Az első osztályban volt egy utas; azt mondták, hogy D... miniszter Párisból. Bementem és megnéztem — tényleg ő volt.

Ismeri D... minisztert? — kérdeztem Kolstadot.

— Persze, hogy ismerem, de csak kinézés után; hiszen éppen úgy néz ki, mint Peter Gynt a színházban, azaz nem a darab elején, hanem a harmadik és negyedik felvonásban.

Elnevettem magam.

— Lásza Kolstad! Boszantó dolog, ha színészekkel van dolga az embernek. Azáltal, hogy a színész eljátszotta régi szerepét a Peter Gyntból, megtévesztette magát.

— Ugy van. De az ördögbe is, ki gondolhatta...

— Ebben igaza van. De hogyan lehetséges az, hogy a segédje nem követte őt a szállodából?

(Folyt köv.)

fillér, életsúlylevonással 122-132 fillérig, könyvny 220 kg.-ig
 fillér, életsúlylevonással
 fillér, Hüssertés, nehéz 300 kilogrammon felül
 fill.-ig, könyvny 140-300 klgr.-ig.
 fillérig, életsúlylevonással fillér.
 Belföldi süldő fillérig, horvát süldő fillérig.
 Malacz fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, élsúlyban értendők. A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 4. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Rozinay István budapesti tudományegyetemi műszaki felügyelőt a VIII. fizetési osztályba, Fröhlich Ottót a székelyudvarhelyi róm. kat. főgimnáziumhoz, a fennálló szerződésből kifolyólag, rendes tanárrá, Radó Endre okleveles tanárt a nyiregyházi ág. hitv. ev. főgimnáziumhoz, a fennálló szerződésből kifolyólag ideiglenes rendes tanárrá, Kemény István vallás- és közoktatásügyi minisztériumi számtiszt, Szűcs Győző, a vallás- és közoktatásügyi minisztérium számvevőségéhez szolgálatlétre beosztott közalapítványi irodasegéd-tisztet, továbbá Hevesi Balázs, Katona János, Lukácsi Mihály, Szemelrock Fülöp, Szűcs Ferencz igazolványos altiszteket a vezetőse alatt álló minisztérium segédhivatalához ideiglenes minőségű irodasegéd-tisztekké; a pozsonyi itélőtábla elnöke Trosztler Oszkár jogszigorlót a pozsonyi itélőtábla területére díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

Athelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Marosi Béla abonyi állami polgári iskolai rendes tanítót ugyanebben a minőségben a kassai állami polgári fiúiskolához, Kiss Gábor ujszentannai állami polgári iskolai rendes tanítót ugyanebben a minőségben az abonyi állami polgári iskolához helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Czervenkovics Milán prónyafalvi lakos „Császár“-ra, kiskoru Goldstein Imre mezőhegyesi lakos „Horvát“-ra, Goldstein Sándor verseczi lakos „Győri“-re, kiskoru Grün Vilmos kövesfalvi lakos „Gosztonyi“-ra, Hauptmann Mihály dömsödi lakos saját, valamint Ignác, Mihály, és Lidia nevű kiskoru gyermekei „Kapitány“-ra, kiskoru Gabkó (Suhaj) József lévai lakos „Lónyai“-ra, Gold Ferencz bodrogkereszturi lakos „Arany“-ra, kiskoru Berger (László) István kolozsvári lakos „Biró“-ra, kiskoru Hexner Artur rózsaszevi lakos „Halmos“-ra, Halbróth Márkus zagyvaszentjakabi lakos „Nádas“-ra, Gajdos György lesonczi lakos „Gömöri“-re, Hausknecht István kispesti lakos saját, valamint Mária, István és János nevű kiskoru gyermekei „Halmos“-ra, Bartyuk István szeghalmi lakos „Bárdos“-ra, Gerschbán József kezei lakos „Gerébi“-re, kiskoru Gavallér István kecskeméti lakos „Gál“-ra, kiskoru Czeizler Pál egri lakos „Czobor“-ra, Ilovszki Ede kecskeméti lakos, valamint Ilovszky Olga nevű kiskoru gyermeke „Gömöri“-re, Faránki Imre bécsi lakos, valamint László, Mária, Zsófia, Juliánna, Imre és Gábor nevű kiskoru gyermekei „Nagy“-ra, kiskoru Koczák Erzsébet gál- szécsi lakos „Barná“-ra, kiskoru Bienenfeld Jenő alsó- lendvai lakos „Bokor“-ra, kiskoru Goldstein Ede, Béla és Jenő zsáki lakosok „Győrfi“-re, kiskoru Friedländer Sándor bergszázi lakos „Fodor“-ra, kiskoru Czier József gyimesbükkői lakos saját, valamint Mária, József, István, Gizella, Firtelmeiszter Juliánna, Firtelmeiszter Ignác és Firtelmeiszter András nevű kiskoru gyermekei „Mester“-re, kiskoru Imre Irma debreczeni lakos „Gáspár“-ra, Fink Katalin Anna duna-

bogdányi lakos „Farkas“-ra, Heinisch József kispesti lakos „Nádor“-ra, Blau Lipót budapesti lakos, valamint Klára, Erzsébet és Magdolna nevű gyermekei „Bartá“-ra, Weisz Ignác budapesti lakos családi nevének „Vágy“-ra kért átváltoztatását megengedte.

Alapítványi hely betöltése. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a siketnémák jolsvai államilag segélyezett intézeténél megüresedett Cházár András-féle alapítványi helyre Dorkin András siketnéma gyermeket nevezte ki.

Pályázatok. A budapesti itélőtáblánál egy itélőtáblai bírói a mócsi adóhivatalnál pénztárnoki, a budapesti vidéki pénzügyigazgatóság kerületében Kiskunfélegyháza székhelyvel pénzügyi számellenőr járási számvevői állásra 2 hét; a budapesti és csikszeredai törvényszéknél irnoki, Tiban (Ungvármegye) postai ügynöki, Sopron városánál katonai ügyosztály-főnöki állásra 4 hét; a m. kir. Kuriánál és a turócszentmártoni járásbírósnál szolgáló állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. október 5-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban száraz, tulnyomóan derült és nappal enyhe idő uralkodott. A hőmérséklet maximuma: Fiumében 28 C°, minimuma: Botfalun 0° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változókéony idő várható némi hűsüléssel és északon meg keleten elvélte esővel.

Állomás	Legmagasabb hőmérséklet Celsius szerint	A hőmérséklet csökkenése Celsius szerint	Szélirány és erője	Felhőzet		Hőmérséklet	
				Felhőzet	Csapadék mm.	max	min.
A.-Szlátina	64.4	6.2	NE	4	0	19	5
Ungvár	66.6	5.4	NE	1	0	20	5
Késmárk	61.9	5.0		1	0	21	4
Losonc	61.5	5.4	SW	1	1	22	3
Ógyalla	62.5	7.4		0	0	26	5
Budapest	61.9	17.2	W	0	0	24	13
Berény	63.4	10.8	W	1	0	24	8
Keszthely	63.8	10.6	W	0	0	22	6
Pécs	64.4	11.4	W	3	0	21	10
Zágráb	64.8	10.2		0	0	23	10
Fiume	63.6	14.1	SW	1	0	20	8
Szeged	62.4	10.2	SE	0	0	21	6
Temesvár	64.4	5.7		0	0	21	6
Nagyvárad	61.6	12.9	SE	0	0	19	2
Kolozsvár	65.6	4.2	SE	1	0	19	2
Nagyszombat	64.7	8.7	S	1	0	18	7
Szatmár	—	11.2	S	1	0	26	5
Eger	—	8.4	NE	1	0	21	1
Arvaváralja	—	4.0	N	1	0	23	12
Solmezbánya	—	15.4	N	4	1	26	7
Komárom	—	12.6	W	2	0	26	7
Magyar-Ovár	—	10.2	W	1	2	24	10
Sopron	—	13.3	W	1	0	25	7
Fszék	—	8.4		0	0	24	6
Cirkvenica	—	13.9		0	0	25	12
Debrecen	—	8.7	SW	2	0	20	7
Kecskemét	—	10.4	SW	3	0	19	6
Oroszáza	—	10.0	W	2	0	20	9
Arad	—	10.9	K	4	0	21	6
Zombolya	—	7.9	W	2	0	23	5
Versez	—	10.9	SW	2	0	23	5
Orsova	—	8.4		0	0	20	6

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatal i. lezeató: PAJOR MÁTYÁS

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

**JEGYGYÜRÜK,
 NÁSZAJÁNDÉK-
 TÁRGYAK**

**A
 LEGELŐNYÖSEBBEN
 POLGÁR KÁLMÁN**

**ÉKSZERESZ-és MŰRÁS-
 üzletében szerezhetők be,
 BUDAPEST, Erzsébetkörút 29.**

**VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK.
 ÁRJEGYZÉK 20 ÓÓ RAJZZAL INGYEN & BÉRMENTVE.**

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és
 nélkülözhetetlen háziszor, igen
 számos esetben kitűnő szolgál-
 latot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitűnő gyomorkeserű
 páratlan hatása!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár
 r.-társaság

KECSKEMETEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt
 csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét
 gyártmányt kérni.

SZINHÁZAK

Kedden, 1908 október 6-án

Nemzeti Színház

Az ember tragédiája

Drámai költemény 10 képbén. Írta: Madách Imre. Színpad alkalmassága: Paulay Ede. Zenejét szerző: Erkel Gy.

III. Kir. Operaház

Nemo.

Opera 3 felvonásban és 1 előjátékban. Írta és zenéjét szerző: gróf Zichy Géza.

Személyek: Radányi Klára, Ambrusné Rákóczy Ferenc, Nemo, Bercsényi Miklós, Laoskó, Desseleins, Andrassy, Jusuf, bég.

Kezdeté 7 órákor.

Magyar Színház

A nagymama.

Enekes vígjáték 8 felvonásban Csiky Gergely darabjából színpadra alkalmazta Pásztor Árpád zenéjét szerző: Mader Rezső.

Személyek: Szerényi grófné, Márta, Piroška, Járó Orsolyi, Grófi Szerényi, Fr. Orsolyi Kálmán, Koszta, Langó Szerényi, Tócska Szilárd, Dobi.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

Urania Színház

Az új Törökország.

Kezdeté fél 8 órákor.

Vigszínház

Ocskay brigadéros.

Történelmi színmű 4 felvonásban. Írta: Herczeg Ferenc. Ocskay László, Fenyvessy, Tisza Ilona, Haraszti Csiky I., Tisza Jutka, Csiky I., Pybor, Tihanyi, Ozoróczy, Kazalczky, Jávorka, Göth, Dilli cigányleány, Kürthy S., A palóc, Szerényi, Ozoróczy, Balassa, Ocskay Sándor, Tanai, Póniszege gróf, Hegedűs, Sapes, Vendrei.

Kezdeté fél 8 órákor.

Királyszínház

Hollandi lány.

Nagy operát 2 felvonásban. Szövegét írta Paul Rubens és Austen Hurgon. Zenéjét szerző: Paul Rubens. Fordította Brody Miksa.

Személyek: Paan Adrien, Szirmai, De Coop, hadnagy, Dobos, Van Vu I, karmester, Király, Hook, pálinkagyáros, Horos, Sally, leánya, Potrass S., Frideauknekhuza, Kassai E., Snapsz, gyárvezető, Papir, Minsz, szakács, Pálmay I., Slinksz Simon, Német.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

Apollo - Projektográf

TELEFON 68-30.

Dél-Tirol

(Bozen és vidéke.)

Vízisportok. — Hogy lehet könnyen pénzt keresni. — Hatasos ragasztószersz. — Kis halászeleány. — Művész álma.

Aranykeresők az egyiptomi sivatagban

A vízi nimfa. — Varnagy boszúja. — Szerencsés ötletek. — Bosszúálló szerelmes. — Egy ruha viszonzottságai.

Kezdeté 6 órákor.

BEKETOW CIRKUSZ

Varosliget Telefon 107-46

Ma este 7/8 órákor Ujdonságok estélye.

Teljesen új szenzációs műsor

The 4 Durham zenezenekarihusok The 3 Fried Motorkorokpatozas az ordögkatlanban Nagy nemzetközi díj és versenybirkózás

DÍJ: 8000 KORONA Es az egész műsor.

ROYAL ORFEUM

Ma és mindennap 8 órai kezdettel

Nagy előadás.

Szenzációs attrakciók.

Lello Selbini, Farigalla, Iansly, Joskaronia, The 4 Black Troubadouro, Ujváry Karoly, Kóváry Gyula, Kovacs Hanna.

Naponta 9-kor este.

VERA VIOLETTA.

Operette. — Zenéjét szerző: Eysler Odón.

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTH SANDOR.

Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órákor

Ma! fél 10 órákor! Ujdonság

A műlövés.

Böhszát, írta: Tábori Emil. Rendező: Rott Sandor.

Tovább: Tük Berta, Nanou, Zöldi Márton, Gerő József, ugyanígy Trebitsch Sándor mintatörök háremor.

Vérfű 11 órákor

DER LUFTTURNER

Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú tánc attrakciók.

Kezdeté fél 12 órákor

FRANÇOIS TRANSYLVANIA SEC

TENNIS-RAKET JAVITO

Tennis-pálya-készítő s 181-szerelő Versenyjátékosok egyedüli raketjavítója. — MAGHER REZSO sportüzlete Budapest, IV., Koronaheroag utca 3. szám (Az újsárház)

Kalap Király

A legelőcsébb őszi ujdonságok megérkeztek, a nagyérdemű közönség figyelmét felhívjuk saját gyártmányú 4, 5 és 6 kor. kalapjainkra. Nálunk vásárolt kalapok ingyen vasaltatnak

Különbös gondot fordítunk műhelyünkben Hárs(a-u) 93. n. kalapok átalakítására.

Bocsos pártfogásért esedezünk Osziermann és Stern kalapos mester

Szigorúan szabott árak! Eskü-nt 6. (Klotild-palota.)

Tévedés

kikerülése végett vásároljon óvszer-különlegességet a GUMMI KIRÁLY-nál

HATSCHER N.

Csakis: Budapest, Károly-körut 6.

ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

Iskola hegedük!

Kitűnően felszerelve jó hanggal 4 irtól feljebb minden árban. Tok-, vonó-, gyantával 6 forint-tól feljebb.

REMÉNYI MIHÁLY

a Nagy. Kir. Zene-Akadémia és fővárosi iskolák szállítójánál

Budapest, Király-utca 58. sz.

Ezen lapra hivalkozva árjegyzék-minden hangszer ról külön-külön ingyen küldök.

Vértess-féle Sósorszesz

Minden házban szükséges.

Női ruha divat-kelme előadás

Orlasi készletünköl 120 cz. széles őszi angol kelmeté méterenként 42 irtól kezdve a legfinomabb minőségig 2-3-4 irtig árusítunk.

Rosenberg és Quitt

női divat, szőnyeg és vászon árak nagy áruháza. Budapest, VI. Király-utca 32.

Telefon 528.

Alapított 1895

Értesítés.

Néhány ezer szobapálma érkezett külföldről eredeti vagonokban. Kiválóan egészséges példányok, rendkívül olcsó árakban.

NAGY IMRE virágnagykereskedő

allando virágkiállítás a Fővármház-téren, központi vásaresernok átellenében.

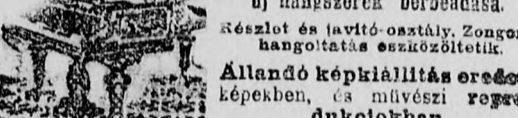
Kovács Gyula zongora-formai

Budapest, V. Ferenc-József-tér 5-6. Gresham-palota. Telefon 110-60.

zongorák, pianók és harmónikumok legelőcsébb árban. Teljesen új hangszerok bérbeadása.

Részlet és javító-osztály. Zongora hangolttatás eszközeitel.

Allandó képkiallítás eredeti képekben, és művészi reprodukciókban.

Acetylen világítás

50% gázmeztakarítás érhető el.

ha Kelemen Alfréd és Társa acetylenvilágítás berendezési vállalatnál Budapest, VIII., Köztemető-ut 12.

„Carbid a vízben“

rendszerű világítási telepet rendel meg! E fényes világításnál egy 32 gyertyafényű láng óránként maximum 2 1/2 fillérbe kerül. — Jutányos árak és kedvező fizetési feltételek! Árjegyekkel és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

2575-1908. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A nagyköllői magyar királyi állami elmeogyóayintézet részére 1909. január hó 1-től kezdődőleg, esetleg 1910. és 1911. évben szükségelndő

kenyér és zsemlye

szállításának biztosítása czéljából a folyó évi október hó 26-án délelőtt 10 órákor az intézet hivatalos helyiségében zárt írásbeli árlejtést tartok.

Az ajánlatok pecséttel zárt borítékban a fenti nap délelött 9 óráig az intézet igazgatójának, vagy helyettesének kezéhez rövid uton, vagy posta útján nyújtandók be, a később érkezett, vagy pótajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Minden ajánlat 600 korona bálnalpenzzel látandó ol készpénzben, vagy állampapírokban, mely bálnalpenz a szállítási szerződés megkötésekor 1200 korona óvadékra kiegészítendő.

A szükségelndő kenyér- és zsemlyemennyiség 350-400 egyén után számítaték; fentartvan az igazgatónak azon joza, hogy a tényleges szükségelndő megfelelőleg a fentit mennyiségnél többet vagy kevesebbet is rendeljen.

A szállítandó kenyér és zsemlye minősége:

a) barna rozskenyér 2000 gr. súlyu, kilónként 26 fill.

b) fehér buzakenyér tejjel sütvé 560 gr. súlyu, darabonként 30 fillér.

c) teljes és vizes zsemlye 80 gr. súlyu, mely helyett a rendelőlapon előirt mennyiségben hasonló súlyu, teljes vagy vajás kifli is szállitandó, darabonként 4 fillér.

A fentit egy-egységárral kisebb vagy nagyobb ajánlat százalékokban számmal és betuvel világosan kirandó, még pedig úgy az egy évi időtartamra, mint külön a 3 évi időszakra nevez is.

Végül az ajánlatb. n kiteendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri, azoknak magat aláveti, továbbá világosan kiteendő az ajánlattevő neve és lakása, esetleg azon személy megnevezése, a kit az intézettel szemben való képviselétével megbízni óhajt.

A szállítat az igazgató itéli oda, valamint azt is, hogy egy, esetleg három évi időtartamra kötésséke a szerződés? A szerződés a vállalkozót az aláiras után azonnal, az intézeti igazgatóasort ellenben a nagytm. n. kir. Belügyminiszter urnak jóváhagyása után kötelezi jog-ervényesen.

A szerződési feltételek az intézet hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyköllő, 1908. szeptember hó 28-án.

Dr. Borosnyói L. Bela igazgató.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 14

Ma és minden este

SYLVESTER SCHAEFFER

junior a csoda arlista

vendégjátéka

ELŐSZÖR BUDAPESTEN!!

Az előadás kezdete 8 órákor.

Jegyelvőlét 10-1 és 8-6 óráig a nappali pénztárnál.

A tollkorban reggeli 5 óráig VŐRÖS ELEK edgányszene-kára hangversenyek.

BUDAPESTI CABARET

BONBONNIÉRE VI. Teréz-körut 28. Telefon 52-88.

A teljes régi és új művészemélyzet. Turchányi Olga, Vörös III, Antaly Ersei, Kókény Hon, Deri Bianka, Csabai Zsolt, Szagor Edith, Willy Hagen német kabaré-művész, Károk Győző, Bercs Géza, Viras Jenő, Kóváry Gyula. Okt. 15-16: Nyáray Antal, Conferencier: Dr Szalay Józsa-f. — Naponta 6/8 órák a tenyes októberi műsor. — A néma vádolt* (Orszsi sikertől bohózat.) — BERTA PANAMAJA 100-adaszor. — 3 színpadi tréfa. — Jegyek: 6, 5, 4 és 3 koronát Kórnine tőrszójelen, Andrássy-ut 20, Bárdnái Kossuth Lajos-u. 4. Sziklay, Király-körut 42. és a Cabaret pénztáránál. Mindenütt telefon.

„VALUTA“ erszeny

egy darab bőrből készűve ára 1 korona kizárólag

„Székely“ bőrdömszöl VII. Rákóc-ut 4

Aranyzék üzven

Hull a haja? GARA-GÉZA Petroleum-hajszesz-t.

Egy üvegtől 600g ára 2 korona. Tőrszókölösi hely

Gara Géza és Tsa drogéria Bpest, VIII. József-körut 77. Tessenk árjegyzéket kéral.

Tisztviselői kölcsön

állami, megyei, városi tisztviselők, katonatisztek és nyugdíjasok

részére 20—30 évre vagy tőketörlesztés nélkül, még eddig nem létezett előnyös módozatokkal kapható a 12 év óta fennálló és kizárólagosan tisztviselői kölcsönökkel foglalkozó:

«Országos Híradó» pénzügyi vállalat útján.

Budapest, VIII. kerület, Erzsébet-körut 20, szám.

Felvilágosítás díjtalan. Jutalék csak a pénzvétel után fizetendő. Előleget nem fogadunk el.

Párisi világkiállítás „Grand Prix” 1900.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

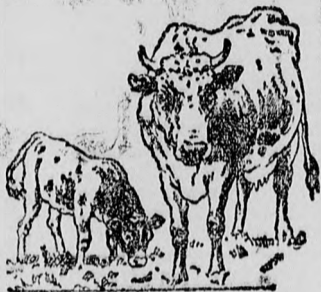
Diétetikus szarvasmarhák és juhok számára.

Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér.

50 év óta használatos a legjobb állatokban drágéltalanság és rostszegénység esetében, (tehénknél a tej javítására és a tej gyarapítására).

Valódi csak ezen védjeggyel. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és VI. kerület, Andrásy-ut 28. szám.

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED betéti társaság

Budapest, VII., Rákóczi-út 30, ajánlja

Pieper Nikolas Automata pisztolyt.

Csak elsőrangú gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tökéletesítése 6,35 mm. Browning-patronok használatára készült. Legjobb előnye, hogy szabadkézzel minden szerszám nélkül egy fogással szétszedhető, ennek következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontosan működő biztosíték következtében, mely a kakasra irányul, ki van zárva. A mellőlőnyezben elűér.

Ára 80 korona. Havirészlet 4 kor. 12 havi egyenlő részletre 72 korona.

Levegőgandó és hozzánk béküldendő.

Megrendelési ív.

Aufrecht és Goldschmied b. t. cégnél

Budapest, VII., Rákóczi-út 30. szám.

Ezennel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt.....korona árban, fizetendő.....kor. havi részletekben.....től kezdve, Budapestben, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot esedékesé teszi.

Lakhely: Kelet: Név és foglalkozás:

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

Gyász-

ári ruhák 24 óra alatt mérték szerint készítenek. Egy sacco öltöny 25 és 30 forint. Kifogástalan munka, szakszerű kivitel. Amerikan House, Szervita-tér 3.

Hajfestő-fésű

egyszerű fésűs állal fest és vagy vörös haját valódi székere, barnára, vagy feketeire teljesen ártalmatlan! Évekig használható! Ezek használataban. Egy darab ára 5 korona. Székhely: SCHÖLLER J. Altl. Becs, II. Kurzbauer-gasse 4/A.

BUTOR

ÉS VÁLASZTÉKONNY RÉSZEK FIZETÉSRE KENDRIVÜLI ÖLCSŐÁRAN

EHRENTREU TESTVEREKÉNEK

BUDAPEST, VI. KERÜLET, ANDRÁSSY-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA SARKA) TELEFON 822

BUTOROK

kélt, ebédlt, szalondosok, továbbá urak, szoba, iroda berendezései és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, belöldi angol bürgermíturák eladása és vétel.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám
I. emelet 2622
Könyvesy-utca sarok.

Az 1849 október 6-án

dicső vértanu-halált szenvedett hőseinknek emelt díszes irodalmi emlék az

Aradi vértanuk Albuma.

Szerkesztette VARGA OTTÓ.

87 Ára díszkötésben 6 műmellék-képpel. 15 korona. lettel.

A szabadságharc eseményeit a tizenhárom aradi vértanú személye körül csoportosítva írja le a szerző, megkapóan esetelvé a szomorú utolsó napokat és a nemzet újradöredését. A művet Zichy, Manheimer, Papp és más hazai művészek illusztrációi díszítik. Az 5. kiadás remek díszkötésben jelent meg és havi részletfizetésre is kapható.

Gr. Batthyány Lajos élete
Írta FARKAS EMÖD.
A Magyar Könyvtár 511—512. sz. Ára 60 fill.

Kaphatók Lampel R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fial) részvényirtársaságnál
Budapest, VI., Andrásy-ut 21. sz.
és minden könyvkereskedésben.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

nemi betegségben szenvednek,

mint húgycső és hólyagbajok, húgycsőszűkítések, vizeleti zavartok, őjlett magömlések, ebek és bujakoros bántalmak (syphillis), az énteritidés utóhatásként fellépő időszakok, korai férfierő elgyengülés, bármily békütlések stb. nőknél fehérlővá, méh bajok, alapos, gyors és győztes gyógyítására szigorúan tudományos és lelkiméretes győgmódjánál fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. or. és kirt osztály főorvos országos hírl és a legregibb, 82 éve fennálló rendelé intézet

Budapest, VI. ker., Andrásy-ut 24. sz.
Rendelés naponta 10—4-ig és 7—8-ig este. Idült húgycső és hólyag bajok vizsgálatá villamos húgycsőútkör segítségével. Vidékiek levelekre kimeri ó választ és szabzerű tanácsot nyernak, gyógyászatról gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett ganda tapasztalat alapján, melyeket a kórház húgyservi és bujakoros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makac

nemi betegséget

(húgycsőfolyást ebeket, syphillist stb.)

Impotentiát (férfiui gyengeség mégidősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendes foglalkozás megsavarása nélkül.

Biztos siker folytán a honorarium utólag le fizethető. Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyzerék.

Rendelés: d. e. 9—3-ig és este 6—8-ig.

Budapestben, Rákóczi-ut 8/A. szám.
(A Pannónia szállodával szemben.)
Atjáró ház. — Bejárat a léposónál. — Külön várószobák.

E hirdetés rovatban minden szövegegyeszeri beiktatása közönséges peitit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegegyeszeri beiktatása közönséges peitit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrény raktárban, Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 28

Részletfizetésre
porcellán szervizek, lámpák. Kérésre árlap ingyen. Ivánkovits Károly Szegeden

Barna asszony
Nagy Károly. Ne hídje, hogy elfeledtem, sokkal mélyebb hatást tett reám. Végtelenül sajnálom, de lehetetlen mennem. Boldog volnék, ha találkozhattánk. Huszár.

Gyümölcsfa
díszfa stb. őszi árjegyzékkel ingyen szőlő, kertálatásokat elvállal Weber faiskolája Békásmegyeren. (Budapest mellett.)

Magán építőiparosiskola előkészít építő, kőműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett eltagad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vagi József műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Enek
és zongora leccskéket Marchessy szerint ad diplomás tanár házban és házon kívül. Elrontott hangokat helyrehoz. Ertekezni lehet kedd, csütörtök, szombat déli 12-ig, hétfő, szerda, péntek 6-7-ig délután. József-körút 23. II. 11. ajtó.

Zongorát
vagy pianinót megvételre keresek, ár nem határozott. Szaryas-tér 1. Szuzska.

Gépészeket
cséplés idejére nyusszintén gazdasági személynél, szakértelem és józanágért teljes felelősséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl. Krakauer Armin Budapest, Nagymező-utca 25. Telefon 94-67.

Kastély
(Biharmegyében) gyönyörűen berendezve, két meléképülettel, parkkal, hozzá egy 700 koronát jövedelmező szőlővel sürgősen eladó. Cím megadható; Mossé Rudolfnál, Budapest, Nádor-utca 11.

Kovácsszén,
koks, briket, antracit juttányosan kapható, Radnay Károlynál, Budapest. 29065

Rekedtség
biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle cukorka, 60 fillérért mindezt kapható. 721k

Gépészet
című ajándék rovata van a honlapon megjelenő „Molnárak Lapja” szaklapnak (Budapest, V. Csák-utca 12.) és műtárgy-ajándék ingyen küldetnek azoknak, akik levelezőlapon közlik. Minthogy ebben a rovatban a legjobb technikai utasításon kívül mindaz előfordul, amire gépészeknek, művezetőknek, elektrotechnikusoknak, motorkezelőknek, tüstőnek, gépgyári munkásoknak az üzemben és azon kívül szükségük van, ezért fogva valóságos útmutatót nyújtunk erről a rovatról azok, akik megismerik. A havi ára egész évre 3 kor. félre 4 kor. 2897a

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén állam-számviteltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszsze össze más hirdetéssel

Szabók részére
mindennemű zsinór, gonb és szabó-kellék képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytársaság Nagymező-utca 46. 27903.

MÉRNÖK-AKADEMIA
gép- és elektro-technikusok, építő mérnökök és építész részére. Felvétel 6 gym. osztályból vagy más tanuló előképzettség v. szakiskola elvégzése után. Bővebbet a programmból Wismár a. d. Ostsee.

Csemegezőlöt
nagy szemű ropogós gyöngyszőlőt legnemesebb muskotályllyal keverten és finom zamatu őszi barackot 5 kilónként 2 koronáért, métermázsánként 30 koronáért szállít Müller J. szőlőtelepe Kiskunhalason.

IO utazó és elarusító
kerestek a legújabb és legnagyobb különlegesség részére. Bámulatos eredmény! Mindenki vásárol 1-12 darabot. Utazók havonta 500 kor. t könnyen kereshetnek. Ch. Hortou, Kattovitz A/2051. Németország. 5650

Diszertkedvelők
kériknek árjegyzékét az Első magyar diszertnyó-fiskolától. Tulajdonosa: Copony Ede, Kőrmenden 120 fajta tülevelűfák, lombfák, sorfák, diszserjék és rózsafák kaphatók! 5641

Pótvizsgákra.
Polgári. gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnázium különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegyet kérek 7803

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. I. em. ezelőtt Váci-körút 83. Ingyenes gépirásoktatás az összes írógéprendszeren. Díjtalan és biztos állásközvetítés. A „Stenográfia” országos Gabelsberger gyorsíró-és gépiróiskolában havonta új magyar, német, gyorsírási, gépirási, kereskedelmi szórásai és helyesírási szakfolyamok kezdődnek a legelőnyösebb feltételek mellett. Levelező és vitairásu kurzusok. Az egyes tanfolyamok okleveles gyorsíró- és kereskedelmi iskolai rendes tanár vezetése alatt állanak. Sokszorosító- és másolóiroda. Beiratások naponta az intézet helyiségeiben kizárólag Rákóczi-ut 60. Össze nem tévesztendő hasonló hangzású iskolával

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég állással bíval, házassági örökségi és egyéb könyes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások fizetek feltűnés nélküli megfigyelését s elűnt egyének és névtelen levelek iróinak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Lóbor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 108-52. 28587

Téli elrakásra
nemesfajú csemegezőlöt kitérő izü táblakörte 25 kilónként bármelyik 9 kor. elsőrendű tétel elrakható különleges fajalmák török-bálint, angolbvis, szercsika stb. mázsánként 24 kor., óriási birsalmát 20 kor., postakosaranként 240 kor., Szabó, Csongrádról.

Mézédes
csemegezőlöt téli elrakásra, cukorédes tükörkörté 25 kilónként 10 korért, téli előlő nemes fajalmák, török-bálint, szercsika, batiul, stb. különleges fajok métermázsánként 24 és 28 kor., óriási birsalmát remek példányok 16 korona postakosaranként 240 kor. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Cukorédes
szilvalekvárnak kilója 80 fill., mézédes baracklekvárnak és kitérő birsalmáinak 2 kor., különleges meglekvárnak 3 kor. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Házilag főzött
cukorédes szilvalekvárnak kilóját 1 korért, mézédes baracklekvárnak és birsalma sajtjának 2 korért különleges meglekvárnak 3 korért Szabó Csongrádról.

Parlamenti
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiaitanárok által oktatótt szak-tanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégek től s más hirdetésünktől utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beiratások egész napon át 28944

SZENZACIOS KÖNYV!
IRODALMI CSEMEGE!
A nemi kérdés és a társadalom.
Tartalom: I. A bevezetés II. A nő és a prostitúció az ó-korban. III. A kereszténység ideje. IV. A mai kor állapota. V. A prostitúció világa. VI. A jövő iránya — Pényes László, a jeles magyar publicista, ezt a kérdést gyönyörű realizmussal rajzolja meg, az igazságnak teljesen megfelelő őszinteséggel és bátorsággal. Hogy milyen sikere volt a könyvnek, igaz bizonyossága az, miköz hihetetlen gyorsan kelt el az első kiadás 40,000 példányra. Ez már a hatodik kiadás. A 114 szűrt nyomott oldalas könyv ára bérmentes kúldással csak 90 fillér. Helyegyen is be-küldhető. Kapható a „Molnárak Lapja” könyvnyomdájában Budapest, V., Csák-utca 42.

Jogtudományi és
államtudományi szigorlatokra, alap- és államvizsgákra, a budapesti, kolozsvári egyetemre, ügyvédi vizsgára, államszámviteltani s az összes jogi szakvizsgákra sikeres módszerrel előkészít a „Versatus” jogi vizsgákra előkészítő iskola Budapest, VI., Aradi-utca 41, II. 18. 23997

30 forint.
Varrógépek
egy új valódi csa ládi Singer varró gép zárszekrény nyel 5 évi íótállással osakia **SINGER A.**
mügépszéni Budapest, főzlet Akácfa-utca 55. Minden-nemü varrógépek javítását legjutányosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

Zalogcédulákat,
brilliansokat, ékszerket, aranyat, ezüstöt, platinát legmagasabb árban veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyitért vették. SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8. 27133

Vadászfégyver
gyűtemény, részben örök-ségből származó egyenként is potom áron eladó. Közöt-tük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 forint. Előrefekvő lakatszerkezettű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru, Bücksflinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 forint. Ejector Hammerles Drilling, valódi Krupp acélcécsövekkel 65 forint. Winchester 35 forint. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghmerles, ugyanitt Götz Zeiss, Voigtländer és más finom fényképezőgép, egy perzsaszönyeg és egy motorke-rekpar nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radonál. 49082

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, Al-landó nagy raktár
Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 17. sz.

INGYEN.
GUMMI
és különféle óvszer-árjegyzékűket titoktartás mellett ingyen és bérmentve küldjük.

NAKIRA
törvényesen védett férf GUMMI-különlegesség tucattalja 12.- kor., 8 tucattól 20%-o engedmény.

Uterus - Spray
legújabb higiénikus nőszér 14 kor.
GUMMI - HALHOLYAG
2, 4, 6, 8, 10, 12 kor. tucattalja.
Mintagyűtemény 12 darab 4 K. Pess velus 3-8 K-ig. Irrigator 3 kor. és feljebb. Bidee vasállványon 3 kor.

Magyar Orvosi Múszertár
Bpest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-kórházal szemben). Pontos címre és a város-keresztre ügyeljünk.

Egyéves önkéntes
lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntes-ségre képesítő vizsgálatot leteszi Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

Csemegezőlöt
kitérő fajok postaláda (5 kgr.) bérmentve 2 K. 50 f. Kaszap Győző, Obecse.

Saját gyártmányú Vas-és rézbutorok
Rézagy — — — 45.- frt
Vasagy matracozzal 8.50 •
Gyermekagy — — — 11.50 •
Sodronyagy-betét 3.50 •
Vas- és rézbutorok gyári árban. 28048

WEISZ LIPOT
Király-utca 99. szám.
TELEFON 57-01.

Ajtók és ablakok
régí és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapnyas rácsok, kerkeretők, keramitlapok, Köhlhelmi lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór,
éptel-bontás vállalkozó Budapest, Nádor-u. 78-79. Fiók üzlet Sziget-ut 6.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100,000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.
Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Izabella-utca sarkán

Modern urasági butorok
alkalmi vételre és eladása háló-, ebédlő-, szalón-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szönyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca
Telefon 14-09.

VALÓ.
di francia külön-gösségek (óvszer) csakis
F. BERQUEANFILS
leghíresebb párisi gyárosól legelőnyösebben bevezetők
Polgár Sándornál
Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 50.
Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

MEGHODITOTTUK A VILÁGOT!
Szaktanarok
vezetése alatt előkészítettnek felelősséggel, legelőnyösebb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 élemt végzetek, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reálisokai tanulóik, javító- vagy pótvizsgákra és mindenféle magánvizsgákra. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3. ajtószám.

Jogtudományi
és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos
Jogi szemináriuma
Budapest,
Wesselényi-utca 18 szám.

A legelőnyösebb részletfizetésre
zongorát,
pianinót,
czím balmot,
hegedűt
készpénzbeni áron a legújabb rendszerű
bank hitel
utján kizárólag csakis
Reményi nagy magyar bank szerletében.
Prospektus és árjegyzék ingyen.
Budapest, Király-utca 58. szám.

INGYEN
BRAGGÉ, MINIF
NÁLUNK RENDELJ PÉNYKÉP
NAGYTASOK
ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁG KÉPET 5 KORONÁERT
DISZES PASZPARTYVAL
55-68 CMA. NAGYSÁGBAN
CSOMAGOLVA - SZINES
OLAJKEP
ARA 10 KOROMA.
KÉPVETŐK MINDENÉTT
FELVÉTELENT.
SZAVATOSSÁG
MINDEN IRÁNYBAN
RAFAEL PÉNYKÉPÁRTO és
BUDAPEST, VII. ROTTENBUER-0-60
KÜTÖTTETVE ÁZ 1908. ÁM PÁRISI
NEKZETKÖZI KIÁLLITÁSON
DISZKOLEVÉL: KERESZTELTE
ARANY-ÉREMMEL.